

Waartoe God Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft

ACHT LEERREDENEN

Over het Evangelie van Johannes

Hoofdstuk 3 vers 1-21, én slotrede over Romeinen 8 vers 32

Uitgesproken in 1848 door :

Dr. H. F. KOHLBRUGGE (1803-1875)

Theol. doctor en predikant

der Nederlands Gereformeerde Gemeente

te Elberfeld in Duitsland

INHOUD

1. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 1-6

En er was een mens uit de Farizeeën, wiens naam was Nicodémus, een overste der Joden; enz.

2. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 7-11

Verwonder u niet, dat Ik u gezegd heb: gijlieden moet wederom geboren worden.

3. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 12 en 13.

Indien Ik ulieden de aardse dingen gezegd heb, en gij niet gelooft, hoe zult gij geloven, indien Ik ulieden de hemelse zou zeggen?

4. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 14 en 15

En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden;

5. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 16.

„Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.”

6. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 17

Want God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zou, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden.

7. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 18a.

„Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld.”

8. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 18-21

Maar die niet gelooft, is alreeds veroordeeld, dewijl hij niet geloofd heeft in de naam van de eniggeboren Zoon van God.

9. SLOTREDE OVER ROMEINEN 8 vers 32

Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?

TEN GELEIDE

Hierbij biedt het Bestuur der Vereniging tot Uitgave van Gereformeerde Geschriften aan hen, die in de prediking van Dr. H. F. Kohlbrugge belang stellen, een nieuwe vertaling aan van de Nicodémuspreken, gevolgd door een preek over Romeinen 8 : 32.

Ongetwijfeld kunnen deze leerredenen gerekend worden tot de machtige preken, die Dr. Kohlbrugge in zijn eerste periode te Elberfeld voor de Nederlands-Gereformeerde Gemeente daar heeft gehouden. Vooral hierom zijn ze van grote betekenis, omdat ze ons een inzicht geven in Dr. Kohlbrugge's leer over den Heiligen Geest en Zijn ambt de verheerlijking van Jezus Christus in het zondaarshart als de enige Heiland en algenoegzame Zaligmaker.

Wie over het ontstaan van deze preken nader ingelicht wil worden, zij verwezen naar de briefwisseling tussen Dr. Kohlbrugge en zijn leerling Johannes Wichelhaus, uitgegeven door Ds. J. J. Langen, Elberfeld, 1911, brieven 26 en 31. O.m. deelt Dr. Kohlbrugge hierin mee, dat de tweede preek, toen hij haar geschreven had, hem niet beviel en dat hij onder het uitspreken ervan heel wat méér in de tekst zag. Uit deze correspondentie weten wij, dat Dr. Kohlbrugge de zorg voor het drukken van deze, gelijk van tal van andere, preken aan Wichelhaus heeft toevertrouwd.

Het is ons Bestuur een behoefte, Ds. L. J. R. Kalmijn te Vaassen zéér hartelijk te danken voor de veelomvattende arbeid, die hij aan de vertaling van deze preken heeft ten koste gelegd. Moge deze uitgave door Gods zegen gekroond worden en de lezing van deze leerredenen velen tot steun en sterkte zijn.

Namens het Bestuur der Vereniging tot Uitgave van Gereformeerde Geschriften,
D. VAN HEYST.
Ommen, Juni 1954

1. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 1-6

Gehouden 10 September 1848.

Gezongen: Psalm 105 vers 1-3,
 Psalm 119 vers 9,
 Psalm 100 vers 3 en 4.

- 1. En er was een mens uit de Farizeeën, wiens naam was Nicodémus, een overste der Joden;*
- 2. Deze kwam des nachts tot Jezus en zeide tot Hem: Rabbi! wij weten, dat Gij zijt een Leraar van God gezonden; want niemand kan deze tekenen doen, die Gij doet, zo God niet met hem is.*
- 3. Jezus antwoordde en zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.*
- 4. Nicodémus zeide tot Hem: Hoe kan een mens geboren worden, nu oud zijnde? Kan hij andermaal in zijn moeders schoot ingaan en geboren worden?*
- 5. Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan.*
- 6. Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees; en hetgeen uit de Geest geboren is, dat is Geest.*

De Evangelist Johannes deelt ons in het vorige hoofdstuk mee, dat Jezus wist, wat er in de mens was. Van deze waarheid geeft Hij ons een bewijs in het gesprek met Nicodémus.

In de dagen, dat onze dierbare Heiland in het vlees hier op deze aarde rondwandelde, heeft Hij geen rust gehad, noch om te eten, noch om te slapen. Had men nu maar slechts rust voor de ziel bij Hem gezocht! Maar meestal viel men Hem lastig met allerlei bijzaken, handhaafde men zichzelf zoveel mogelijk in zijn verkeerd bestaan en wilde God voor Zijn genade niet de eer geven, noch Hem erkennen, Die God gezonden had tot een Zaligmaker der wereld.

Dat die zelfhandhaving in de mens was en daar hem de knoop zat, wist Jezus teel goed. Toch hoorde Hij allen geduldig aan en maakte Zich aan een ieder bekend als de Weg, de Waarheid en het Leven. Daarom zocht Hij niet Zichzelf, maar gaf er alles aan om van de Waarheid te kunnen getuigen, opdat de Vader geëerd zou worden of de mens althans alle verontschuldigen uit de hand geslagen zouden worden.

Het Evangelie geeft het ons nu hier eens goed te verstaan, wat er in de mens is. "En er was een mens uit de Farizeeën." Een mens is een mens, d.w.z. een mens is een zondaar, verdoemelijk voor God, en indien hij de ware zaligheid niet heeft, gaat hij voor eeuwig verloren. Hem moet voorgehouden worden, dat het gaat om leven en dood, opdat God gerechtvaardigd blijve. De mens wete daarom, wat hij kiest. Hier hebben wij een mens uit de Farizeeën; dus niet iemand van het gewone slag mensen, maar iemand, die zich van de grote hoop van zondaren heeft afgescheiden om heilig te leven en ook alles voor de godsdienst over had: in één woord een mens die zeer in het bijzonder de naam van *vroom* had. Zijn naam was Nicodémus, d.w.z. volksleider, leider van de brede massa, want de brede massa laat zich steeds heen en weer voeren en op sleeptouw nemen door zulke mensen, die hun de weg der zaligheid door de werken voorhouden, want ieder mens zoekt graag de hemel te verdienen door zijn vroomheid. Deze Nicodémus was een overste der Joden, dus een zeer aanzienlijk man, een man van gezag. Bij zulk een mens sluit de brede massa zich graag aan, want hij, denkt men, moet toch verstand hebben van de goede weg naar de hemel en kan ook geld geven, wanneer men liever de vrome uithangt dan God bidt om zegen en arbeid.

Deze overste der Joden, die het volk dus als een pilaar der waarheid en der kerk beschouwde, deze voorbeeldige Farizeeër was evenwel, nadat hij van de doop van Johannes en van Jezus gehoord had, aan het wankelen gebracht; in zijn werken en heiligheid kon hij sedert die tijd geen grond meer vinden om

6 op te staan. Een innerlijke onrust en onvrede was over hem gekomen en alles, wat hij daartegen deed, baatte niets; nu wilde hij eens proberen, of hij bij Jezus rust kan vinden. Van Jezus wilde hij tenminste weten of het goed met hem stond of niet. Dan kon hij wel verder zien, wat hem te doen stond.

Hoe komt hij nu echter bij Jezus? Deze was immers veracht en had een slechte naam, vooral bij de Farizeeën en bij de Hoge Raad. En Nicodémus was nog wel lid van die Hoge Raad, een man dus, hoog in aanzien en algemeen geacht. Wat zouden de mensen er van zeggen, als zij hoorden, dat hij, Nicodémus, de Nazaréner een bezoek had gebracht om Hem iets te vragen?

Hij had echter té veel van Jezus gehoord. Het was toch wel de moeite waard om eens een onderhoud met Hem te hebben. Hij kiest daarvoor de nacht. Dan ziet niemand hem en Jezus zal Zich door zijn bezoek vereerd genoeg gevoelen om hem de onbeleefdheid niet kwalijk te nemen, dat hij op zulk een ongelegen uur komt. Een mens schaamt zich niet om op klaarlichte dag de duivel te dienen, maar des te meer schaamt hij zich om Christus te belijden voor de wereld; ook is het vlees van mening, dat het met de Heere God kan doen wat het wil.

Maar wat zal hij nu tot Jezus zeggen? 'Ik zit vol onrust? Ik heb geen vrede? Ik, Nicodémus, ik, een Farizeeër, ik een overste der Joden, belijd voor U dat het niet goed met mij staat? Ontferm U over mij en zeg mij, welke de weg is, waardoor ik rechtvaardig voor God word?'- Nee, dát kan hij niet. Hij zal zien, of hij zich niet in zijn vroomheid kan handhaven voor de Heere. Dan kan hij in zijn vroomheid blijven staan en daarin sterven.

Daarom, zodra hij binnenkomt en Jezus ziet, zegt hij tot de Heere: „Rabbi, wij weten, dat Gij zijt een Leraar van God gezonden; want niemand kan deze tekenen doen, die Gij doet, zo God niet met hem is.” Hij dacht nu, dat de Heere hem zou antwoorden: “Wel, gij vrome Nicodémus, als u zo'n goed getuigenis van Mij aflegt, dan bent u zeker van God geleerd of zelf een leraar van God.”

Maar God kent het woord der lippen reeds, voordat het op de tong is en hetgeen Nicodémus wilde zeggen om voor de Heere een houding aan te nemen, moest tot zijn eigen veroordeling en die van alle Farizeeën strekken. Want hij zegt niet: ik weet, dat Gij zijt een Leraar van God gezonden, maar: wij weten het. Daarmee spraken zij toch uit, dat zij leraars waren, die niet van God gezonden waren en nochtans hoogmoedig op hun verkeerde wegen bleven voortgaan; want wisten zij, dat Jezus de van God gezonden Leraar was, dan hadden ze al hun godsdienstigheid moeten opgeven en tot Hem moeten gaan om van Zijn lippen de leer der zaligheid te vernemen en daarnaar te handelen; en indien God met Jezus was, dan bewees Nicodémus, dat hij met al zijn vroomheid zeer ver was van alle ware vreze Gods en slechts van de mensen geëerd wilde zijn; want is God met iemand, dan mag men hem op klaarlichte dag wel bezoeken.

De eeuwige Wijsheid neemt echter geen notitie van het compliment van Nicodémus en gaat recht op het doel af. De Heere treft hem dadelijk op het gevoeligste plekje met Zijn scherpe pijl door hem te antwoorden: „Voorwaar, voorwaar Ik zeg u: tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.” Dit *voorwaar! voorwaar!* sprak de Heere uit, opdat Nicodémus het ter harte zou nemen en de woorden des Heeren niet voor louter nietszeggende woorden zou opvatten, maar zou beseffen, dat zijn eeuwig wel of wee hiervan afhing; want deze woorden moesten voor Nicodémus óf een reuk ten leven óf een reuk ten dode zijn. *Ik zeg u*, zegt de Heere. Dit betekent: 'u hebt op uzelf te zien en niet aan te komen met wat anderen weten of geloven; u voelt toch, dat ge geen grond onder de voeten hebt om voor God te kunnen bestaan.' Onder „Koninkrijk Gods” verstaat de Heere hier niet de eigenlijke hemel, maar het Rijk en de heerschappij van de eeuwige genade, welk Rijk in en door Jezus bestaat voor al wat verloren is. Het is de ganse Raad Gods in Christus Jezus tot zaligheid van arme zondaren en hoe God Zijn Zoon gezonden heeft om deze Raad te volbrengen.

En nu geeft de Heere aan Nicodémus te verstaan, dat, hoewel hij ook mocht zeggen: „Wij weten, dat Gij zijt een Leraar van God gezonden”, hij voor alles, wat God deed in de zending van Zijn Zoon, geen ogen had en geen verstand, noch begrip daarvan kon hebben, tenzij dan, dat hij, Nicodémus,

wederom geboren werd. De Heere wilde hem dus zeggen: ‘Mijn waarde Nicodémus, wie Ik ben en vanwaar Ik kom en waartoe God Mij gezonden heeft, kunt u niet weten of verklaren, als u niet van bovenaf eerst een geheel ander mens geworden bent dan u nu bent, want u zit nog vast in de oude stam van Adam en u moet geheel en al in een ander bevonden worden, eer u daarvan kunt meepraten.’

Hoe genadig en goed is toch de getrouwe Heiland, dat Hij een mens zo ineens al zijn stutten en krukken, waarmee hij naar het verderf hinkt, stuk breekt! Omdat Hij dat doet, ziet men Hem aan als ware Hij een duivel, maar omdat Hij ons zo liefheeft, zegt Hij de waarheid tot redding onzer ziel.

Dit nu was een nieuwe en ongehoorde waarheid voor Nicodémus. Hij wist van het leerstuk der wedergeboorte wel iets af, maar hij achtte die wedergeboorte alleen noodzakelijk voor de heidenen, die zich tot het Jodendom bekeerden; en hield daarbij zulk een wedergeboorte voor niets anders dan een zinsverandering, volgens welke de mens zich van de dienst der afgoden tot de vroomheid en werken der wet bekeerde. Zulk een wedergeboorte had hij als Jood niet nodig, omdat hij meende, dat hij door zijn geboorte uit Abraham recht op de hemel had!

Als echter de Heere zegt, *dat een mens wederom geboren of van bovenaf moet wedergeboren worden*, dan neemt de Heere de mens de zaligheid geheel uit handen en legt haar in de hand Gods; want evenmin als een mens iets kan toedoen tot de geboorte van zijn moeder; evenmin zal een mens er iets toe kunnen bijdragen, dat hij van boven af geboren wordt.

Met deze toespraak zijn alle werken der wet en der vroomheid, waarop Nicodémus vertrouwde en bouwde en waarvoor hij graag de goedkeuring des Heeren wilde hebben, stukgeslagen en staat hij nu voor God, zoals hij eigenlijk was, dat wil zeggen: naakt, verloren en verdoemd. Zijn geboorte uit Abraham helpt hem dus niets. Het helpt hem niets, dat hij een Farizeeër en een overste der Joden is. Voor God was het, als bestond hij in 't geheel niet: God weet niets van hem, noch van zijn werken.

Nicodémus voelt het, maar hij wil zich uit zijn verlegenheid redden en antwoordt met Joodse slimheid en geestigheid, de eigengerechtigden eigen: „Hoe kan een mens geboren worden, nu oud zijnde? Kan hij andermaal in zijn moeders schoot ingaan en geboren worden?”

De noodzakelijkheid, dat hij wedergeboren moest worden, heeft hij begrepen. Maar om er zich uit te redden, probeert hij als een letterknecht de eeuwige waarheid, die hij naar de Geest moest uitleggen, door letterlijke opvatting te verdraaien. De Heere in Zijn geduld gaat op zijn goddeloze geestigheid niet in, maar doorboort hem met een nog scherpere pijl door hem te zeggen, hoe hij het „wederom-geboren-worden” heeft te verstaan! Ernstig herhaalt Hij Zijn „Voorwaar, voorwaar Ik zeg u” en geeft het hem nu volledig te verstaan, als Hij zegt: „Zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan het Koninkrijk Gods niet ingaan.”

Eerst had de Heere tot Nicodémus gezegd, dat hij voor het Koninkrijk Gods geen ogen had, en niets daarvan begreep, noch iets, dat waarachtig was, daarvan kon zeggen of leren. Nu zegt Hij hem, dat hij in het Koninkrijk Gods niet kon ingaan, bijgevolg niet in het Koninkrijk Gods was, en dat hij dan slechts daarin kon gaan, wanneer hij uit water en Geest geboren was.

Hoe moest Nicodémus nu uit water geboren worden om in het Koninkrijk Gods in te gaan?

U weet, Geliefden, dat de Farizeeën de Raad Gods jegens henzelf verworpen hadden, omdat zij zich door Johannes de Doper niet lieten dopen. Johannes had de bekering van de dode werken tot de levende God gepredikt; hij had de Farizeeën voorgehouden, dat het met hun roem, Abrahams kinderen te zijn, uit was, omdat God wel uit stenen Abraham kinderen kon verwekken; de Farizeeën hielden evenwel hun dode werken voor goed, Gode welbehaaglijke werken en meenden, dat men zonder zulke dode werken niet zalig kon worden. Zij hadden geen kennis van zonde en ellende en verachtten de rechtvaardigheid uit het geloof. Om hun roem en hun recht als Abrahams zaad op te geven en als een heidenkind in het water des Doops te gaan en daar alle vroomheid af te leggen, en als naakte, arme zondaren daar te staan om van nu aan hun zaligheid door de beloofde Christus van de hand der vrije genade te ontvangen, dat alles hielden zij voor Godslastering. Zij bleven bijgevolg

Farizeeën en wilden niet zalig worden, zoals God zalig en voor Hem rechtvaardig maakt.

De Heere houdt echter Nicodémus voor, dat hij deze Raad Gods verworpen had en dat hij zich aan deze weldaad te onderwerpen had, namelijk aan de Doop van Johannes in zijn volle betekenis! Nicodémus zou dientengevolge uit water geboren worden in die zin, dat, indien hij zich aan de Doop van Johannes onderwierp, God Zelf door dit middel Zijn genade betonen zou, zodat Nicodémus door die genade uit het water zou opkomen als een nieuw schepsel, als wederom geboren, als herschapen, weggenomen uit het oude wezen van Adam en letterknechterij en overgeplant in de nieuwheid des Geestes.

Opdat echter Nicodémus dit niet weer naar de letter zou opvatten en denken: welnu, kan ik niet anders zalig worden, tenzij dan dat ik mij onderwerp aan deze smaad voor de wereld en mij, wat de mensen ook daarvan mogen zeggen, laat dopen, en hij dus niet dadelijk mocht heengaan om in het verrichte werk op zichzelf te rusten, voegt de Heere er bij: *en uit Geest*.

Hoe wordt nu een mens uit Geest geboren?

Daarop antwoord ik: *het uitwendige middel*, de doop van Johannes, deed het op zichzelf niet, ook niet het feit, dat iemand zich uiterlijk aan het middel zou onderwerpen, alsof iemand dáárdoor tot een kind Gods kon geboren worden, dat men uitwendig 't werk gedaan had, dat God had bevolen; neen, maar er gaat iets gepaard met dit uitwendige werk, wanneer het in God gedaan is, en dat is de Heilige Geest. Deze voegt Zich bij de mensen, zodat het Hem niet om het middel, maar om God en Zijn gebod te doen is en de Geest voegt Zich bij het middel, omdat Hij Zich daaraan verbonden wil weten. Dan werpt Hij het levende zaad in het hart van een mens, namelijk *het eeuwige en blijvende Woord van God*. Door dit Woord herschept Hij de mens en maakt hem tot een nieuwe mens, die van de dood in het leven overgaat. Dan is daar eerst de ontdekking van schuld en verdoemenis, van verlorenheid, van zonde en ongerechtigheid, van een geheel afgefallen zijn van God. Daar verwekt dan de Geest een smachtend verlangen naar verlossing van schuld en straf, naar vrijmaking van alle heerschappij der zonde. Daar ontvallen de mensen dan ook alle werken van gerechtigheid, van deugd en heiligheid, die uit het: 'Doe dat, en gij zult leven.' voortgekomen zijn, zodat hij in 't geheel niets meer is en niets meer heeft en onder het vreselijke gevoel van Gods toorn ligt. Daar geeft de Geest ook honger en dorst naar die gerechtigheid, welke voor God geldt, een schreien en roepen om genade en ontferming. Zo drijft de Geest tot de middelen; want er gebeurt niets door de middelen op zichzelf, maar ook niets door de Geest zonder de middelen; maar de Geest wil Zich voegen bij de middelen, wekt en versterkt door die middelen het geloof, zodat een mens door het geloof wederom geboren wordt uit dezelfde Geest, waardoor de mens alle vertrouwen op zichzelf laat varen, zichzelf en alles, wat in hem is veroordeeld en slechts de vrije genade prijst.

Zo wordt een mens uit de Geest geboren. Uit het water geboren worden is dus: zijn eer voor de vrome wereld en voor de mensen, ook zijn eigen eer van werken en schijnheiligheid opgeven, en de middelen en wegen, waardoor het God belieft dat men in Zijn Rijk zal ingaan, hoogachten, zich daaraan naar het bevel Gods, onderwerpen, Christus' kruis en smaad op zich nemen en Gods geboden boven eigen begeerten laten gelden. Want God maakt Zich aan zodanigen bekend en maakt ze tot nieuwe schepselen, zodat ze een geheel andere geboorte krijgen dan die welke naar het vlees is.

En uit de Geest geboren zijn is: alle vertrouwen op eigen kracht, wijsheid en rechtvaardigheid laten varen en alles, wat in en aan ons is, geheel en al verdoemen. Want, waar dit gebeurt, daar verwekt de Heilige Geest het geloof, waardoor een mens door deze Geest een geheel ander mens wordt, namelijk een mens die in de Heere leeft en in de Heere zijn gerechtigheid en sterkte heeft en zich niet langer meer op de oude stam van Adam bevindt. Dit alles is enkel en alleen uit God. Nochtans wordt het een mens voorgehouden, opdat hij weet, waar hij het zoeken moet en wat voor hem nodig is, zodra hij naar de dingen van God, de God des levens begint te vragen.

Welk onderscheid daar is tussen een mens, die uit de Geest geboren is, en een mens, die zich nog in de oude stam van Adam bevindt, geeft de Heere te verstaan met deze woorden: „Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees, en hetgeen uit de Geest geboren is, dat is Geest.”

Nicodémus was dus met de Farizeeën van mening, dat Abraham door de werken, d.w.z. door zijn vroomheid gerechtvaardigd geworden was. Hij meende, dat Abraham voor zichzelf en zijn nakomelingen door zijn werken de hemel had verdiend, en dat hij nu zelf, omdat hij een nakomeling van Abraham was, als zodanig de hemel reeds bezat en dat hij slechts door eigen vrome werken zich daarvan te verzekeren en Zichzelf de zaligheid waardig te maken had Hij verstond dus het Schriftwoord niet: „Abraham geloofde God en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid.” (Rom. 4 vers 3). Hij had er niet op gelet, dat zij slechts Abrahams zaad voor God waren, die in de voetstappen van het geloof van Abraham wandelden: ook had hij er niet op gelet, dat hem, die zich op werken verlaat, het loon niet naar genade wordt toegerekend, maar naar schuld, (Rom. 4 vers 4). Immers, wat Abraham voor God was, dat was hij niet om zijn werken, want de Schrift zegt: „Doch dengene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.” (Rom. 4 vers 5). Abraham op zich zelf was vlees, en wie uit het vlees van Abraham geboren was, was ook vlees, zijn werken én vroomheid waren ook vlees, en bijgevolg voor God, die Geest is, goddeloos en vervloekt. God, die Geest is, kan zich met vlees niet inlaten. Hij wil en moet Geest hebben. De vleselijke geboorte ligt onder Zijn vloek.

Hoe kan men nu Gode welbehagelijk zijn?

Alleen dan, wanneer men Geest is.

En hoe wordt men Geest?

Wanneer men uit de Geest geboren wordt. Wat wil dat nu zeggen: *hetgeen uit de Geest geboren is, dat is Geest?* Dat wil zeggen, dat zo iemand weer tot God gebracht is, dat hij met God, die Geest is, weer verenigd geworden is, zodat hij rechtvaardig en heilig is, zoals God rechtvaardig en heilig is. (1 Joh. 3 vers 7).

Omdat de geboorte uit Geest niet in de macht van de mens is, maar alleen afhangt van Gods genade en ontferming, stond Nicodémus daar opeens ontbloot van alle gerechtigheid, zonder God en zonder zaligheid, en bleef hem niets anders over dan deze nieuwe geboorte van God voor zich af te smeken, of met andere woorden: de weg in te slaan, waarop God hem deze nieuwe geboorte wilde deelachtig maken. En deze weg was: Hem, die God gezonden heeft, Jezus Christus, met waarachtig geloof, met verloochening van zichzelf, van de wereld en van alle eigen gekozen vroomheid, te omhelzen als zijn enige gerechtigheid voor God.

Hierbij willen wij het voor deze keer laten.

U hebt gehoord, Geliefden, dat Nicodémus een voortreffelijk man in Israël was. Hoe schoon wist hij te getuigen, wat een van God gezonden leraar was, wat iemand doen kan zo God met hem is. Welke vorderingen moet zulk een man gemaakt hebben in de kennis van de Bijbelse waarheden. Als overste der Joden zal hij in een groot deel der Schrift thuis geweest zijn. Ook zocht hij Jezus op en scheen hij Hem alle eer te bewijzen. Niettegenstaande dit alles was hij niets voor God. De Heere noemde hem vlees en al zijn vroomheid vlees. Hij was dus voor God verdoemd en vervloekt, buiten de hemel en zonder enige zaligheid Gods, ondanks al zijn ondervinding en al zijn vroomheid.

Wat moeten wij hieruit leren? Ongetwijfeld dit: dat hoever men ook gevorderd mag zijn in alle mogelijke vroomheid, in allerlei kennis der dingen en Wegen Gods, hoe hoog men ook sta, zoals Nicodémus in Israël stond, als men niet wederom geboren wordt, gaat men verloren. Wij hebben ons in dit opzicht voor de Hartenkenner te onderzoeken, want menigeen houdt zich voor wedergeboren, die met zijn werken, zoals hij zich gedraagt jegens de zijnen en jegens de naaste, bewijst dat hij het niet is en bijgevolg tok bewijst uit de gedachten zijns harten zoals die zich openbaren tegen God, tegen Zijn Wet en tegen Zijn heilig Evangelie.

Wie echter uit de Geest geboren is, steunt niet op zijn wedergeboorte om vervolgens goddeloosheid en godsdienstigheid, gerechtigheid en ongerechtigheid samen te doen gaan, Hij verlaat zich als een goddeloze op de genade van Jezus Christus; hij gelooft in God en wandelt in Zijn wegen.

Het spreekt vanzelf, dat de wedergeboorte van alle uitverkorenen plaats heeft gevonden in de dood en de opstanding van Jezus Christus; maar er is ook een tijd voor elk in het bijzonder, waarin hij deze

wedergeboorte door vernieuwing des Geestes deelachtig wordt.

Deze vernieuwing des Geestes mag wel een geboorte genoemd worden, want alleen zij maakt levend, wat dood was en tot kinderen Gods diegenen die tevoren slaven van de Satan en van de zonde waren. Ook is zij enkel en alleen een werk der genade.

Velen houden een levende overtuiging van zonden en een daarop volgende verruiming der ziel voor de wedergeboorte. Hoewel dit ook bij de wedergeboorte behoort, is dit toch de wedergeboorte zelf niet.

De Heere noemt de wedergeboorte *een geboren worden uit water en Geest*. Van Gods kant kan Hij ons en wil Hij ons zulke geboorte deelachtig maken in de Doop, zoals het Doopsformulier ons uitdrukkelijk leert. Dat echter de mens van zijn kant later daarvan de vrucht geniet, is wederom een werk van de almachtige genade.

Al komt bij deze en gene de werking van die genade van jongsaf tot uiting, bij de meesten openbaart zij zich doorgaans op middelbare leeftijd, bij sommigen zelfs, wanneer zij reeds grijs geworden zijn.

Indien echter de wedergeboorte niet alleen bestaat in een bewustwording van zonden en een daarop volgende verruiming, dan zal menigeen verlegen vragen: „Waarin bestaat zij dan eigenlijk?”

Ik antwoord: „Daarin, dat men uit de Wet en het drijven daarvan aan de hand des Geestes overgaat in het geloof in Jezus Christus, als zijn enige Leraar, Koning, Hogepriester, Wetgever en Zaligmaker; zijn zaligheid in geen enkel opzicht meer verwacht van de werken der ongerechtigheid, die wij gedaan mochten hebben, maar van de grote ontferming van onze God en Zaligmaker. Alzo ligt de waarachtige wedergeboorte in de overgang in het geloof uit het oude wezen van Adam en de letterknechterij tot de gemeenschap van de Geest des levens in Christus Jezus. En deze overgang geschiedt aan de hand van de Heilige Geest door het machtige, onwederstandelijke en lieflijke trekken van de Vader tot Christus.

Waar zulk een overgang plaats vindt, daar is niet alleen een machtig en diep gevoel van zonden, maar ook van grondeloze verlorenheid en verdorvenheid, en tevens een waarachtige begeerte om met de Wet Gods in overeenstemming te zijn; maar niet minder een overtuiging van zijn eigen totale onmacht en een worstelen, om van de tirannie van de zonden verlost te zijn. Dan wordt men geheel en al overtuigd van de ongenoegzaamheid van alle vrome werken van onze eigen handen, en terwijl men overgezet wordt onder de heerschappij der genade, houdt men het daarvoor, dat men met Christus der Wet afgestorven is, en, terwijl men zich overdekt gevoelt met eeuwige genade, verheugt men zich in de belofte: „Ik zal u onderwijzen en u leren van de weg, die gij gaan zult; Ik zal raad geven; Mijn oog zal op u zijn.” (Psalm 32 vers 8.)

- Het onbedrieglijke kenmerk van de wedergeboorte is het bewustzijn in de Heilige Geest, het getuigenis, dat de Heilige Geest aan onze geest geeft. Dat wij daarboven een genadig God en Vader hebben, die om Christus' wil ons al onze zonden vergeeft, ons leven van het verderf heeft verlost en ons kroont met Zijn goedertierenheid.
- Het tweede kenmerk is, dat men niet doet als Saul, die steeds meende: God kon hem wel 'genadig zijn, wanneer hij de vrome werken gedaan had, die hij zichzelf voorschreef. Hij wierp God een been voor en hield het vette vlees voor zichzelf. (1 Sam. 15 vers 9).
- Het derde kenmerk bestaat hierin, dat men met verloochening van zichzelf en van zijn eigen begeerten zich jegens zijn naaste gedraagt met dezelfde liefde, met dezelfde toegevendheid en bereidwilligheid om te vergeven als die God jegens ons betoont. Dat men zichzelf niet voor een christen en een ander voor een goddeloze houdt, veeleer van alle mensen het beste gelooft, zichzelf echter als een goddeloze en als de voornaamste der zondaren erkent. Want hij, wie barmhartigheid geschied is, zal ook waarlijk anderen barmhartigheid doen geschieden.

Degenen onder u, die deze dingen weten, zijn zalig, wanneer zij ze ook doen. En u, ellendigen, die niets hebt dan zonden en u alzo uitstrekt tot de Heere, uw gerechtigheid, weet, dat u het vrijmoedig kunt wagen in de Naam van de Heere Jezus u zonder werk te werpen, op de onbedrieglijke genade, die daar is voor allen, die in de schaduw des doods opzuchten tot de eeuwige Ontfermer. Amen.

2. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 7-11

Gehouden 17 September 1848.

- 7. Verwonder u niet, dat Ik u gezegd heb: gijlieden moet wederom geboren worden.*
8. De wind blaast waarheen hij wil en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet, vanwaar hij komt en waar hij heen gaat; alzo is een iegelijk, die uit de Geest geboren is.
9. Nicodémus antwoordde en zeide tot Hem: hoe kunnen deze dingen geschieden?
10. Jezus antwoordde en reide tot hem: zijt gij een leraar van Israël en weet gij deze dingen niet?
11. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Wij spreken, wat Wij weten en getuigen wat Wij gezien hebben; en gijlieden neemt onze getuigenis niet aan.

Wat zal Nicodémus verbaasd en ontsteld geweest zijn, toen hij van de Heere Jezus de noodzakelijkheid van zijn wedergeboorte vernomen had. De laatste woorden van de Heere: „Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees; en hetgeen uit de Geest geboren is, dat is Geest”, waren voor hem als een bliksemstraal, die met onweerstaanbare kracht inslaat en alles verbrijzelt. Daar lagen nu al zijn werken tegen de grond, alles waarvoor hij zich had afgesloofd. Uit elkaar geslagen, in puin lag het ganse gebouw van zijn godsdienstigheid, waarvoor hij zo gezwoegd had om het op te bouwen. De grond was hem onder de voeten weggezonden en hij stond daar zonder God, zonder houvast, als uit een droom ontwaakt voor de Kenner der harten. De stem der Waarheid: „Gij zijt vlees en al uw vroomheid is uit vlees”, had hem als een donderslag in de oren geklonken. Hij voelde zich eenzaam en verlaten, zonder God en zonder hoop in de wereld. Waar moest hij nu heen? Was hij uit vlees, was hij zonder de levende God, bedroog hij zichzelf, hielp hem zijn afstamming van Abraham niets, dan was ook zijn ganse sekte, de toenmalige sekte van de Farizeeën, die zich voordeed alsof zij alleen het goede nastreefde, die zich in het bijzonder voor uitverkoren en rechtzinnig hield, ook uit het vlees. Dan was dat Israël, het volk van God, wat hij alléén als Gods heilig volk kende, ook zonder de levende God. Dan bedrogen met hem allen zich, die toch de vaste mening waren toegedaan, dat de zaligheid hun niet kon ontgaan. Dan had het ook hun allen niets geholpen, dat zij zich op Gods Wet hadden verlaten, dat zij op God roemden, dat zij Gods wil meenden te verstaan, dat zij, onderwezen in de Wet, beproefden wat het beste was om te doen. Dan waren zij allen blinde leidlieden der blinden, een dwaallicht voor hen, die in de duisternis zaten, verkeerde onderwijzers van onwijken. Dan moesten zij, leraars der onwetenden, eerst zelf nog beginnen de eerste beginselen te leren en een geheel andere grond der waarheid te leggen. Bijgevolg hadden zij wel de vorm van wat zij weten moesten en wat recht was naar de Wet, maar het wezen, de waarheid, het leven, God, hadden zij niet

Hoe verschrikkelijk moet het voor Nicodémus geweest zijn om dit te horen en van de kracht der waarheid van zulke woorden des Heeren zó doordrongen te zijn, dat hij er zich niet van kon losmaken! Werkelijk, het is niet aangenaam voor een mens, die de mening is toegedaan, dat hij nog iets voor God is en dat hij alles, wat in zijn vermogen is, voor God doet om Hem welgevallig te zijn en Zijn Rijk op te richten - wanneer hem voorgehouden wordt uit de waarheid Gods en door de onweerstandelijke kracht van het Woord: „Uj deugt niet met al uw eigen gekozen werken,” opdat hij afstand zou doen van de eigengerechtigheid, waarop ieder mens zo graag steunt, en bevonden zou worden in gerechtigheid, die alleen voor God geldt en alzo in waarheid Geest is. Wél hem, die zich niet uit aangeboren vijandschap daartegen verzet, maar het ter harte neemt en zich buigt onder de waarheid, die hem uit louter barmhartigheid tot zijn redding voorgehouden wordt.

Onze Heere bemerkt wel, hoe ontsteld Nicodémus is van alles, wat hij gehoord heeft. Daarom zegt Hij verder: “Verwonder u niet, dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden.” De Heere wilde dus zeggen: ‘Niet alleen u, Nicodémus, maar uw ganse volk, dat zich om zijn geboorte

uit Abraham voor Gods volk houdt, moet, even goed als u, wederom geboren worden. Gij, die uzelf voor kinderen des Koninkrijks houdt, u bent niet allen Israëlieten, al komt u ook uit Israël, en evenmin bent u allen kinderen, al bent u ook van Abrahams zaad.' Trouwens, niet de kinderen des vleses zijn kinderen Gods, maar de kinderen der belofte worden voor het zaad gerekend. Volgens de grondtekst heeft de Heere echter niet gezegd: u moet wederom geboren worden, maar 'u moet wederom geboren zijn'. Eveneens in vers 3 "Tenzij dat iemand wederom geboren zij." En in vers 5: *Zo iemand niet geboren zij*. Want waar het om God en Zijn zaligheid gaat, waar het gaat om eeuwig wel en wee, om leven of dood, om verdoemenis of om in overeenstemming met de Wet en de Wil Gods te zijn, heeft niemand van ons tijd te verliezen. Daar moet men zeggen: „Heden, zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet.” Wat bij God voor een doemwaardig zondaar te vinden is, kan men niet naar een worden verschuiven, en waar waarachtige zielennoed is, kan men het niet tot morgen uitstellen om vrede met God te maken.

De Heere wijst Nicodémus ook de oorzaak aan, waarom hij verwonderd is, dat de Heere sprak: „Gijlieden moet wederom geboren worden,” door te zeggen: De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet, vanwaar hij komt en waar hij heen gaat; alzo is een iegelijk, die uit de Geest geboren is.” (vers 8).

Het behaagde de Heere zeer dikwijls in beelden en gelijkenissen, aan de natuur ontleend, te spreken, waarin Hij dat, wat hij eigenlijk zeggen wilde, in een beeld of een gelijkenis uitspreekt, opdat de waarheid zich des te ontvankelijker zou maken voor de mens, die in het zichtbare hangt. Daarom ontleent de Heere hier ook een beeld aan de natuur, namelijk, dat van de wind. Er is in de natuur niets vrijer dan de beweging van de wind. Men kan de wind niet aan banden leggen. Men kan hem niet bevelen om hierheen of daarheen te waaien. Onafhankelijk is hij van alle mensen en van al hun doen. Hoeveel moeite de natuuronderzoekers zich bij hun nasporingen mogen getroost hebben, hebben ze niet kunnen ontdekken, waar de wind vandaan komt, ook niet, waar hij heengaat. Want al kunnen wij ook zeggen, dat de wind komt van het Noorden en waait naar het Zuiden of van het Oosten naar het Westen of omgekeerd en dus zijn richting kunnen aangeven, dan weten we toch de plaats niet, waar hij opsteekt, noch de plaats, waar hij gaat liggen, al worden we ook zijn suizen gewaar. Hiermee bedoelde de Heere de vrijmacht Gods, de onafhankelijkheid van God en Zijn genade met betrekking tot alle mensen en hun doen aan te duiden, zoals ook Paulus zegt in Rom. 9 va. 16: „Zo is het niet desgenen, die wil, noch desgenen, die loopt, maar des ontfermenden Gods.” En verder in vers 18: “Zo ontfermt Hij Zich dan, wiens Hij wil.” Want zo is de vrijmacht der genade Gods: zij maakt levend, wat zij wil, en laat zich door geen menselijke inspanning of aanmatiging aan banden leggen. Daarom betuigt ook de Apostel: “Werkt uws zelfs zaligheid met vrez en beven; want het is God, die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.” (Fil. 2 : 12 en 13.) Want omdat het willen en het werken van God en door Zijn macht komt, omdat het daarvan komt, dat Hij zo goedertieren is, daarom zal alle aanmatiging, zelfverheffing boven anderen of eigendunk, als zouden we iets betekenen, wel verre van ons moeten blijven, want hier geldt het: *Wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen?* En ergens anders: *Wie heeft Hem eerst gegeven?*

Van deze vrijmacht Gods had Nicodémus geen ander begrip, dan dat deze alleen aan hem en aan zijn volk gebonden was, zodat hij op de eeuwige verkiezing, de eeuwige genade en haar heerschappij met alle beloften Gods voor zichzelf en zijn volk aanspraak maakte en alle overigen uitsloot. Als zaad van Abraham, dat hij slechts op natuurlijke wijze was, vol van de roem Gods en van Zijn Wet, zich in zijn godsdienst inspannend om zich Gode gelijk te maken door zijn werken, tot een volk behorend, dat hetzelfde standpunt innam als hij, hield hij zich voor een erfgenaam des hemels en van de zaligheid, en God was, naar zijn mening, wel gehouden en verplicht om hem zalig te maken.

Daarom moest hij zich erover verwonderen van de Heere te horen: ‘U en uw volk, u, die denkt, dat u reeds lang kinderen Gods bent, moet wederom geboren zijn. Maar, wil de Heere zeggen, waarom verwondert ge u erover, dat Ik u dit voorhoud? Is het niet daartoe, opdat u niet bijvoorbeeld zou denken: mogen ook anderen het niet zijn, zo ben ik het toch? Is het niet daartoe, opdat u ophoudt te

beweren: alleen de heidenen hebben een wedergeboorte nodig en deze bestaat in een verandering van godsdienstige begrippen? U zou uzelf niet zo verwonderen, als Ik tot u gezegd had: u, die *meent*, dat u de wedergeboorte niet nodig hebt, moet wederom geboren zijn. U zou niet zo verwonderd zijn als u wilde bekennen, dat het u nooit om waarachtige genade te doen is geweest. Daarmee juist bewijst u, dat u uit het vlees geboren bent en niet uit de Geest.'

Want hoe is het gesteld met hem, die uit de Geest geboren is?

Hij, die uit de Geest geboren is, is doordrongen van de vrijmacht der genade. Hem zal het niet in het hart opkomen, dat God in enig opzicht aan hem gebonden zou zijn. Hij heeft zulk een diep gevoel van zijn grondige bedorvenheid, dat hij voor God niets te roemen heeft en nog veel minder aanspraak maakt op iets, dat van God is.

Zoals men echter het suizen van de wind wel hoort, zo heeft Nicodémus ook wel menigmaal gehoord van de vrijmachtige werking van de genade, die kon dienen om hem te overtuigen en hem rust noch duur liet, vooral sedert Johannes de Doper met zijn prediking was opgetreden en ook Jezus begonnen was het Evangelie van het Koninkrijk der hemelen te verkondigen. Maar evenmin als hij wist, waar de wind vandaan kwam en waar hij heenging, evenmin wist hij, hoe het met hem gesteld was, die uit de Geest geboren is. Hij mocht er naar gissen, vanwaar de beweging van de Geest des levens, de vrijmacht der genade bij een wedergeborene kwam, waarheen en waarop deze beweging uitliep, maar het bepalen, het weten kon hij niet, zolang hij niet zelf uit de Geest geboren was.

Laat ons deze woorden ter harte nemen, Geliefden, want het is niet om Nicodémus' wil alleen geschreven, maar ook om onzentwil, wat de Heere zegt: „*gijlieden moet wederom geboren zijn.*” Zoals Nicodémus zich verwonderd zal hebben, zo zal menig christen, zo zal menigeen onder u zich ook verwonderen, wanneer hem op de man af werd gezegd: „Gij moet wederom geboren zijn.” Ook verwondert menigeen zich meermalen, als hij waarheden hoort, die hem alle grond onder de voeten wegneemt. Helaas is hij er slecht aan toe, die zich bij alle inwendige bestraffing met uitvluchten zoekt te behelpen, die tenslotte slechts tot verharding leiden.

Nicodémus zocht geen uitvluchten, maar onthutst als hij was, toen hij de waarheid des Heeren voelde en hij door en door besepte, dat hij en zijn volk zonder God, zonder waarachtig leven, zonder zaligheid was, vraagt hij in alle oprechtheid: „Hoe kunnen deze dingen geschieden?” (vers 9), alsof hij wilde zeggen: 'hoe is het dan mogelijk, dat ik tot zulk een wedergeboorte, tot zulk een geboorte uit de Geest kom?'

Nicodémus voelde zich, zoals een mens zich voelt, die de weg, die hij tot nu toe bewandeld heeft om tot God te komen, afgesneden wordt. Want wanneer iemand, menende dat hij al zolang met God gewandeld heeft, ineens door de macht der waarheid overtuigd wordt, dat hij nog nimmer God gekend heeft; - wanneer hij hoort, dat de waarheid al die dingen voor afgoderij en vlees houdt, waarin hij zich gelukkig mocht wanen, als hij ze slechts van verre op het spoor mocht gekomen zijn, en hoogst gelukkig, als hij ze bereikt had; - dan meent hij, dat nu alle zaligheid onmogelijk is, omdat zijn zaligheid hem uit de handen genomen is. Want zodra het een mens uit de hand is geslagen om de zaligheid zelf te verwerven, dan verdwijnt voor hem alle mogelijkheid, dat hij nog zalig zou kunnen worden. Trouwens de leer, dat God zonder werk of verdiensten rechtvaardig en zalig maakt, waarbij een arm zondaar zich gelukkig gevoelt en de aangevochtene vertroost, is voor het vlees een leer, waarvan het schrikt. Zo waarachtig is het, dat de natuurlijke mens, hoe ver hij het ook op de weg der waarheid uit God meent gebracht te hebben, niet aanneemt *de dingen, die des Geestes Gods zijn.*

Zulk een vraag uit de mond van een overste der Joden moest evenwel de Heere bedroeven. Daarom antwoordde Hij: „Zijt gij een leraar van Israël en weet gij deze dingen niet?” (vers 10). Dat was ook bedroevend! Daarom hebben we goed ter harte te nemen, wat de Heilige Geest door de Apostel Jacobus betuigt: „Zijt niet vele meesters, mijn broeders, wetende dat wij te meerder oordeel zullen ontvangen.” (Jac. 3 vers 1). Wat een lichtzinnigheid om zich door de overpriesters en oversten des volks tot zulk een leraar te laten kiezen, die uitdrukkelijk „een leraar Israëls” genoemd wordt, het op

zich te nemen om een geheel volk, honderden, ja duizenden te willen leren, wat voor God recht is, op de weg der zaligheid te willen leiden en niet eens de eerste beginselen van de leer des heils te verstaan, niet eens de enge poort en het oog van de naald te kennen, waardoor zelfs geen zucht uit ons zelf kan doordringen en waar men nochtans doorheen moet om zalig te worden! Op die wijze hen, die meenden, dat zij hemelwaarts geleid werden, in de eeuwige verdoemenis te voeren, dat was toch onverantwoordelijk. Maar de Heere, in Zijn grote lankmoedigheid wetende, wat vlees is, slaat niet met de donder van Zijn macht op hem in, maar innerlijk bewogen over het lot van een volk dat zo verkeerd geleid werd, stelt Hij een vraag die Nicodémus diep beschaamd moest maken, maar ook dienen moest om hem met des te meer verlangen naar de geboorte uit God te vervullen.

Een ieder moet toch, vóór hij anderen leren wil, zichzelf afvragen: Is het waarheid voor God, wat ik daar verklaar? Ken ik het zelf bij ondervinding en handel ik zelf daarnaar? De mond, die uit God voor God spreken wil, wordt door God Zelf geopend en kan slechts leren en getuigen in de kracht des Heiligen Geestes, niet echter krachtens een ambtsbetrekking, nog minder uit zucht om leraar te spelen en nog veel minder ter wille van ijdel gewin of eer.

In zijn grote liefde tot de mensen en wonderbare barmhartigheid wil de Heere Nicodémus niet in onwetendheid laten, hoe een mens uit de Geest geboren wordt. Terwijl de Heere hem tegelijkertijd zijn onervarenheid en onkunde van de weg des heils voorhoudt, verklaart hij Nicodémus eerst, hoe het komt, dat hij en zijn geloofsgenoten niet uit de Geest geboren zijn. Hij zegt daarom! „Voorwaar, voorwaar Ik zeg u: Wij spreken, wat Wij weten, en getuigen, wat Wij gezien hebben; en gijlieden neemt Ons getuigenis niet aan.” (vers 11). Met Zijn: „Voorwaar, voorwaar Ik zeg u”, verklaart de Heere ten derden male in Zijn grote barmhartigheid, dat Nicodémus toch zulk een verklaring ter harte moet nemen. En als Hij zegt: „Wij spreken, wat Wij weten, en getuigen, wat Wij gezien hebben,” dan betuigt Hij dit van Zichzelf en van de Vader, en is dit een zegswijze, die wij ook o.a. in de boeken van Mozes aantreffen. Bijvoorbeeld Genesis 6 vers 5: „En de Heere zag, dat de boosheid der mensen menigvuldig was op de aarde”, vers 12: „Toen zag God de aarde, en ziet, zij was verdorven.” Ook bij de torenbouw van Babel, Gen. 11 vers 5: „Toen kwam de Heere neder om te bezien de stad en de toren, die de kinderen der mensen bouwden.” En Gen. 18 vers 20 en 21: „Dewijl het geroep van Sodom en Gomorra groot is en dewijl haar zonde zeer zwaar is, zal Ik nu af gaan en bezien, of zij naar hun geroep, dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben, en zo niet, Ik zal het weten.” En verder in Psalm 14 vers 2: „De Heere heeft uit de hemel neergezien op de mensenkinderen om te zien, of iemand verstandig ware, die God zocht.” Wanneer dus de Zoon en de Vader spreken: „Allen zijn zij afgeweken; tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand, die goed doet, ook niet een” - als ze dat zeggen van allen, die onder de Wet zijn, opdat aller mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij, dan weten zij het ook; en wanneer zij betuigen: „Hun keel is een geopend graf; met hun tongen plegen zij bedrog; slangenvenijn is onder hun lippen, welker mond is vol van vervloeking en bitterheid,” - dán hebben ze dit gehoord. Dit echter verkondigden reeds toen de Vader en de Zoon en betuigden, dat namelijk van Israëel, onder voorwendsel van de Wet te willen volbrengen, niemand van hen de Wet hield, dat veeleer niemand zich om de Wet bekommerde, maar onder de schijn van vroomheid elkeen daarop uit was zijn eigen naam, wil en rijk te handhaven en onder allerlei voorwendsel en zelfverontschuldiging datgene na te jagen, wat het hoofd, de beurs en de buik wensten.

Maar Ons getuigenis neemt gij niet aan, zegt de Heere. Daaraan lag het juist, dat Israëel niet tot de nieuwe geboorte kon komen. Het getuigenis van haar noodzakelijkheid voor henzelf verwierpen ze en het werd toch alleen betuigd uit louter barmhartigheid, opdat zij van hun huichelarij en schijnvroomheid, van hun zelfbedrog en schijnheiligheid verlost mochten zijn, en de weg des geloofs in Jezus Christus zouden kennen en bewandelen, om aldus Gods geboden lief te hebben en daarnaar te doen in Geest en in waarheid.

Aan deze woorden: „Wij spreken, wat Wij weten, en getuigen, wat Wij gezien hebben,” wil ik nog een enkele opmerking vastknopen ter toepassing op ons zelf. Al is het, dat wij nu allen christenen en broeders zijn, daarom bewandelen wij nog lang niet dezelfde weg. Dat ons in het algemeen de diepe verdorvenheid en verlorenheid getoond en de noodzakelijkheid van de wedergeboorte uit het Evangelie verkondigd wordt, zal voor ons van weinig nut zijn, indien niet ieder voor zich de toepassing op zichzelf maakt en zich ernstig afvraagt: „Ben ik uit de Geest geboren of ben ik nog vleselijk en is al mijn doen vleselijk?” Wie hier met zijn *ja* spoedig gereed staat, onderzoekte zichzelf, en wie over deze vraag bekommerd wordt, strekke zich uit naar God. Hier in het dal¹ is, zoals bijna overal in het Christendom, de zaak omgekeerd. Bijna alles houdt zich voor wedergeboren, bijna allen menen, dat zij de eigengerechtigheid schuwen, bijna allen willen slechts weten van geloof en vrije genade, bijna allen willen arme zondaars zijn. En bij het gebruik van het woord „geloof” en „vrije genade”, bij dat van „arme zondaar”, leeft en beweegt zich het zelfde vleselijk bestaan der ongerechtigheid, dat de Farizeeën eigen was. Wat kan daarvan de oorzaak zijn? Ondanks alles, wat men van het blazen van de wind moge gehoord hebben of hoort, gelooft men niet, dat de wind blaast, waarheen hij wil. Bijgevolg is het bij hem, die uit de Geest geboren is, zo gesteld, dat hij dit gelooft.

U begrijpt mij toch wel, Geliefden? Ja, velen van u zullen mij begrijpen. Het staat met een mens niet goed, wanneer hij Gods Wet veracht, wanneer hij haar kan overtreden, zonder dat hem daarbij het hart klopt, zonder dat hij daarbij wegzinkt voor Gods Woord, zonder dat het hem waarachtig te doen is om verlossing van zonden en hartstochten.

Wie een arme zondaar voor God is, is ook voor God in waarheid verslagen en hij verootmoedigt zich onder Gods krachtige hand. Hij heeft rust noch duur, voordat hij door God getroost en uit het stof opgericht is. Van de Wet Gods gelooft hij, dat zij heilig is; van het gebod, dat het rechtvaardig, heilig en goed is. Bij een arme zondaar gaat het niet om eigen eer, lust en wil, niet om de beurs of de buik om die te vullen; hem gaat het er niet om, dat hij zijn wil verkrijge; - hem gaat het om God en om zijn naaste. Wie het waarachtige geloof bezit, gelooft, dat de wind blaast, waarheen hij wil. Hij kan zich niet verlaten op datgene, wat hij is of geworden is, niet op datgene, dat hij een christen, dat hij bekeerd is, dat hij genade gevonden heeft, neen, maar diep verootmoedigd over zijn totale verdorvenheid, kan hij alleen rust vinden daarin. dat de wind blaast. waarheen hij wil, dat wil zeggen, dat de vrijmacht der genade zich openbaart en krachtig betoont, waar zij wil. Juist in deze onafhankelijke, genadige wil van God ziet hij zijn zaligheid. Dat de zaligheid alleen van God is, is een vreeslijke waarheid voor allen, die van mening zijn, dat God aan hen verbonden is door iets, dat zij in zichzelf zouden hebben, maar een troostrijke waarheid daarentegen voor allen, die niets in zichzelf kunnen vinden, dat als uit henzelf Gode aangenaam zou kunnen zijn. Maar juist daarom, omdat zij de vrijmacht van Gods genade geloven, nemen zij het nauw met Gods Wet, niet om haar te volbrengen als uit zichzelf, maar om daarmee voor het aangezicht van God en van hun naaste in overeenstemming te zijn. In Christus Jezus, in de vereniging met Hem, zoeken en vinden ze de vrucht des Geestes. Die mensen kunnen zich niets aanmatigen. Ze zijn tot niet geworden onder Gods vrijmacht. Daarom hebben ze niets te zeggen. God is voor hen alles.

Het is geen onverschillige zaak, wat men van de vrije genade Gods gelooft. Wie slechts het suizen daarvan hoort, maar niet weet, waar het vandaan komt, noch waar het heengaat, meent willens en wetens God te kunnen bedriegen met een vroomheid, die God niet wenst. Van wat God wil, maakt hij zich af onder het voorwendsel: het is alles vrije genade.

Wie daarentegen uit de Geest geboren is, is doordrongen van de vrije genade door de vrijmacht Gods in die zin, dat het hem waarlijk te doen is om hetgeen God wil. Hij maakt er zich niet van af, maar hij verloochent zichzelf en zijn begeerten. Hij vindt echter de schuld, dat hij met de Wet Gods niet in overeenstemming is, bij zichzelf, klaagt zichzelf aan, rechtvaardigt God, en, omdat hij God vreest, gelooft hij in Christus tot zijn rechtvaardigmaking en heiligmaking. Hij kan God niet aan zich binden, maar hij voelt zich gebonden aan God en Zijn Woord.

---

¹ het Wupperdal waarin Elberfeld ligt

Daarom is het met ons gelukkig gesteld, wanneer wij in waarheid het getuigenis aannemen, dat God van ons getuigt: namelijk, *dat het gedichtsel van het menselijk hart boos is van zijn jeugd af*. Want wie God in dit getuigenis gelooft, wil van niets anders weten, dan dat zijn ganse zaligheid enkel en alleen op vrije genade gegrond is. Want zo is het alleen vrije liefde geweest, dat God in hem de adem des levens geblazen heeft. En daarin vindt Hij rust, dat God de aarde, en dus ook hem, niet meer zal slaan om de wille van de Mens Christus Jezus, en dat Hij om Diens wil ook onze zonden en ongerechtigheden niet meer wil gedenken, maar deze met Zijn genade bedekken.

Zo zij bij ons de belijdenis oprecht: *Niet ons, niet ons, o Heere, maar Uw Naam alleen zij de eer!* Amen.

3. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 12 en 13.

Gehouden 1 Oktober 1878.

Gezongen: Lied 78 vers 1-3,
 Psalm 119 vers 88,
 Psalm 147 vers 10.

12. Indien Ik ulieden de aardse dingen gezegd heb, en gij niet gelooft, hoe zult gij geloven, indien Ik ulieden de hemelse zou zeggen?

13. En niemand is opgevaren in de hemel, dan die uit de hemel nedergekomen is, namelijk de Zoon des mensen, die in de hemel is.

Wij willen vanmorgen het gesprek weer opnemen, dat onze Heere met de Farizeeër en overste der Joden, Nicodémus, heeft gehouden. Ik hoop, dat door u datgene, wat wij tot nu toe behandeld hebben, goed begrepen is. Zo niet, aanvechting leert op het Woord acht geven; en wanneer men in nood is en in 't geheel geen houvast meer heeft, noch in zichzelf, noch in een schepsel, en God Zich dan over een ellendige, die tot Hem roept, ontfermt, dan vallen hem dadelijk de schellen van de ogen, zodat de ganse Bijbel duidelijk voor hem wordt en als 't ware voor hem alléén geschreven ware. Dan begint het gehele Woord Gods in zo iemand gestalte te verkrijgen en te leven, zodat hij overal zoveel schatten van licht en troost des levens vindt, dat hij niet weet, waar hij er mee blijven moet. De kennis op zichzelf maakt opgeblazen; waar daarentegen het Woord vervuld wordt, dat de Heere aan Zijn bedroefde en aangevochten Bruidskerk geeft: „En uw glasvensters zal Ik kristallijnen maken en uw poorten van robijnstenen en uw ganse landpale van aangename stenen. En al uw kinderen zullen van de Heere geleerd zijn, en de vrede uwer kinderen zal groot zijn;” (Jes. 54 vers 12 en 13), daar verstaat men de Heere heel duidelijk in Zijn Woord. Want dan is dit door de Geest, uit Wie alle woorden des Heeren zijn, en diezelfde Geest legt zulke woorden zeer nauwkeurig uit. Waar echter het Woord des Heeren bij ons moet vervuld worden, daar is aanvechting; waar nu aanvechting is, daar is ook verlorenheid, daar is honger en dorst naar de gerechtigheid; waar verlorenheid is, daar moet men een grond onder de voeten hebben, die stand houdt, daar moet men verzadigd worden, daar moet de honger en kommer der zielen gestild worden, daar roept men: „Laat mijn ziel leven en zij zal u loven en laat Uw rechten mij helpen!” (Psalm 119 vers 175); dan zal men ook acht geven op Gods Woord, want de Heere, die zulk een honger en dorst geeft, opent ook het hart; dan ziet men, wat voor de voeten ligt.

Nicodémus en de Farizeeën gaven geen acht op hetgeen voor de voeten lag; daarom laat de Heere volgen: „Indien Ik ulieden de aardse dingen gezegd heb, en gij niet gelooft, hoe zult gij geloven, indien Ik u de hemelse zou zeggen?”

Menigeen van u geeft ook geen acht op hetgeen voor de voeten ligt, en zal daarom vragen; wat bedoelt de Heere met aardse dingen en hemelse dingen? Wanneer gij het ter harte wilt nemen, zal ik u het graag zeggen: de mens verheft zich graag tot de hemel; voor wat hij op aarde doet, waar hij hier naar streeft, wat hij op aarde nodig heeft en hoe hij het hier liggen laat, daarvoor heeft hij geen oog. Zo hielden de Farizeeën zich met allerlei godsdienstige dingen bezig, maar hoe verkeerd zij zich als mensen in hun eigen kring en jegens hun medemensen gedroegen, wilden zij niet inzien. Zij schenen al met de ene voet in de hemel te staan; het scheen, dat zij gereed waren om met een wagen, gelijk Elia, ten hemel te varen; zij waren daarbij goed in hun mantel ingepakt en vergaten, dat Elia zijn mantel tijdens de tocht had afgeworpen en naakt ten hemel was gevaren. Hoe dikwijls en ernstig de Heere hen ook vermaande, zodat Hij bij zekere gelegenheid tot zevenmaal toe het „Wee u” over hen uitsprak, geloofden zij toch niets daarvan

Ziet, mijn Geliefden, zo gaat het met menigeen ook van u; dat bemerk ik wel in de omgang en ben dat bij velen gewaar geworden Zolang wij nog onder de Wet zijn, wat wij ook aan genade mogen ervaren hebben, zijn wij ook Farizeeën en geven er geen acht op, hoezeer wij het ook konden weten, dat wij geheel en al mens zijn; wij menen met ons Evangelie boven de Wet te staan; wij overtreden in onze kring en met betrekking tot onze naaste letterlijk het ene gebod na het andere, verbeelden ons nochtans in de rechte heiligheid te wandelen, ijveren ook voor gerechtigheid; elk ander mens deugt niet, maar wij hebben altijd iets om ons zelf te rechtvaardigen. En is ons gedrag niet in orde, dan draaien we God de rug toe en worden verdrietig of wreken ons op Hem, die ons straft.

Nu weet u wel, dat de Heere ons de aarde gegeven heeft, *opdat hier Zijn Naam zou geheiligd worden, Zijn Koninkrijk zou komen en Zijn wil hier door ons zou geschieden.* Daar boven is de kroon, hier is de strijd. Behoort het daarom niet tot de aarde, tot het leven hier, dat wij in zulk een verhouding tot God en Zijn Wet staan, dat ons leven en onze wandel geen huichelarij, geen schijn, maar waarheid voor Christus en Zijn heilige engelen zal zijn? Wil de apostel Paulus dat niet zeggen, wanneer hij betuigt: degenen, die uit de besnijdenis zijn, zijn vijanden van het kruis van Christus, zij bedenken aardse dingen, hun God is de buik, maar onze wandel is in de hemelen?

Wanneer de Heere van Zichzelf en van Zijn Vader tot Nicodémus zegt: *Voorwaar, voorwaar Ik zeg u, Wij spreken, wat Wij weten,* dan wist Nicodémus heel goed: mijn verborgen doen ligt voor Hem en God open. Maar de Farizeeën deden niet als de Samaritaanse vrouw, die beleed: „Hij heeft mij gezegd alles, wat ik gedaan heb”, maar tot Nicodémus wordt gezegd: „gijlieden neemt Ons getuigenis niet aan.” Dat is nu het getuigenis, dat de Vader en de Zoon van de mensen getuigden: „Het gedichtsel van 's mensen hart is boos van zijn jeugd af.” En elders: „O Israë! gij stort uzelf in het ongeluk, want uw heil is alleen bij Mij.” (Hosea 13 vers 9 volgens de Lutherse vertaling.)

De aardse dingen dus, waarvan de Heere tot de Farizeeën sprak – en dat is hier tot Nicodémus, die het verder kon zeggen aan de anderen – waren waarheden, die tot dit leven behoorden, welke echter van die aard zijn, dat men hetgeen, dat bij God is, niet te verwachten heeft, wanneer men zulke waarheden veronachtzaamt of in de wind slaat. Deze waarheden worden in één zin weergegeven, die de Prediker noemt: „Van alles, wat gehoord is, is het einde van de zaak: Vrees God en houd Zijn geboden, want dit betaamt alle mensen. Want God zal ieder werk in het gericht brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed, hetzij kwaad.” (Prediker 12 vers 13 en 14.) Volgens deze waarheden wordt er tot de mensen gezegd: ‘u bent niet, wat u behoorde te zijn, en u handelt in alles, wat u ook beweert van de Wet en de gerechtigheid, niet zoals u van anderen verlangt, dat zij zullen handelen - het is dus niets met uw godsdienst. Zal echter uw leven en gedrag oprecht zijn voor God en de mensen, dan hebt u af te zien van uw ganse rechtvaardigheid; dan is het nodig, dat u wederom geboren zijt; dan is het nodig, dat u Gods vrijmacht en genade gelooft, u onder die vrijmacht buigt en gelooft in Hem, Die God tot Wijsheid heeft gegeven, opdat u niet meer door eigen werken, maar uit God in Hem rechtvaardigheid, heiligheid en verlossing zijt.’

Ziet, dat waren aardse dingen, die de Heere de Farizeeën voorhield en die Hij ook nog aan een iegelijk van ons voorhoudt. Want dit zijn waarheden voor dit leven, opdat het leven hiernamaals niet door zelfbedrog moge ontgaan.

Van deze *aardse dingen* sprak de Heere herhaaldelijk tot de Farizeeën en spreekt Hij ook herhaaldelijk tot ons in Zijn gelijkenissen, bijvoorbeeld in de gelijkenis van de vierderlei grond, waarin het zaad geworpen wordt, want daarin zegt Hij Zelf, *dat de akker de wereld is en het zaad het Woord, dat gepredikt wordt.* Van aardse dingen spreekt dus ook de Heere, wanneer Hij ons in Zijn Woord al die verkeerde fundamenten bloot legt, waarop een menskind zijn zaligheid bouwt en toch slechts een zaaien in eigen vlees is; ook wanneer Hij spreekt van zelfverloochening, van het dagelijks opnemen van ons kruis, van het afhouden van handen en voeten, van het uitrukken der ogen, zodra zij iemand ergeren, en dat men zout in zichzelf moet hebben en vrede onder elkaar moet houden. Wanneer het iemand geopenbaard wordt, dat hij deze dingen niet heeft en bij hem niet gevonden worden, en een algehele herschepping, een wedergeboorte moet plaats hebben; wanneer hij dit niet gelooft, maar veel meer

zich in zelfgekozen wegen verhardt, dan zal en kan hij ook niet geloven, wanneer van hemelse dingen tot hem gesproken wordt. In één woord, dat een mens de verkeerdheid verlate, en dat hij de weg insla, waarop hij voor God in gerechtigheid gevonden wordt, dat zijn *aardse dingen*, want het behoort tot de mens, die op aarde is, en zo behoort dan de wedergeboorte bij, de mens, zoals hij zich hier beweegt en leeft; daarom is het een aards ding, - want dat gaat de mens zelf aan.

Hemelse dingen daarentegen zijn dingen, die tot God behoren, zoals Zijn eeuwige Raad, volgens welke Hij in Christus Jezus bij Zichzelf voorgenomen heeft, verlorenen te verlossen, en de wijze, waarop Hij deze Raad heeft willen volbrengen in Christus Jezus. Zo zijn dan de hemelse dingen al datgene, wat in de hemel voorafgegaan is, tussen de Vader en de Zoon, en hoe, in de volheid des tijds, God Zijn Zoon uitgezonden heeft, geboren uit een vrouw, geworden onder de Wet, opdat hij degenen, die onder de Wet waren, verlossen zou, om zo degenen, die naar het voornemen der genade geroepen waren, het eeuwige leven te geven en ze weer tot God te brengen; *ook hoe de Zoon daartoe een in het vlees gekomene wilde zijn, Zichzelf wilde vernietigen, de gestaltenis van een dienstknecht wilde aannemen en de mensen in alles gelijk worden*, opdat Hij, als de tweede Adam, alles weer zou herstellen, wat de eerste Adam verdorven had, en Zich een gemeente zou kopen en heiligen, die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar onberispelijk in liefde.

Wie nu een Farizeeër wil zijn, d.w.z. wie niet een mens, maar een halve engel wil zijn, kan zulke hemelse dingen niet geloven, hoeveel hij ook daarvan weet te roemen; want hij toont door zijn gedrag, dat het hem niet te doen is om de vervulling van Gods geboden; daarom verstaat hij ook in het geheel niets van zijn verlorenheid. Hoe zou zo iemand ook iets naar waarheid kunnen aannemen en geloven van datgene, wat in de hemel geschied is? Hoe zou hij er iets naar waarheid van kunnen verstaan, leren of begrijpen, wat het in heeft, dat God Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar Hem voor ons allen heeft overgegeven, en dat de Zoon Zichzelf, naar de wil Gods, voor onze zonden heeft gegeven, opdat Hij ons verlossen zou uit deze tegenwoordige, boze wereld? Hij, die het niet op aarde om liefde en barmhartigheid te doen is, om liefde en barmhartigheid te vinden en uit te oefenen, hij verstaat niets van de liefde en barmhartigheid, die in de hemel voor een verlorene bereid is.

Van deze liefde en barmhartigheid, van de machtige genade Gods, die Zijn Zoon in de gestaltenis van een dienstknecht zond, zodat Hij gelijk elk ander mens was en in gedaante bevonden werd als een mens, opdat Hij in onze plaats vloek, dood en verdoemenis dragen, en alle gerechtigheid, die de Wet eiste, vervullen en Gode aanbrenge zou, - daarvan zagen de Farizeeën niets, toen zij Jezus zagen; daarvan zag ook Nicodemus niets, hoewel Hij voor hem stond.

En van diezelfde Jezus, nu echter ter rechterhand van de Vader verhoogd, zien ook wij niets naar waarheid, zolang wij onszelf zoeken. Neen, dan denken wij in het diepst van ons hart, wat de Farizeeën ook dachten, dat wij zelf het door onze werken en godsdienst wel bij God in orde kunnen maken, en dat wij de omgang met God hebben, omdat wij zo godsdienstig zijn. Nu moest Nicodémus het echter in ieder geval vernemen, en wij moeten het ook weten, dat er uit onszelf aan geen toenadering tot God te denken is, dat wij uit onszelf niets weten van wat in de hemel geschiedt, ook van onszelf niets daarvan weten, of God gedachten des vredes over ons koestert, dat wij in geen betrekking tot de hemel staan, maar dat slechts Eén die heeft, de Mens Jezus Christus, en dat alleen Hij, hoewel in de gestaltenis van een dienstknecht, zodat wij geen gedaante noch heerlijkheid in Hem zagen, nochtans in de hemel Jehovah, de Vader gelijk is.

Daarom zegt de Heere: „En niemand is opgevaren in de hemel, dan die uit de hemel is nedergekomen, namelijk de Zoon des mensen, die in de hemel is” (vers 13). In het Grieks staat hier: *en niemand is opgeklommen in de hemel, dan die uit de hemel is nedergekomen, de Zoon des mensen, de Zijnde in de hemel*. De Heere maakt hier Nicodémus, die anders in de Schrift zo thuis was, op de woorden van Mozes opmerkzaam, Deut. 30 vers 12, welke woorden de apostel Paulus in Rom. 10 vers 6 herhaalt, als hij schrijft: „Maar de rechtvaardigheid, die uit het geloof is, spreekt aldus, zegt niet in uw hart: wie zal in de hemel opklimmen? (Dat is niet anders dan Christus van boven afbrengen). Of wie zal in de

afgrond nederdalen? (Dat is niet anders dan Christus uit de doden opbrengen). Maar wat zegt gij? Nabij u is het Woord, in uw mond en in uw hart. Dit is het Woord des geloofs, hetwelk wij prediken.”

Dat werd dus tot Nicodémus, - dat werd tot de Farizeeën en wordt ook tot ons gezegd, - dat wij te geloven hebben, wat onze Heere en Heiland Jezus tot ons zegt. Menigeen zal wellicht denken: ‘Kon ik maar, al was het slechts vijf minuten vóór mijn dood, in de hemel opklimmen en daar met God spreken, dan wist ik, hoe het met mijn zaligheid staat.’ Een ander: ‘Kon ik slechts een half uur met een mens spreken, die in de hemel was geweest, dan kon ik van hem met zekerheid vernemen, hoe men zalig wordt.’ Zo verlangde ook de rijke man in de hel, dat vader Abraham iemand uit de hemel tot zijn broeders op aarde zou zenden. Louter vrome wensen van eigengerechtigheid! Wie in de hemel zou willen opklimmen om daar te zien, hoe het met de zaligheid gelegen is, loochent met deze wens, dat Christus in de hemel is. En wie in de hel zou willen afdalen, om te zien, of hij ook de hel met zijn vrome werken kon overwinnen, loochent daarmee, dat Christus uit de hemel neergekomen is en Zichzelf voor ons in het diepst vernederd heeft. Er is echter nog geen mens in de hemel opgevaren en weer uit de hemel neergekomen, die het ons aangezegd heeft, wat en hoe God is, en hoe Zijn toorn over onze ongerechtigheid gestild wordt; niemand, die ons zou kunnen zeggen: *U wordt zalig*. Zelfs is niemand met zijn gedachten of met zijn verstand tot in de hemel opgevaren, om het ons te verkondigen, hoe God over ons denkt. En alle mensen, die in schijn-ootmoed der engelen daar voortwandelen, vertellen van dingen waarvan zij toch niets weten, en die zij niet gezien hebben dan in hun verbeelding en overspannen dweperij.

Wacht u daarom voor zulke geesten, die uit de hel komen, en hun naasten de hemel en de hemelse wandel voorschilderes. Slechts Eén is ten hemel gevaren, - ik spreek niet van de hemelvaart, die Hij na Zijn Opstanding volbracht heeft, want dat is de bedoeling des Heeren niet - onze Heere is opgevaren in de hemel, en Hij voer iedere dag in de hemel op, toen Hij hier op aarde was. Hij voer echter niet naar het lichaam in de hemel, maar met Zijn Geest, met Zijn verstand en kennis die Hij van de hemelse dingen had; dat deed Hij in het bijzonder in Zijn gebeden, wanneer Hij de Schrift in de eenzaamheid las, enz. Dan voer Hij op in de hemel met Zijn Geest, met Zijn verstand, en wat Hij alsdan van de Vader hoorde en zag, dat deed, dat sprak, dat betuigde Hij, wanneer Hij Zich onder de mensen bevond. - Zo wilde dan de Heere zeggen: dat in Zijn vernedering, toen Hij als Zoon des mensen voor ons hier op aarde was, Hij alléén in betrekking tot de hemel stond, Hij alléén zulk een omgang met de Vader had, dat Hij alles wist van de Raad Gods tot onze zaligheid, en dat men Hem derhalve had te geloven. Daar het Nicodémus wellicht zou verwonderen, dat de Heere dit van Zichzelf zeide, noemt Hij Zich „de Zoon des mensen” en geeft daarmee te verstaan, dat Hij onze gehele verlorenheid op Zich genomen heeft; daarom zegt Hij ook, dat Hij uit de hemel neergekomen is, namelijk om deze Raad Gods, tot zaligheid van al wat verloren is, te volbrengen. En opdat het Nicodémus ook niet verwonderen zou, dat Hij als Zoon des mensen, d.w.z. in zulk een vernedering, alleen gemeenschap met de hemel had, te weten met de Vader, noemt Hij Zich tegelijkertijd de Zijnde in de hemel. Wie nu de Zijnde in de hemel was, kon alleen zeggen, hoe het in de hemel voor God met een arm zondaar stond, daar Hij als de almachtige Jehova, datgene wat niets was, met Zijn genade te hulp kon komen, en over de hemel te beschikken had. Daarom kon Hij ook, hoewel aan het kruis hangende, als een vloek voor ons, tot de moordenaar zeggen: „Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.”

Geliefden, laten we de genade van Jezus Christus erkennen. Welk een wonder van liefde is het, die Hij voor ons verloren mensen heeft gehad! U hoort het uit Zijn mond, dat Hij is de Zijnde in de hemel; dat was Hij dus ook, toen Hij hier op aarde was, en tegelijkertijd heeft Hij voor ons Zoon des mensen willen zijn, d.w.z. degene, die onze zonde, schuld en straf in onze plaats op Zich heeft willen nemen, heeft willen dragen en verzoenen. Tegelijkertijd was Hij in één persoon de Zijnde in de hemel, dus waarachtig Jehovah, de Heere, Die de hemel der hemelen niet kan bevatten - en waarachtig mens, en wel zulk een mens, die wij horen klagen: *Ik ben een worm en geen man*. Het

behaagde Hem om onzentwil uit de hemel neder te komen, en Hij heeft het geen roef geacht, en er geen vertoon van gemaakt, Gode even gelijk te zijn. En toen Hij Zijn troon en Zijn heerlijkheid om onzentwil verlaten had, wilde Hij op deze vervloekte aarde omwandelen als zonde en vloek voor ons, en zó het gebod des Vaders houden, dat Hij door de Heilige Geest met de hemel, met de Vader steeds in betrekking bleef, zonder iets voor Zichzelf van deze heerlijkheid te genieten, maar veeleer in betrekking bleef, om voor ons de dood aan het vervloekte kruishout te kunnen smaken.

Laten wij de God aller ontferming dankzeggen, dat, nu wij ons zelf de toegang tot de hemel hier op aarde door onze zonden afgesneden en versperd hebben, en wij als zondaars niet Meer met de heilige God spreken en Hem niet meer zien kunnen, God Zijn geliefde Zoon uit de hemel heeft doen nederkomen en dat onze dierbare Heer en Heiland, hoewel de Zijnde in de hemel, voor ons de Zoon des mensen heeft willen zijn, en dat Hij in geloof, door alle toornloed heen, gemeenschap met de Vader heeft gehouden. Door Hem spreekt God tot ons, door Hem kunnen wij weten, of God gedachten des vredes over ons denkt. Ja, Hij brengt ons arme zondaren de vrede aan; want de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden. Hij brengt ons de vrede aan van God, de Vader, en genade van Zichzelf, door het bloed Zijns kruises.

Daarom doen wij de wil Gods, zo wij in Hem geloven, en wij kunnen ons op Zijn Woord verlaten, dat Hij de verzoening voor onze zonden is, en dat wij gerechtigheid en sterkte hebben in Hem. Dat betuigt de Heere met de woorden van Zijn gesprek.

Geloven wij het getuigenis, dat Hij ons aangaande de aardse dingen getuigt, dan zullen wij ook het getuigenis geloven, dat Hij ons van het hemelse geeft. Dit nu is Zijn getuigenis van de aardse dingen: „Gij nu, o Mijn schapen, gij schapen Mijner weide! gij zijt mensen.” En elders: „uw vrucht is uit Mij gevonden.” En dit is Zijn getuigenis van de hemelse dingen: „Maar Ik ben uw God”; en wederom: „Nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door Zichzelf teweeg gebracht heeft, is Hij gezeten aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen.” Amen.

4. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 14 en 15

Gehouden 8 Oktober 1848.

Gezongen: Psalm 66 vers 6-8,
Psalm 63 vers 1,
Psalm 56 vers 6.

De vorige Zondag predikte ik u, dat niemand van ons ooit in rechtstreekse betrekking met de hemel gestaan heeft, staat of staan zal. Dit is een waarheid, die wij allen wel ter harte mogen nemen. God bewoont een ontoegankelijk licht, waar niemand kan komen: *geen mens heeft Hem gezien en niemand kan Hem zien*. Deze waarheid voelt een arme zondaar in al haar verpletterende kracht, zo lang hij geen vrede met God heeft gevonden. Wanneer een mens inziet, dat hij van God, zijn Leven, geheel afgefallen is, wanneer hij Gods toorn in zijn boezem omdraagt, dan bevindt hij zich in zulk een afgrond, dat het voor hem een geheel onmogelijke zaak is ooit weder tot God te komen. Dit wordt niet alleen vóór de bekering ondervonden, maar ook na de bekering komen er schrikkelijke uren, waarin men zijn afval van God met zulk een kracht gewaar wordt, dat men het nauwelijks waagt ook slechts een zucht tot God te slaken; de gedachte zelfs aan geloof is weg. Zo zal ieder door eigen ondervinding bevestigd zien, dat niemand van ons opgevaren is in de hemel. De wet, die overtreden is geworden, de Cherub met het vlammeende zwaard, het beschuldigende geweten met al zijn verschrikkingen, de zonde met al haar kwellingen, de gloed van Gods toorn, die men in het hart gevoelt, de duivel met al zijn tegenstand en daarbij de inwendige vijandschap tegen God en de hoogmoed van het eigen ik, dat zich niet wil laten verbreken dit alles verhindert ons elke toegang, sluit de afgrond boven ons toe en ons geheel buiten de hemel. Wilden wij ook in de hemel opvaren, dan zou dit de maat onzer zonden des te voller maken; het zou een schrikkelijke vermetelheid zijn, strafbaar voor die God, die gezegd heeft: „Wacht u van op te klimmen. Ik zal tot u afkomen.” Terwijl wij ons in zulk een toestand van vervreemding van God bevinden, dat wij niet tot God mogen opklimmen, is dit nu een barmhartigheid Gods, die de eeuwigheid ons eerst in haar volle luister en heerlijkheid zal openbaren, *dat de Zoon des mensen uit de hemel neergekomen is, en het Woord vlees is geworden en onder ons heeft gewoond*.

Bovendien is dit waarlijk een wonder van liefde, dat onze Heere, toen Hij hier voor ons in onze toestand was, zonde en vloek voor ons zijnde, nochtans nimmer het geloof in Zijn Vader heeft opgegeven, niettegenstaande God al onze zonden op Hem deed aanlopen en Hij Gods toorn voor ons droeg. O, hoe machtig is Zijn liefde, dat Hij, ofschoon omvangen met al onze zwakheden, om onzentwil ondanks alles wat Hem ook van boven en uit de hel tegenkwam, de betrekking met de hemel heeft in stand gehouden; dat Hij, ofschoon zonde en vloek voor ons, door alle tegenstand heen, steeds toen Hij hier op aarde was, Zich in de stroom van het eeuwig licht van de heilige God wierp, ja, Zich in de schoot des Vaders wierp, en Hem overreedde, gelijk eenmaal Juda zulks Jozef deed, toen hij verklaarde, dat hij borg was voor Benjamin.

Hem hebben wij te horen. Hij alleen kan ons zeggen, en heeft ons in Zijn Woord gezegd, hoe het er in de hemel, hoe het er in het hart Gods uitziet voor een verlorene, die zijn God graag wil wedervinden. Alleen door Hem hebben wij vrije toegang. Alleen in Zijn aangezicht zien wij het licht, zien wij God. Alleen door Hem hebben wij ook nu toegang tot de genade; tot het leven, tot de eeuwige zaligheid.

Waarin ligt nu de grond, dat wij alleen door Hem weer tot God kunnen naderen? Dat wij Hem te horen hebben en niet bedrogen zullen uitkomen, zo wij naar Hem horen? Waar in ligt de grond, dat Hij de Weg, de Waarheid en het Leven voor ons is?

Komt, geliefden, wij willen het in dit uur overdenken. Tekst: Johannes 3: 14 en 15.

14. En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, also moet de Zoon des mensen verhoogd worden;

15. opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Nicodémus zal de Heere wel verbaasd aangezien hebben, het moet hem wel wonderlijk, ja, onaangenaam te moede zijn geworden, toen hij uit de mond van een mens, die zo geheel in houding en gebaren aan alle mensen gelijk was, zulke woorden vernam, volgens welke Zich deze de Zoon des mensen, die uit de hemel nedergekomen was, en de Zijnde in de hemel noemde. Het was niet daarom, omdat Nicodémus het niet uit de Profeten had kunnen weten; want daar staat immers geschreven: „Een kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der Eeuwigheid, Vrededorst.” (Jes. 9 vers 5.) Maar zolang vlees er niet van wil weten, dat het vlees is, ergert het zich aan God, „geopenbaard in het vlees.” Altijd zal het vlees, hoewel het uit vele plaatsen der Schrift de waarachtige mensheid van Jezus zal kunnen bewijzen, zich ergeren aan de *in het vlees gekomen Jezus* en weigeren Hem te geloven, zolang het vlees volhoudt zich als Geest te willen voordoen. Alleen daar, waar verlorenheid en liefde tot gerechtigheid is, verstaat men er tenminste iets van, dat de Zoon uit de Vader is, en *dat deze Zoon is geworden uit een vrouw, geworden onder de Wet*; want daar disputeert men niet over, maar laaft en verkwikt men zich aan deze waarheid, tot zijn eeuwige troost.

De Heere stoort Zich echter niet aan de onwetendheid van Nicodémus aangaande deze zaken, die hij volstrekt nodig had te weten, maar gaat voort hem de volheid der genade, de gehele Raad Gods, de gehele weg der zaligheid, te openbaren. Al verstaat hij er ook heden niets van, evenwel, zo de Geest over hem komt, dan zal ook Nicodémus wedergeboren zijn en de Heere verstaan hebben.

Nicodémus moest het weten – en ook wij moeten het weten, want daartoe werd het opgetekend – waarom de Heere hem zeide, dat Hij alléén in de hemel opgevaren en dat Hij uit de hemel neergekomen was, dat Hij de Zoon des mensen was en evenwel de Zijnde in de hemel. Het was namelijk, omdat dit bestaan des Heeren een arme zondaar ten goede komt; want Hij was gekomen, opdat Hij alles in hemel en op aarde weer herstellen zou in Zichzelf, en opdat Hij deze verzoening zou tot stand brengen om de arme mens voor verlorengaan te behoeden en hem het eeuwige leven deelachtig te maken door het geloof in Hem. De opstand en afval van de mens en zijn verzoening; zijn verlorenheid en de zaligheid; zijn dood en het eeuwige leven; zonde en genade; ellende en verlossing houdt de Heere Nicodémus voor, en dat wel zó treffend, zo overtuigend als Hij dit alleen vermocht.

De Heere zegt: „*Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, also moet de Zoon des mensen verhoogd worden.*” (vers 14)

We lezen in Numeri 21 vers 4--9: „Doch de ziel des volks werd verdrietig op deze weg. En het volk sprak tegen God en tegen Mozes: *Waarom hebt gijlieden ons doen optrekken uit Egypte, opdat wij sterven zouden in deze woestijn? Want hier is geen brood, en geen water, en onze ziel walgt van dit zeer lichte brood.* Toen zond de Heere vurige slangen onder het volk, die beten het volk; en er stierf veel volk van Israel. Daarom kwam het volk tot Mozes en zij zeiden: *Wij hebben gezondigd, omdat wij tegen de Heere en u gesproken hebben, bid de Heere, dat Hij deze slangen van ons wegneme.* Toen bad Mozes voor het volk. En de Heere zeide tot Mozes: *Maak u een vurige slang en stel ze op een stang; en het zal geschieden dat al wie gebeten is, als hij haar aanziet, zo zal hij leven.* En Mozes maakte een koperen slang, en stelde ze op een stang; en het geschiedde, als een slang iemand beet, zo zag hij de koperen slang aan, en hij bleef levend.”

Wij hebben niet ver te zoeken, wat de Heere daarmede heeft willen zeggen. U mensen, bent zondaars en opstandelingen, wat u ook van u zelf mag denken. U bent van de duivel en de zonde gebeten. Van deze beet bent u door en door vergiftigd, de dood woedt in uw leden. Wat nu de koperen slang, die Mozes oprichtte, voor de kinderen Israëls was, zodat zij, - hoewel de dood reeds in hen woedde, - in het leven bleven wanneer zij de koperen slang aanzagen, dát zal Ik ook voor u zijn tegen de beet van

de duivel. Zodat, hoewel de eeuwige dood in u is, u nochtans niet zult sterven, wanneer gij Mij aanziet. Daartoe moet Ik ook verhoogd worden als een slang tegen de oude slang, de duivel, die u gebeten heeft. Ik moet verhoogd worden aan een kruis, opdat allen, die gebeten zijn, indien het hun te doen is om uitredding van de dood die in hun leden is, Mij zelfs uit de verte mogen zien en gered zijn.'

De waarachtige wedergeboorte is alleen door het geloof. Het geloof is de levenskiem, het zaad, dat in het hart van de mens geworpen wordt, en de mens geheel herschept, zodat hij gans nieuw is; en dat nóch de beet van de slang, nóch de dood in zijn leden hem verderft, daarvoor is de Heere borg, Die de gebetene aanziet. Waar echter het geloof zal komen, daar moet eerst de overtuiging gekomen zijn, dat men waarlijk van de duivel gebeten is, en dat ons de eeuwige dood in de leden woelt. Is iemand van een slang gebeten, dan woedt en brandt een ondraaglijke hitte in al zijn leden, een dorst, die niet te lessen is, en ten laatste een bange dood. En, is iemand daarvan overtuigd geworden, ziet hij het in, dat hij van de duivel verleid en van God afgefallen is, dan wordt hem de gloed van Gods toorn en van het beschuldigend geweten ondraaglijk; hij heeft een dorst naar God en weet niet, hoe die te lessen, daar hij de troost Gods niet vindt, en het afvallig geworden zijn van God woelt in al zijn leden, en, door en door van de zonde vergiftigd, heeft hij alleen de eeuwige dood, de verdoemenis, de open hel voor zich.

Nicodémus zou ook nog wel in zulk een toestand geraken, waarin het gedaan zou wezen met zijn hooggeroemd Farizeïsme. Want het gaat met de mens zo: lang kan hij zonder de Wet voortleven, en zich inbeelden een onderhouder der Wet te zijn, maar eer hij het vermoedt, komt het gebod. En de zonde, waaraan hij reeds lang meende gestorven te zijn, staat weder op. Maar de mens moet sterven, hij gaat de dood in met zijn zuur verworven heiligheid, hij heeft van het kostelijke manna, van het brood des hemels gezegd: *Onze ziel walgt van dit zeer lichte brood*; hij is het zat geworden. Hij grijpt weer met beide handen naar oude, reeds lang verdoemde geschiedenissen. verheft zich tegen God, tegen Zijn Wet, en tegen het Woord, en zondigt tegen een open hemel. Zijn hart is weer naar Egypte gekeerd. Dadelijk is de straf er dan ook, allerlei vurige slangen bijten hem, een legioen van duivelen maakt zich van hem meester. De dood, de brand en de dorst beginnen hem weldra dag en nacht te plagen. Van waar nu de uitredding? Zij is er, wanneer God haar geeft - en Hij heeft haar gegeven. Hoort!

Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, also moet de Zoon des mensen verhoogd worden (vers 14). De uitredding is door Hem, die Zich *de Zoon des mensen* noemt. En de grond, dat door Hem de uitredding bestaat, ligt daarin, dat Hij verhoogd is geworden. Dat Hij nu verhoogd moest worden, eisten Gods gerechtigheid en onze ellende. Gods gerechtigheid opdat zij voldoening ontving, en onze ellende, opdat zij van voor de ogen Gods uit het midden zou weggenomen zijn, hoewel, zij bij ons naar onze gewaarwording, nog bestaat. Christus heeft verhoogd moeten worden, opdat Hij de zonde, schuld en straf zou dragen, en opdat wij niet in onze ellende zouden omkomen, maar in plaats van onze dood, die in onze leden woont, het eeuwige leven hebben.

Wat Gods gerechtigheid aangaat, is het duidelijk, dat zij de kinderen Israëls voor hun opstand heeft moeten straffen. En als God aan Mozes beveelt een koperen slang te maken, dan moet Hij dit op Christus ziende gedaan hebben, betekenende, dat door Deze aan Zijn gerechtigheid voldoening zou geschieden. Anders zou er in de koperen slang niets geweest zijn, waarom God, die de kinderen Israëls eerst zo schrikkelijk straft, op eenmaal de dood van hen wegneemt. Want hoewel het op voorbede van Mozes geschiedde dan zou toch het gebed van Mozes in de hemel niets hebben kunnen vermogen, indien daarboven niet een andere Voorspraak voor de troon ware geweest, namelijk Christus, om Wiens wil God het gebed van Mozes verhoorde.

Gods gerechtigheid kan slechts voldoening ontvangen door die Ene, Die Gode gelijk en ook de mensen gelijk is. Gode gelijk, om door de eeuwige gloed van Gods toorn heen Zich te werpen aan Gods hart en voor de verlorenen een eeuwiggeldende gerechtigheid te verwerven, opdat de verlossing

uit God zij. De mensen gelijk, om in hun plaats, hoewel geen zonde in Hem gevonden werd, zonde en vloek te worden en voor hen te sterven, opdat Hij door Zijn dood voor degenen, die in Hem geloven, het eeuwige leven zou geven in Zichzelf. Daarom moest Nicodémus weten, Wie hij voor zich had, en moeten ook wij weten, wie Hij is, die alleen ons weer tot God heeft kunnen brengen.

Gods gerechtigheid moest voldaan worden; want bij Hem kan geen schaduw van verandering zijn. Zijn woord, volgens welk Hij alles onder de zonde besloten heeft, zijn woord: „Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen,” laat zich zo maar niet opheffen. Er moet iemand zijn, in zichzelf heilig en onberispelijk, volkomen en zonder zonde, die in de plaats van de zondaar optreedt, in diens plaats zonde en vloek wordt, zoals de mens geheel zonde en vloek is; die, schuldeloos en vrijwillig, des zondaars zonde, schuld en straf op zich neemt en diens dood sterft. En niet alleen dat, maar die ook in diens plaats Gode Zijn eer weergeeft, in Zijn Woord, in alle woorden der Wet, blijft, en deze naar God en naar de Geest der heiligmaking vervult, en alzo Gode het geloof, dat het vlees Hem schuldig is, terugbrengt. Alleen door zulk een plaatsvervanger en op Hem ziende, kan de heilige God met de mens verzoend zijn, en de mens zal daarvan de vrucht hebben, wanneer hem God zulk een plaatsvervanger voor ogen stelt, opdat de verlorene naar Hem de ogen richt.

Dat nu heeft God gedaan. Ook is Hij verzoend en heeft de mens met Zich verzoend in zulk een weg, die onze Heere ‘verhoogd worden’ noemt. Een eigenaardige benaming! De Heere bedoelde daarmee niet Zijn verhoging door de prediking van het Evangelie op zichzelf, zoals sommigen denken. Want hoewel Christus door de prediking van het Evangelie verhoogd en geroemd wordt, is het toch uit andere verklaringen van de Heere duidelijk, dat Hij daarmee Zijn verhoging aan het kruis bedoeld heeft. In gelijke betekenis sprak onze Heere tot de Joden: „Wanneer gij de Zoon des mensen verhoogd zult hebben, dan zult gij verstaan, dat Ik die ben,” Joh. 8 vers 28; en evenzo in hoofdstuk 12 vers 32: „En Ik, zo wanneer Ik van de aarde verhoogd zal zijn, zal hen allen tot Mij trekken.” De Evangelist verklaart zelf, dat dit woord verhogen op de kruisdood van de Heere zag, daar hij laat volgen: „En dit zeide Hij, betekende hoedanige dood Hij sterven zou.”

Zo weten wij dan dat de verhoging, waarvan de Heere spreekt, de verhoging aan het kruis was. Terwijl het doel van deze verhoging door de Heere met de volgende woorden wordt aangegeven: ***opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe***, is het aan de andere kant duidelijk, dat de Heere verhoogd moest worden om onze verlorenheid krachteloos te maken en ons het eeuwige leven te geven? Dit nu is het noodzakelijk gevolg daarvan, dat aan Gods gerechtigheid voldaan is. Want dewijl Christus zonde, schuld en straf gedragen heeft, zo gebiedt God de zegen en het leven, de zegen tegen de vloek, het leven tegen de dood. God wil echter, dat alle verlorenen Zijn Christus zien en aanschouwen zullen, opdat zij van hun verderf verlost mogen zijn. Daarom heeft Hij Zijn Christus hoog laten hangen en wel aan een vervloekt hout, en aan dit kruis hangt Zijn Christus nog, niet letterlijk, maar voor zoverre Hij als de Gekruisigde gepredikt wordt en Hij een offer heeft gebracht door Zijn Zelfofferande, die eeuwig geldend is.

Nu doet weliswaar ons aanschouwen het niet, dat wij niet verloren gaan en het eeuwige leven hebben, maar veeleer, ja enkel en alleen, doet Gods genade en grondeloze barmhartigheid het over ons. Want wij zouden God niet met ons geloof verzoend hebben, maar Christus heeft God verzoend, en die verzoening gaat uit van God over ons door Christus. God wil echter, dat wij deze Zijn Christus aanzien, die daar hoog hoven ons hangt tussen hemd en aarde, een Middelaar Gods en der mensen is, onze vloek draagt en van God behandeld wordt als ware Hij de zondaar; waar wij Deze aanzien, zijn wij gered.

De verlossing is daar bij God uit enkel ontferming, en het is een dubbele ontferming van God over ons, dat Hij eerst beveelt, dat wij op deze Christus zullen zien en alzo het leven hebben; het eeuwige.

Hier lere nu een ieder verstaan wat geloven is. Want dat zal toch bij ons de hoofdzaak moeten zijn: „Hoe ga ik niet verloren, hoe heb ik het eeuwige leven; niet het eeuwige leven in de toekomst, maar zulk

een leven, dat nimmer ophoudt, hier aanvangt en eeuwig, eeuwig blijft in de zalige eeuwigheid, in de tegenwoordigheid van de volzalige God. Zodat ik vol vertrouwen, met de dood voor ogen mag zeggen: „Ik sterf niet meer en gevoel volstrekt geen pijn meer van de beet der slang.” De kinderen Israëls, die van de slangen gebeten waren, moesten de verhoogde koperen slang aanzien. Wanneer nu de Heere zegt: „Een iegelijk, die in Hem gelooft,” dan bedoelt Hij daarmee: een iegelijk, die Mij aanziet, zoals de kinderen Israëls de verhoogde slang aanzagen. Dit scheen nu een gevaar met zich mee te brengen. Want als iemand van een slang is gebeten, en hij op een glinsterend voorwerp ziet, dan sterft hij door dat aanzien onmiddellijk. Evenzo schijnt het ook een gevaar met zich mee te brengen om Christus de Gekruisigde aan te zien. Want niet alleen onze ongerechtigheid, waarin wij ontvangen en geboren zijn, niet alleen ons zondigen, zoals wij allen in Adam gezondigd hebben, maar ook onze gruwelijke zonden en gebreken van elke dag zijn van die aard, dat een aangevochtene veeleer meent, dat God hem zou verpletteren, wanneer hij het waagde, Christus de Gekruisigde aan te zien als zijn Heiland; dit kan wel een gezond mens, d.w.z. een heilige, een waarlijk vrome, zonder gevaar van zijn leven doen, maar hij is daartoe een te groot zondaar. Daar houden hem dan zijn zonden, de Wet en de duivel terug, zodat hij de moed niet heeft, om in zijn nood Christus aan te zien. Hier neme nu een aangevochtene het Evangelie op en hore en zie, wat zijn Heiland en grote Ontfermer zegt, namelijk, dat Hij voor hem is verhoogd geworden, opdat hij niet verloren ga, maar het eeuwige leven hebbe en dat de arme zondaar daartoe Hem moet aanzien.

Wij moeten slechts goed begrijpen, wat wij te doen hebben, wij, die van de helse slang gebeten zijn, de dood in onze leden gevoelen en daarbij een onuitsprekelijke angst en een onlesbare dorst naar God en Zijn gerechtigheid hebben. Want de Heere spreekt van in Hem te geloven, dat is met andere woorden: alleen op Hem te zien. Hier is geen sprake van voorafgaande en volgende werken, ook is de wijze van aanschouwen niet zo of zo bepaald; er staat niet: „met geheel open, klare ogen.” Nee, halfgebroken, half gesloten, stervende ogen zijn niet uitgesloten; veeleer bracht de aard van de beet van een slang deze met zich mede, daarbij angst en hevige dorst, zodat men nauwelijks nog uit de ogen kon zien en het slachtoffer de koperen slang zeker meer in een nevel dan in volle klaarheid zag. Dit alles deed echter niets ter zake: wie slechts op de slang zag, stierf niet, hoewel hij door en door vergiftigd was en reeds op sterven lag door het gif, dat in hem woedde. Zo kan het ook niets ter zake afdoen, of wij met heldere en vaste blikken dan wel met ogen, door de dood en de zonde gebroken, Christus de Gekruisigde aanzien. Wij hebben op Hem te zien, dan zijn wij gered.

Moesten de kinderen Israëls een slang aanzien, zo moeten wij weten, hoe en in welke zin wij Christus hebben aan te zien, namelijk als een slang tegen de helse slang, als een slang gelijk die van Mozes was, toen Mozes voor Farao stond: zijn slang verslond de slangen der tovenaars. Evenzo verzwelgt ook onze koperen slang, Christus, door Zijn onschuld en gerechtigheid, al het venijn, dat de helse slang ons in de leden heeft geworpen, en bovendien onze dood, die uit dit venijn ontstaan is.

Daarom mogen wij op Christus zien, als op Degene, die in Zijn eeuwige liefde al het venijn der zonde uitzuigt en in Zich opneemt naar de Wil des Vaders, en aan dat venijn voor ons sterft; want daaruit hebben wij te leven.

Wij bevinden ons allen hier in een woestijn, Geliefden!

In een woestijn, die vol vergift en slangen is, en de slang, die ons eenmaal dodelijk gebeten heeft, bijt ons nog van alle kanten, zodat wij niet weten waar te gaan of te staan en opnieuw liggen wij in onze dood ter neder, gekweld door angst van het geweten en door schrikkelijke dorst, niets dan de eeuwige dood voor ogen hebbende. In deze woestijn is geen ander geneesmiddel, geen redmiddel tegen onze dood te vinden, dan dat wij op de slang zien, die God voor ons heeft laten verhogen. Wij hebben echter niet te vrezen, dat, wanneer wij deze slang aanzien, wij niet in overeenstemming met Gods Wet bevonden zullen worden, want zij is verhoogd naar Gods voorbepaalde raad en voornemen, wil en bevel. Ook is Zijn gebod, wil en wet, dat wij deze verhoogde slang aanzien, zodat, wie haar aanziet, de wil Gods gedaan, Zijn wet en gebod vervuld en gehouden heeft.

Laat het u echter niet verwonderen, dat onze Heere Zich met een slang heeft willen vergelijken, ja dat,

naar Gods bevel, de Zoon Gods als Zoon des mensen een slang gelijk gemaakt is geworden. Want dat is het, wat geschreven staat: „Die, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.” (2 Kor. 5 vers 21), en ook: „God zond Zijn Zoon in gelijkheid des zondigen vlees, en dat voor de zonde, en veroordeelde alzo de zonde in het vlees,” (Rom. 8 vers 3) en wederom: „Opdat Hij door de dood teniet zou doen dengene, die het geweld des doods had, dat is, de duivel.” (Hebr. 2 vers 14).

Daarom, wie van u de dood, de angst zijner zonde en een hevige dorst naar God in zich voelt; wie van u verlangt te leven, eeuwig te leven; wie heilig begeert te leven, overeenkomstig de Wet te zijn en van de zonde en haar gevolgen verlost te zijn; wie zich door en door vergiftigd gevoelt van de vurige beet van de duivel, en wel weet, dat hij door zijn weerspanning tegen God en tegen Zijn Wet zichzelf dit berokkend heeft, en nu niets dan de dood, niets dan omkomen en verlorenheid voor zich ziet: – hij zie op deze slang, Christus, die nog wel een andere macht heeft dan de helse slang; hij zie op Christus, als op de zonde voor hem, Die de zonde geheel verslindt. Hij zie op Christus, als een vloek voor hem geworden, Die zijn vloek wegneemt en hem de zegen brengt. Hij zie op de dood van Christus, Die zijn dood te niet maakt en hem het eeuwige leven geeft; dan zal hij niet verloren gaan, maar veeleer bij het roepen naar boven: „Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?” Daar toch kunnen bijvoegen: „Ik dank God door Jezus Christus, onze Heere.” Want wat ook Wet en duivel daartegen mogen hebben, God heeft het bevolen: „Maak u een vurige slang en stel ze op een stang,” en God heeft het beloofd: „Al wie gebeten is, en haar aanziet, hij zal leven.”

Maar u, die u inbeeldt wat te zijn, en duidelijk toont, dat u de slangenbeet noch angst, noch dorst naar gerechtigheid veroorzaakt, neemt de woorden van de apostel Paulus ter harte: “Laat ons Christus niet verzoeken, gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben, en werden van de slangen vernield.” (1 Cor. 10 vers 9).

Men verzoekt Christus, wanneer men geen acht slaat op de apostolische woorden: „Weet gij niet, dat de onrechtvaardigen het Koninkrijk Gods niet zullen beërven?” (1 Cor. 6 vers 9-10). Wie in waarheid Christus, de Gekruisigde, aanziet, is zo door en door gebeten en vergiftigd, dat hij het onder de vurige slangen niet kan uithouden, maar bij elke beet als een arme zondaar uitroept: „Ach Heere!” en een „Ontferm U mijner!” Wie zo naar boven roept, daar het hem om het leven uit God te doen is tegen zijn verlorenheid en straf, die zal niet dralen om met een „Kom ik om, dan kom ik om,” al is het ook met gebroken ogen des doods, op te zien tot Hem, en Hem aan te zien, in Wie wij gerechtigheid en sterkte hebben naar de wille Gods, en hij zal dat vinden, wat de Heere belooft: het eeuwige leven, niettegenstaande zijn verlorenheid. Amen.

5. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 16.

Gehouden 15 Oktober 1848.

Gezongen: Psalm 89 vers 2-4.

Psalm 104 vers 17,

Psalm 118 vers 8.

‘Kinderen, kinderen, verlaat mij niet! Knielt neer, bidt! Bidt zonder ophouden, dat God mijn arme ziel genadig zij.’ Deze woorden riep een stervend huisvader uit, niettegenstaande hij het laatste oliesel ontvangen had en met alle sacramenten van de Roomse Kerk was bediend geworden.

Arme man! In zijn leven had hij niet de moed gehad te geloven, dat God al onze zonden op Christus gelegd heeft en dat Hij onze zonden heeft gedragen. Hij had in zijn leven steun gezocht in zijn godsdienst en in het geloof der kerk en daarom miste hij de ware troost op zijn sterfbed. In zijn leven had hij niet willen weten, wie hij was, en had in de zonden willen blijven. Daarom wilde hij Christus niet erkennen als degene, die voor eeuwig de zonden heeft uitgewist. Hij had de ongerechtigheid, de wereld, wat goud en zilver, vergankelijke eer en een goede naam bij de mensen gezocht. Nu liet hem dit alles in de steek. Hij moest voor God, de heilige God verschijnen. Hij gevoelde zich naakt gelijk Adam. Nu wilde hij barmhartigheid verkrijgen zonder zich onder de gerechtigheid te buigen, zonder de gerechtigheid te omhelzen, die alleen voor God geldt.

Aangezien wij beter onderwezen zijn schenke God ons genade, dat wij ook daarnaar handelen en wandelen. Onze dierbare en genadige Heiland Jezus Christus heeft ons geleerd wat Hij voor ons van Godswege geworden is. Hij heeft ons geleerd, hoe wij Hem hebben aan te zien: namelijk als zonde voor ons en als een vloek voor ons. Ook heeft Hij ons geleerd, dat wij ons te beschouwen hebben als rechtvaardigen in Hem. Hij wil, dat wij Hem beschouwen als een slang, die ons niet alleen van de beet der helse slang en van het vergif der zonde geneest, maar ons ook het eeuwige leven geeft, indien wij Hem aanzien. Er is echter iets ontzettends in om Hem aan te zien als een slang. Hij is toch in Zichzelf heilig en onschuldig, zonder vergif en beet. Genade vloeit immers van Zijn lippen en Zijn adem is enkel leven. Echter wil Hij, dat wij in Hem geloven als de Gekruisigde, in Hem geloven als die de persoon des zondaars in Zich heeft aangenomen en onder de Wet is gesteld, zodat Hij tot het laatste penningske heeft moeten betalen en ook tot de droesem toe de drinkbeker van Gods toorn voor ons gedronken heeft.

De Wereldling, de eigengerechte, de Farizeeër, de onoprechte wil Hem niet aanzien als degene, door wie wij alleen met God verzoend zijn.

En de bekommerde heeft de moed niet Hem als zodanig voor zich te beschouwen. Het is het vlees eigen, met het hart een steun te zoeken in zelfgekozen werken, in geboden der mensen, in dingen, die God niet bevolen heeft. Het gebod des levens wordt veronachtzaamd, en in het hart is ingebeelde godzaligheid en haat jegens God en de naaste, terwijl de openbare wandel is zoals het hart het ingeeft. Wie het nu horen en ter harte wil nemen, die hore opnieuw in dit morgenuur, hoe ik onverdroten, op bevel van mijn God, de bazuin aan de mond zet, opdat een iegelijk afstand doe van alle ongerechtigheid en eigengerechtigheid en tot de kwade gedachten van een iegelijk uwer zeg: „Er uit! Ga weg van mij!” Want wanneer wij goede gedachten van God krijgen, dan is ook dadelijk het hart goed, de gehele mens goed en zijn wandel goed. En de vrucht daarvan zal zijn, dat wij in onze laatste ure niet de toevlucht zullen nemen tot een verborgen barmhartigheid, die in tegenspraak met Gods gerechtigheid is, maar de toevlucht nemen tot de geopenbaarde barmhartigheid Gods, waardoor wij, ellendige en verdoemenswaardige zondaren met vol vertrouwen voor God zullen durven verschijnen. Dit heeft onze Heere Jezus Christus met de woorden te kennen gegeven, die het Evangelie van het Evangelie bevatten.

Tekst: Johannes 3 vers 16:

„Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.”

Het woordje *want* verbindt onze tekstwoorden met de voorafgaande woorden des Heeren: „Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden.” Dit is het fundament, waarop onze tekst rust: dat de Zoon des mensen gelijk de slang in de woestijn moest verhoogd worden. Dit fundament lag in de liefde Gods. Voor Nicodémus was dit een ongehoorde zaak. Zij was echter volkomen berekend om de man met zijn Farizeeuwse trots te breken, hem op het diepst te verootmoedigen en zijn hart tot God op te heffen.

Er wordt ons hier door de Heere voorgehouden:

1. De wereld.
2. Dat God deze wereld heeft liefgehad.
3. Dat Hij haar zó lief heeft gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft.
4. Waartoe God Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft.

1. God heeft *de wereld* liefgehad, zegt de Heere.

Waarom zegt onze Heere niet: Alzo lief heeft God *Zijn volk* gehad? Daarom niet, omdat dit voor Nicodémus geen troost zou zijn geweest, wanneer hij later tot de erkenning van zijn verlorenheid zou gekomen zijn. Want wie een arm zondaar geworden is, kan zich niets meer aanmatigen, is met de wereld op één hoop geworpen. Hij is de voornaamste der zondaren. Geen voornamer is er in de wereld. Tot nu toe meende Nicodémus echter, dat hij en zijn gelijkgezinden het uitverkoren volk waren; dat God alleen hem en de Farizeeën lief kon hebben, omdat ze zo godsdienstig en uit Abraham voortgekomen waren. Zulk een volk nu maakt de Heere tot „geen volk” en „wat geen volk” en „wat niet bemind” was, maakt Hij tot Zijn volk en beminde.

Onder “de wereld” verstond de Heere alle volken tezamen genomen, zowel heidenen als Joden, zoals God ook tot Abraham zegt: „In uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde.”

Wie zou dit kunnen geloven, als de Heere het niet gezegd had? *De wereld* bestaat uit een ontelbare menigte mensen, die in volslagen vijandschap met God leven. Afvalligen van God, opstandelingen, schenders van Zijn heilige Majesteit, doden in zonden en misdaden, slaven der zonde en zonder verwachting; overtreders van al Zijn geboden, afgodendienaars; lasteraars van Zijn Naam, en verstoorders van de door Hem bevolen rust, vol begeerten naar wat van de naaste is, vloekwaardige zondaren, wier zonde hoofdzakelijk daarin bestaat, dat zij zijn willen als God, dat zij God voor onheilig, voor de duivel houden en zichzelf voor heilig, wijs, edel en vroom. Een mengsel, een chaos van zonden en duisternis, van vijandschap en haat tegen God - dat is de wereld. Hoe groot moet dan wel het getal der zonden van de gehele wereld zijn!

De wereld wil God zijn en God moet van Zijn troon af. De wereld wil haar wil handhaven en God mag niet soeverein zijn. De wereld wil volstrekt rechtvaardig zijn en God mag in geen van Zijn woorden gerechtvaardigd worden. Daarenboven slaat en spuwt de wereld God in het aangezicht, overlaadt Hem met smaad en spot, hecht Hem aan het kruis en doodt Hem. Haar zelf uitgedachte god wil zij wel enigermate huldigen, maar zij wil niets weten van de levende God en Zijn zaligheid. Zij begrijpt daarvan niets. Geheel van God afgefallen, ligt zij in de banden der zonden en des doods, en komt uit zichzelf daar nimmer van los.

Heeft de Heere dan een algemene genade geleerd? Geenszins. De Heere, die ook eenmaal zeide: Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt – weet wel wat Hij onder de wereld verstaat.

Maar waartoe hierover getwist, of hier algemene of bijzondere genade bedoeld is? Luther schreef eens: „De uitverkorenen worden zalig, de rest hale de duivel.” Het gaat om de toepassing op zichzelf. Daar komt het op aan, of men zich door de Heere met de wereld op één hoop wil laten werpen, zodat men

in waarheid belijdt, dat het vrije, onverdiende genade is.

Nicodémus had liever gehoord: Alzo lief heeft God *de Farizeeën gehad* - en zo komt overal de duivel en brengt de vroomheid van de mensen er tussen, zodat een mens wèl wil weten van Gods liefde, maar niet van die liefde, waarmede God in waarheid lief heeft. De vrome wil niet met de wereld gelijk staan. Hij meent, dat hij om zijn vroomheid iets bijzonders voor God is. Maar daar is geschreven en daar zal altijd geschreven blijven: „God wil, dat alle mensen zalig worden en tot kennis der waarheid komen,” en “Hij is een verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden der wereld.” En „Verderf hem niet met spijs, voor wie Christus gestorven is.” Daarentegen, indien iemand deze woorden als een schild zou willen opheffen om zijn vrije wil, die toch slaafs is, te verdedigen, en voor een algemene genade zou willen ijveren, zonder met de wereld gelijk gesteld te willen worden, dan zal het geschreven blijven wat er geschreven staat: „Er geloofden zo velen als er verordend waren tot het eeuwige leven.”

God alleen is groot en Hij verdoemt elke aanmatiging, waarmee men zich boven anderen verheft. Daarom zeide onze Heere niet: „de Farizeeën”, niet „het volk Gods”, niet „Zijn uitverkorenen”, maar „de wereld.” Hij zeide het met dit woord, opdat Nicodémus zou erkennen, wie hij was. En tot dit doel lezen en vernemen wij ook: „Alzo lief heeft God de wereld gehad.”

Dit alles is dan tot troost gezegd voor degenen, die niets kunnen aanwijzen, dat hun op de genade aanspraak zou kunnen geven. Dezen voelen en erkennen, dat zij tot die wereld behoren, waarvan de Heere spreekt. Laat daarom een iegelijk van u, die dit woord „de wereld” hoort, aan zichzelf denken en zeggen: *Daarmee ben ik bedoeld!* Hij moet niet aan deugden of heiligheid denken, maar hij heeft te denken aan goddeloosheid, die zo groot was en nog zo groot is, dat er aan of in hem niets is geweest is of zijn zal, waarom God hem genegen zou kunnen zijn. Wie zich zó onder alle diepgezonkenen en van God afgevallenen als de diepstgezonkene en als de van God meest afgevallene kent, die zal graag tot die wereld willen behoren, die God heeft liefgehad.

2. Het is een wonderspreuk, dat God zulk een wereld lief *heeft gehad*.

- Want in de eerste plaats is God ten hoogste volmaakt en gelukkig, alsook algenoegzaam in Zichzelf, zodat Hij volstrekt geen wereld behoeft om zaliger te worden dan Hij reeds is.
- Ten tweede is Hij ook volkomen heilig, zodat het Hem slechts moeite en arbeid moet kosten, zulk een wereld bij Zich te hebben, en het Hem eigenlijk ten hoogste moet tegenstaan zulk een wereld te dulden.
- Ten derde vorderde Zijn gerechtigheid veeleer zulk een wereld in haar verdoemenis te laten liggen, of haar van de eerste dag af, toen Hij haar lief heeft gehad, weer in de verdoemenis te werpen.

Laten we toch goed verstaan, van wie hier gesproken wordt. Er wordt hier niet gesproken van een keizer of koning van deze aarde, dat die ons lief heeft gehad, maar van de volzalige God, van de grote en levende God, die de hemel der hemelen niet bevatten kan. Bovendien is Hij door de wereld schrikkelijk beledigd geworden. Want Hij heeft ons allen goed en naar Zijn beeld geschapen; en Hij heeft ons een heerlijk Paradijs gegeven, overvloed van alles, en slechts één gebod, dat echter zó goed, zó rechtvaardig, zó wijs en geheel zó gesteld was, dat het alleen tot ons geluk kon bijdragen. Toen vatten wij echter argwaan tegen God op en dachten, dat Hij alles slechts deed en zeide om Zijnentwil; toen wilden wij weten, wat goed is en wat kwaad is, en meenden, dat wij dan God de wet konden voorschrijven, en Hem gehoorzaamheid weigeren, ingeval Hij enig kwaad oogmerk met ons mocht hebben. Zulke schrikkelijke gedachten fluisterde de duivel ons in. Wij luisterden naar hem, grepen naar de dood - en daar hadden we de duivel het genoegen gegeven, dat deze gehele heerlijke schepping van de alleen goede en wijze God verwoest werd. De duivel had ons in de hel en wij bedekten nog bovendien onze naaktheid met vijgenbladeren en verborgen ons voor God.

Daar lagen wij in onze verloren toestand. Zoals wij begonnen waren God te verdenken, zo bleven wij ook zulke harde gedachten van Hem koesteren. Geen band was er meer tussen God en ons, ja, wij konden zelfs niet meer naar Hem terug verlangen. Wij wilden dat ook niet - en God was gezeten op Zijn heerlijke troon. Wij waren gevallen. Hij was onwankelbaar gebleven.

En wat deed Hij? Zag Hij niet meer naar ons om, bekommerde Hij Zich volstrekt niet meer over de wereld?

O mens, ken uw God! Houd op verkeer van Hem te denken. Hij zat op Zijn verheven troon, de troon Zijner heiligheid en heerlijkheid. Hij zag de wereld diep in de afgrond onder Zich liggen, diep in de hel, gebonden met banden des doods, niet eens meer opziende, niet eens meer verlangende naar Hem. En – de wereld, die Hij Zelf had moeten verdoemen en onder dit oordeel besluiten – Hij had haar lief. Hij ontfermde Zich over haar niet alleen, Hij had haar lief. Zo horen wij dan uit de mond van onze Heere, de getrouwe Getuige: God heeft de wereld liefgehad. Dit betuigde God ook door Zijn profeten: „Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid” (Jer. 31: 3). „Als Ik bij u voorbijging, zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: Leef! ja, Ik zeide tot u in uw bloed: Leef!” (Ezechiël 16: 6). Hoe is het mogelijk! Wie zou een geheel afzichtelijke, bovendien onteerde, in haar bloed vertreden en in haar bloed geheel verontreinigde, alleen door haar aan te zien, lief krijgen? Zou niet de gehele stad zo’n keus ten hoogste afkeuren? Zou er iemand tot zo’n keus over te halen zijn? Nochtans heeft de grote God zulk een keus gedaan. Nochtans heeft Hij datgene liefgehad, wat voor Hem nog afschuwelijker en verwerpelijker moest zijn dan alles wat men zich in de wereld als lelijk en afzichtig kan voorstellen. Maar is er misschien toch nog iets in de wereld, die God heeft liefgehad, waarom Hij haar heeft liefgehad?

Een ieder antwoordt daarop voor zichzelf, of er iets in hem is of geweest is, waarmee hij de liefde van de heilige God heeft kunnen winnen. De Wet oordeelt geestelijk, d.w.z. de zonden, zowel verborgene als openbare, zowel gedachte als bedreven, de schrikkelijke ontrouw jegens God, de hardheid des harten, het ongeloof, de duizendvoudige doodsheid, bovendien al het gruwelijke en afschuwelijke, dat in het hart der mensen omgaat. Die duizenden overtredingen met gedachten, woorden en werken, zullen een ieder, die deze liefde Gods uit ervaring kent, doen uitroepen: „Wat was er in mij, dat Gij omgezien hebt naar een dode hond, als ik ben? Wat was er in mij, dat Gij U over mij hebt willen ontfermen en mij hebt willen liefhebben? Hij zal, wanneer bij hem de beschaamdheid des aangezichts is, het troostvol antwoord vernemen: „Ik heb u vrijwillig liefgehad.”

Ja, God heeft de wereld vrijwillig liefgehad. Op de duizendmaal herhaalde vraag: „Waarom wij? Waarom mij?” Zal het antwoord duizendmaal hetzelfde zijn: „Zó was Mijn liefde: Ik heb u liefgehad, omdat Ik u lief heb gehad.”

En zullen wij de grond onzer zaligheid nu nog in ons zelf zoeken? Daarin zoeken, of wij dit of dat zijn? En wanneer wij het bij ons niet vinden, in mismoedigheid wanhopen aan God? Ach, waarom nog langer het daar gezocht, waar het toch niet te vinden is? Is het liefde, liefde Gods, laten wij met deze liefde tevreden zijn. Ja, dat moet u willen, u die daar zucht onder de last van uw zonde en onder de last van alles wat hier beneden is. Hoor hoe lief God de wereld heeft gehad!

3. Alzo lief heeft God de wereld gehad, *dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft.*

Dat zijn de woorden van Zijn eniggeboren Zoon Zelf. Hij, die de Vader kende, heeft ze uitgesproken in de dagen Zijns vleses, heeft ze uitgesproken voor de oren van Nicodémus. Is er iets, dat hieraan gelijk staat? Een vriend mag zijn leven inzetten voor een vriend; God echter had met een vijandige wereld te doen. „God bevestigt Zijn liefde jegens ons toen wij nog zondaren waren,” betuigt de apostel. En wederom: “Wij zijn met God verzoend, toen wij nog vijanden waren, door de dood Zijns Zoons.” In ons is de haat tegen God, in Hem de liefde tot ons. Hij heeft ons eerst lief gehad, daardoor hebben wij God lief. En dat wij Hem nog liefhebben komt hierdoor, dat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door de Heilige Geest, die ons is gegeven. Welk een Gever hebben wij hier en welk een gave! Is er in de ganse wereldsgeschiedenis één vader te vinden, die zijn enige zoon voor zijn vijanden heeft gegeven? Dat heeft God gedaan. Hij gaf Zijn enige, ja voorwaar Zijn eniggeboren Zoon. Hij had buiten Hem geen zoon, het was Zijn enige, die altijd voor Zijn aangezicht speelde. k mag mij in de diepte der verborgenheden Gods en Zijns Zoons niet begeven. „Hoe is Zijn Naam en hoe is de Naam Zijns Zoons?” vraagt een profeet, en voegt daarbij: „Ik ben onvernuftiger dan iemand,

en ik heb geen mensenverstand; en ik heb geen wijsheid geleerd, noch wetenschap der heiligen gekend." Wie zal ons zeggen, wat het betekent: *Het Beste wat Hij had, gaf Hij tot losprijs!* O, dat wij toch geloven, dat God zonder Zijn Zoon niet kan zijn. God is Geest, alles is leven en werking, wat in God is.

Het afschijnsel Zijner heerlijkheid en het uitgedrukte Beeld van Zijn zelfstandigheid heeft Hij vóór Zich moeten hebben. Gelijk God liefde is, heeft Hij deze liefde bekend moeten maken. Zijn binnenste, Zijn eigen IK heeft Hij voor Zichzelf niet kunnen behouden. In de eeuwigheid voortgebracht heeft Hij Hem vóór Zich gesteld, die Hem gelijk is, die is wat Hij is. Slechts een Enige heeft Hij zo kunnen voortbrengen. Aan deze Enige was Hij gehecht, Hij, voor Wie het een behoefte is niet voor Zichzelf God te zijn.

Kan een vader zijn kind, zijn enig kind, zich van 't hart laten rukken? Kan een moeder het? Dat ouders dit niet kunnen, is van God, die hun zulke liefde voor hun kinderen gaf. Wat zal Abraham niet ondervonden hebben, toen hij zijn enige moest offeren? Wie kent niet de hartverscheurende klacht van Jacob: „En mij aangaande, als ik van kinderen beroofd ben, zo ben ik beroofd." Zeg mij, ouders, wat moet God gevoeld hebben, toen Hij het besluit nam Zijn eniggeborene te geven en toen Deze het vrijwillig op Zich nam om Zich over te laten geven? En welke betekenis heeft hier geven? Toen Lot zijn dochters voor de ontuchtige Sodomieten wilde uitbrengen om zijn gasten te redden, zou hij ze aan een verschrikkelijke dood hebben overgegeven. Dat zou hij echter gedaan hebben door de nood gedrongen. Hij zou zijn gasten gered hebben. God kon hem ook daarvoor andere dochters weergeven. Maar God gaf Zijn eniggeborene. Hij kon Zich geen tweede verwekken. En wat was er in de hemel of op de aarde, wat Hem daartoe verplichten kon? O, het was een vrijmachtig besluit van Zijn liefde! En waar bleef Hij, toen Hij de Zoon overgaf? God offerde Zijn vreugde op, Zijn lust, Zijn leven, Zijn ander IK. Hij maakte Zijn paleis als het ware leeg. Hij gaf Zijn Zoon als voor Zijn aangezicht weg en gaf Hem over van uit de vreugde Gods. Hij liet Hem in deze verpeste lucht komen, liet Hem mens worden, een mens als wij. Hij gaf Hem over aan de duivel, aan de dood, aan de mensen, die Hem niet kenden en ook niet wilden kennen, die Hem met de woede als van kannibalen na allerlei marteling de schandelijkste dood aandeden. Ja, Hij gaf Hem over om hier te zijn in de stand van de zondaar, onder de wet gesteld, vloek en zonde voor ons. Hij gaf Hem over in onze verdoemenis, opdat Hij zou dragen de gehele last van de toorn Gods tegen de zonde.

Ach, wij zijn te aards, te mat, te dood, te veel van onszelf en de zichtbare dingen vervuld om dit geven te begrijpen. Wondervolle gave, wondervolle ruiling! Wat God lief had en alleen lief kon hebben scheen Hij te haten en wat Hij met eeuwige haat moest haten, gelijk het Hem haatte en Hem van Zijn troon wilde stoten, dat heeft Hij lief gehad. Wat alleen in Gods hemelrijk behoort, gaf Hij over in onze verdoemenis. En wat voor eeuwig door Hem verworpen moest worden nam Hij tot Zich op voor Zijn troon. Wondervolle gerechtigheid Gods! Hoe heerlijk straalt zij uit het Evangelie van Jezus Christus op een arm zondaar af niet om zich aan hem te wreken, maar om hem voor eeuwig rechtvaardig en zalig te maken!

En nog verdenken wij God, die Zijn Zelfs evenbeeld gaf, opdat wij in dit evenbeeld voor Hem genade zouden hebben! En wij willen God wat geven, wat toebrengen, omdat wij zondaars zijn; omdat wij zonden hebben; omdat wij gedurig meer en meer ondervinden in welk een diep verderf wij liggen; omdat wij ondervinden, wat uit onze harten voortkomt,- daarom denken wij met een offer, met runderen en bokken van onze stal, God te moeten verzoenen. Omdat wij zo zondig zijn, denken wij, dat God toornig op ons is en dat God is gelijk wij zijn. Omdat wij zo zondig zijn, denken wij dat God ons dán eerst genegen kan zijn, wanneer wij geheel andere mensen geworden zijn dan de wereld is.

O allen, die mij hoort, stelt u gelijk met de wereld! Ziet en smaakt, met welk een heerlijkheid van liefde God de zich voor Hem verbergende Adam. God ook ons tegemoet komt! De wereld is een madenzak, en als u mij er uit neemt, hebt ge de aller- ellendigste worm! En zulk een wereld heeft God liefgehad, also liefgehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft. Weg met alle gave en als wereld in de Gever geloofd! Loven wij Hem voor Zijn onuitsprekelijke gave!

4. Want waartoe heeft God Zijn eniggeboren Zoon gegeven?

Is het, opdat een Nicodémus door zijn vroomheid en deugden in de hemel zou komen? Is het, opdat wij in Christus een voorbeeld der volmaaktheid zouden hebben en van hetgeen Gode welbehagelijk is, om dan, wanneer wij dit voorbeeld zoveel mogelijk gelijkvormig zijn geworden, tot God toegelaten te worden? Gaf Hij Zijn Zoon met het doel om ons te leren een tegengift te zoeken tegen het vergif der zonde in onze leden? Om ons te leren, dat wij door zelfkastijding, door een langzamerhand verzwakken en doden van onze zonden, door zelfgenezing van de beet der slang, ons Gode gelijk zouden maken? Heeft Hij dáártoe Zijn Zoon gegeven, opdat wij een leiddraad zouden hebben om op ons sterfbed te kunnen zeggen: 'O rechtvaardige God, nu ben ik met Uw hulp ook rechtvaardig geworden. Ik ben zo heilig als de Heere Jezus geworden. Door Hem hebt Gij mij geleerd ter bedevaart te gaan, te bidden, de zonde te bedwingen. Ik heb ook vele menslievende daden gedaan en liefde tot de naaste betoond. Ik ben een goed discipel geweest, doe mij daarom open?'

De trouwe en waarachtige Getuige, die gezeten is op de troon Zijner heerlijkheid en bereid staat te oordelen de levenden en de doden, sprak aldus in de dagen Zijns vleses, toen Hij voor Nicodémus stond, - en wat Hij gesproken heeft, heeft Hij nog nooit herroepen, maar de zekerheid daarvan tot op deze dag staande gehouden: - „*opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.*”

Volgens het Grieks: “Opdat een iegelijk in Hem gelovende in 't geheel niet verdorven zij, daarentegen een eeuwig leven hebbe.” Is het geloof, waarvan de Heere hier spreekt, enigszins een voorwaarde? Het ligt er aan hoe men het neemt. Is het een voorwaarde, dan wordt elke andere voorwaarde daarbij uitgesloten. Er staat dus niet: „Opdat een iegelijk, die geen zonde heeft, die zich heiligheid verworven heeft, die een goed hart heeft, die oprecht is, die de zonde haat, die vroom is, die iets aan het Rijk Gods toegebracht heeft, die het lichaam gedood heeft enz., nu door Gods barmhartigheid wellicht in de hemel zal toegelaten worden, wanneer hij zijn best gedaan zal hebben om Gods geboden te vervullen,” - maar er staat: „Opdat een iegelijk in Hem gelovende.” De Heere wil bijgevolg het geloof in Hem, alléén het geloof, waarin wij ons houden aan Hem, die God ons uit enkele liefde gegeven heeft. Dit geloof is hier echter niet gesteld als voorwaarde, maar als middel, als iets dat God alleen welbehagelijk is.

Nu zal menigeen denken: „Ja, om het geloof is het mij juist te doen. Ik kan echter niet geloven.” Maar hoe stelt ge u dan het geloof voor? Als een werk van uw kracht? Dan bent u verkeerd onderricht. Gevoel u een verlorene, een verdorvene; zó wil God u hebben. Stel u gelijk met de gehele wereld, dan zal God u lief gehad hebben. U ligt dan temeer op de grond in de woestijn, het venijn werkt in uw leden, u gevoelt u zonder God en u in de dood met al zijn macht.

Wat zou ge u verheugen, indien er nog uitzicht op de zaligheid voor u in deze toestand was! Geen mens echter is er, die u dit zeggen kan. Maar wat zegt de Heere Jezus tot u? Wat moet u doen? Wat verlangt God van u?

Hij wil dat u in Zijn Zoon gelooft. Zeg mij, wil Hij misschien, dat u zelf het venijn uitzuigt? Wil Hij, dat u zelf de dood uit uw leden zoekt te verjagen? Van de Vader en van de Zoon is u vrijheid gegeven om dan, wanneer u volstrekt geen grond meer onder uw voeten hebt, met uw beide handen te steunen op het Lam, dat voor u geslacht is. Opdat u in uw verlorenheid niet door de verlorenheid verslonden zult worden, in uw verderf niet verdorven zult worden, heeft Hij, God Zelf, voor Wie u beeft en siddert, dat Hij u om uw zonden niet hebben wil, Zijn Zoon ook voor u gegeven. Opdat u in uw dood niet van de dood verslonden moogt worden, maar uw dood verslonden is in Christus, heeft Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven. Hij heeft Hem gegeven, opdat wij het leven zouden hebben. Het gaat om het hebben.

Wie in de dood ligt, kan zich niet troosten met een toekomst. Hij moet het hebben, het leven, dat uit God is, het eeuwige. Het is er. Het moest er zijn, daarom heeft God Zijn eniggeboren Zoon gegeven.

Wij moesten het niet nog eerst uit onszelven verwerven.

Ach! wat vermag hij nog te werken, die dodelijk gebeten is? Wat kunnen wij dan anders doen dan wat wij ook gedaan hebben, namelijk ons van God en het eeuwige leven beroven? Nee, God alleen kan ons het leven wedergeven.

Het leven te hebben, het eeuwige leven, dat is toch om van enkel vreugde op te springen! Weg met alle harde gedachten van God, alsof wij ons dat leven nog eerst moesten verdienen, alsof net nog enigszins van onze vroomheid en van ons werk afhankelijk was! Met al onze zonden ons op het Lam verlaten! Met stervende ogen op de eniggeboren Zoon gezien!

Geen ellendige is hier uitgesloten. Uit Zijn mond klinkt het aldus: *Een iegelijk, in Hem gelovende, zal het hebben, - heeft het!*

O, die liefde Gods! Moge zij ons aller hart veroverd hebben. Alleen zij is de dood voor de zonde! Alleen zij maakt de doden levend en het hart voor eeuwig vrolijk! Alleen zij stelt de meest verontruste in rust en grote vrede! Amen.

6. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 17

Gehouden 22 Oktober 1848.

Gezongen: Psalm 111 vers 3-5.

Psalm 86 vers 8.

Psalm 59 vers 10.

Mijn Geliefden!

Met nieuwe moed wil ik u de liefde Gods verkondigen: *die liefde Gods, waarmee Hij de wereld heeft lief gehad*. Door haar zal nog menigeen uit de aanstaande wereldbrand gered worden; door haar zal nog menige zwakke bevestigd worden in het geloof om welgemoed het hoofd omhoog te heffen bij het vernemen van verwoesting hier en verwoesting daar, bij het vernemen van allerlei gruwelijke dingen, die ons doen huiveren. De tijd is kort en er is geen dag meer over om in het zichtbare en vergankelijke in te sluimeren. De lont in het kruit, gelegd door de straffende hand van God, die de volkeren bezoekt, ligt gereed, en het zal tot aan alle hoeken en einden een verschrikkelijke uitbarsting worden, indien het Woord het nog niet wat tegenhoudt. Ontwaakt daarom en meent niet, dat u Gods Woord in pacht hebt! Wanneer het hart van de mens zal bezwijken uit vrees voor de verwachting der dingen, die komen zullen, dan zal alleen diegene er goed afkomen, die in waarheid in zijn God geborgen is.

Het gerommel van de donder der oordelen Gods voorspelt ook niets goeds. De verharding enerzijds en de onverschilligheid anderzijds, de diepe slaap, waarin men gevallen is onder al wat er gebeurt doet een schok voorzien, die iedereen zal voelen.

Wat is de toevlucht, zodat men gerust kan zingen: „Daarom zullen wij niet vrezen, al veranderde de aarde haar plaats en al werden de bergen verzet in het hart van de zee: laat haar wateren bruisen, laat ze beroerd worden; laat de bergen daveren door derzelve verheffing”? Die toevlucht is Gods hart, het hart van een genadige God en Vader in de hemel. Daarheen! daarheen! u allen, die van verre staat, die u nog niet behouden weet tegen de dag van de toekomstige toorn, die alle hoogmoed met wortel en tak zal uitroeien. Kan er nog enige twijfel bestaan over het feit, of hierboven voor al wat bedorven is, voor hoeren en tollenaars, voor verloren en verdwaalde schapen een hart slaat? Mag de gedachte bij ons opkomen, of God wel een ellendige, die volstrekt geen deugden, volstrekt geen werken, volstrekt geen rechtvaardigheid, volstrekt geen leven meer in eigen hand vindt, genadig kan zijn? Zeker, wanneer daarboven geen vrije genade is, wanneer niet eeuwige liefde, wanneer niet ondoorgrondelijke enkel barmhartigheid daarboven op de troon zit; zeker, wanneer daarboven niet een gerechtigheid geldt, die buiten ons ligt, dan is het met ons een verloren zaak. Dan is er ongetwijfeld geen rust tegen onze dood, geen verwachting des levens tegen de beet der slang. Maar Christus heeft ons de bron van onze zaligheid aangewezen. Hij heeft gezegd, *dat Hij niet uit Zichzelf gekomen is, maar dat de Vader Hem gezonden heeft*. Hij heeft ons gezegd, *dat God de wereld zó liefgehad heeft, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft*. Wij hebben met God te doen. Hem moeten wij te woord staan. Voor God echter beven en sidderen wij. Moeten de harde gedachten over Hem ons nog langer van Hem afhouden? Vanwaar is onze zaligheid, vanwaar onze gerechtigheid, vanwaar de hoop op het eeuwig leven? Van wat wij ons zelf waardig gemaakt hebben? Van wat wij zelf verdiend hebben? Dat denken wij. Zo leert ons de satan. Mogen wij het echter wagen om ons zonder verdiensten in Gods schoot te werpen? Dat mogen wij. Maar hoeveel liefde een kind ook van zijn vader ondervonden heeft, het blijft bang voor hem, wanneer het kwaad gedaan heeft, totdat die vader het opnieuw in zijn arm neemt, opnieuw overlaadt en overstelpt met zijn vergevende liefde. Dat weet de Heere van ons. Daarom leert Christus ons, dat God Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft tot een zeker en ontwijfelbaar onderpand van Zijn Vaderlijke liefde. Ja, dat is Hem nog niet genoeg. Hij voegt

er nog iets bij, opdat de ellendige, de verloren zoon, zonder zich meer door iets te laten weerhouden, zich tot Gods hart begeeft. Dit nu, wat de Heere er nog bijvoegt, zullen we in dit morgenuur overdenken.

Tekst: Johannes 3 vers 17.

Want God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zou, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden.

1. *Letten wij eerst op de ontkenning in de woorden van onze Heere.*

Hij zegt: „God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zou.” Met deze verklaring wil de Heere alle bedenking wegnemen. of het wel waar zou zijn, dat God de wereld zo lief had kunnen hebben, als de Heere gezegd had. Was er dan enige reden om bij wat de Heere gezegd had: „Alzo lief heeft God de wereld gehad”, nog te voegen wat wij hier vernemen? Kan er wel een mens zijn, die zoiets van God denkt? Ons verstand zegt ons, dat geen vader aan zijn kind in plaats van brood een steen zal geven of in plaats van een vis een slang. Men vertelt elkaar, dat God onuitsprekelijk goed is. Als nu God Zijn Zoon gegeven en in de wereld gezonden heeft, zal men dan zulke harde gedachten van God hebben, dat Hij dit gedaan zou hebben om de wereld, te veroordelen? Ach, ellendig en zwak mensenhart! Was het maar niet waar, dat wij zulke harde gedachten van God hebben. Bovendien is het nog aan Gods grote lankmoedigheid en geduld te danken, dat Hij al onze harde gedachten van Hem met de lieflijkste beloften te hulp komt, opdat wij met die gedachten ophouden en ons hart bij Hem in veiligheid brengen. Zal ik u bewijzen, dat voortdurend opnieuw uit ons hart harde gedachten voortkomen als: God heeft weliswaar Zijn Zoon in de wereld gezonden, maar dat is geschied om ons door Hem te laten veroordelen? Zijn wij allen goedsmoeds bij de gedachte aan het laatste oordeel? Hij staat op 't punt te komen, die van God verordend is tot een rechter over levenden en doden. Verwachten wij Hem met een opgericht hoofd? Zijn wij allen vol vertrouwen door de Heilige Geest: „Hij zal Zijne en mijne vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen, mij echter met alle uitverkorenen tezamen, in de eeuwige vreugde en heerlijkheid opnemen.” O, dat zwakke en arme hart van de mens, welke harde gedachten heeft het toch altijd van zijn God!

“Heft uw hoofden op, gij poorten! en verheft u, gij eeuwige deuren! opdat de Koning der ere inga!” staat er in de Psalm - en toch zou ons zwakke hart liever de poorten vernauwen en de deuren sluiten, opdat Hij niet zou binnen trekken, omdat wij menen, dat Hij komt om ons te veroordelen. Begrijpen wij toch, hoe vriendelijk en goed de Heere is! Toen de Heere God met Zijn Christus in het Paradijs kwam, meende Adam, dat Hij ook kwam om hem te veroordelen en hij, verborg zich in het midden van het geboomte van de hof. Dat is ook onze geschiedenis. Toen de oudsten van de kinderen Israëls aan de berg Sinai de God Israëls zagen, meende het gehele volk, dat zij niet levend zouden terugkomen, en het bevreesde hen, toen de oudsten aten en dronken voor Gods aangezicht en niet stierven. Toen Samuël te Bethleem kwam om die stad de hoge eer te bewijzen om uit haar de man te nemen die in Israël koning zou zijn, kwamen de oudsten der stad hem bevende tegemoet en zeiden: „Is uw komst met vrede?” Zij meenden, dat Samuël kwam om hun vanwege hun zonden vloek en ondergang aan te kondigen. Kan het ons daarom verwonderen, dat ook Nicodémus in zijn hart van de Heere gedacht heeft: „Deze is van God gezonden om mij te veroordelen? Ja, Hij verdoemt mij?”

Daarom is het een dierbaar woord van de Heere: „God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zou.” Dit moeten wij nu niet zo maar onbemerkt ons laten voorbijgaan, maar het degelijk ter harte nemen. Want het is een gulden spreuk uit de mond van onze Heere en Heiland, uit de mond der Waarheid, om iedereen moed te geven die voor het woord des Heeren wegzinkt en in wie een beangstigde en verbroken geest is.

Hoeveel troost moeten deze woorden Nicodémus gegeven hebben! De Heere was zo vriendelijk en zo goed. Hij ging het gehele land door. Overal gaf Hij de lieflijkste blijken van Zijn barmhartigheid. Hij genas alle zieken, die tot Hem gebracht werden. Al het volk moest van Hem bekennen: „Hij heeft alles wel gedaan, en Hij maakt, dat de doven horen en de stommen spreken.” Uit welke verlegenheid

wist Hij niet uitkomst te geven! Waar was een berouwhebbend gemoed, dat Hij niet met de woorden van genade toesprak: „Zoon, Dochter, wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven?” Hoe heeft dan Nicodémus, bij zulke blijken van liefde, waarvan hij zelf getuige was geweest, daar hij toch sprak over tekenen die de Heere gedaan heeft, zulke harde gedachten van de Heere kunnen hebben, dat de Heere alleen gekomen zou zijn om hem te veroordelen?

Geliefden! Laat ons hierbij ons eigen hart onderzoeken. Wij allen koesteren achterdocht tegen God. Dat is onze gruwelijke zonde. Wij hebben ons bezoedeld, verontreinigd, onze klederen verpand om maar onze lust te hebben. Wij zijn niet gewassen, ook niet gekleed. Nu komt de Heere. Hij wil ons wassen en kleden, - en wij denken, dat Hij komt om ons te straffen en te veroordelen, omdat wij onrein en naakt zijn. Onze gezondheid hebben wij verwoest door moedwillige overtreding van Zijn heilzame geboden. De Geneesheer komt om ons gezond te maken, en nu denken wij, dat Hij ons onbarmhartig zal behandelen. In ons hart is er een tegenzin tegen de medicijn, tegen de zaligheid Gods. Want wij zijn zo hoogmoedig, dat wij niet graag al onze dwaasheden, waarmee wij onszelf in het verderf storten, voor Hem bloot leggen. Wij zijn zo rechtvaardig in ons zelf, dat wij denken het ten slotte nog wel goed te zullen maken en zo zouden we graag willen om God onze rechtvaardigheid voor te houden. Ook menen wij, dat God dit verlangt. Daarom verliezen wij de moed en worden bevreesd, wanneer Hij tot ons komt. We denken dan, dat Hij tegen ons is, omdat wij niets in de kast of de stal hebben en derhalve niets hebben aan te bieden.

O, dat wij dit van onszelf bekennen en niet denken: ‘Zo ben ik niet. Daar ben ik overheen. Ik probeer niet langer naar eigen gerechtigheid of naar enig werk uit mijzelf te zoeken, wanneer de Heere tot mij inkomt.’ Want het eerste woord des Heeren, wanneer Hij ons met Zijn liefde bezoekt, is steeds hetzelfde als hetgeen ook tot de maagd Maria kwam: „Vrees niet! want gij hebt genade bij God gevonden.”

Zo is er in aller harten vrees, vrees voor de dood en juist omdat men steeds zo graag opnieuw weer hoort: „Gij hebt genade bij God gevonden”, bewijst, dat men harde gedachten van God heeft en steeds denkt, dat men geen genade bij God heeft gevonden. Het vertrouwen op vroomheid in onszelf, de gedachte, dat men daardoor voor God rechtvaardig is, kunnen wij niet geheel opgeven, zolang wij hier op aarde zijn. Daarom is ook menigeen liever niet dan wel in de tegenwoordigheid van een rechtvaardige bode Gods en houdt zich altijd schuil; anders, denkt hij, zal Hij mij veroordelen en straffen en dan sta ik daar naakt en ellendig en heb niets.

Laten wij dan ter harte nemen, dat God Zijn Zoon niet in de wereld gezonden heeft, opdat Hij de wereld zou veroordelen, en dat de prediking der vrije genade, der rechtvaardigheid alleen uit het geloof in Christus, niet in de wereld komt om de wereld te verdoemen.

Deze prediking vindt weliswaar geen vriendelijke ontvangst in de wereld, maar moet aan het kruis en aan het kruis moet degene, die haar verkondigt. Ja zelfs de allerheiligste, om zo te zeggen, verzet zich tegen deze prediking. Echter is zij er niet om de mens te verdoemen, maar om hem gelukkig te maken, en hem die waarachtige heiligmaking deelachtig te doen worden, zonder welke niemand de Heere zien zal.

Oordeel zelf nu eens. Als de Heere tot Nicodémus zegt: „Tenzij iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien”: als Hij tot hem zegt: „Gijlieden neemt Ons getuigenis niet aan”, - zegt Hij dit dan om Nicodémus te verdoemen? Zegt de Heere dit niet veeleer om hem voor eeuwig gelukkig te maken? Wanneer wij door de prediking der rechtvaardigheid door het geloof in Christus ondersteboven geworpen worden en wanneer wij uit onze stelling verdreven worden door de prediking, dat wij ons niet boven de wereld zullen verheffen, opdat wij deel mogen hebben aan deze geweldige liefde Gods, waarmede Hij de wereld heeft liefgehad; wanneer er duizendmaal tot ons gezegd wordt: ‘Het staat met u niet goed!’ - wordt dit dan gezegd om ons te verdoemen? Gebeurt dit niet tot ons eeuwig welzijn, opdat wij afzien van in eigen kracht voort te gaan en ons overgeven in de armen der eeuwige ontferming om te komen te liggen aan de moederborst van een volzalig God? Strekt het ons tot nadeel, wanneer wij in waarheid op het diepst vernederd worden en alleen God ten

hoogste verhoogd wordt? Gebeurt dit niet, opdat wij in deze verhoging tegen elk gevaar vast mogen staan op de rots der eeuwige zaligheid?

Nee, God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld opdat Hij de wereld veroordelen zou. En hoewel het ook de schijn heeft, alsof de prediking van Christus alle vleselijk werk, vroomheid, eigengerechtigheid en aanmatiging voor God verdoemde, dan doet dit toch eigenlijk niet de prediking, maar ons eigen hart, dat dit verkeerde bestaan voor God lief heeft en zich daarmee tegenover God wil staande houden. En nu moet het zichzelf veroordelen en verdoemen bij deze prediking. Het geweten zegt hier tot een ieder: hier helpen mijn krukken en stutten niets, noch de kussens en peluws, die mij onder de armen en het hoofd gelegd worden.

Hoewel de zon en de maan ons menigmaal staken, toch heeft God de maan met dat doel niet geschapen. Hij heeft de zon niet gemaakt om de wereld te verbranden. Evenmin de bergen om de mens daaronder te bedelven of de wateren van oceaan om over de aarde een zondvloed aan te richten. Al wat in Zijn schepping is, is met een weldadig doel geschapen. Zo heeft Hij ook Zijn lieve Zoon niet in de wereld gezonden om te verdoemen, hoewel Zijn verschijning en de prediking van Zijn naam al het doen en werken des vleses, alle werk en gerechtigheid der mensen verdoemt, nee, maar uit eeuwige liefde heeft Hij Hem, Zijn Eniggeborene, gegeven.

Laat ons daarom afgelegd hebben alle haat en tegenzin en ook alle argwaan tegen de prediking van het Evangelie van de Zoon Gods. Laat ons getroost alles loslaten, waarop wij ons naast Gods vrije genade en eeuwige ontferming zo graag verlaten en dit besluit nemen: 'God zegt door Zijn Christus, dat al het mijne niet deugt, dat Hij alleen goed is en dat ik alleen door Zijn goedheid in Christus zalig word. Dat zegt Hij niet om mij te verdoemen, maar omdat Hij mij liefheeft. Dat dan al het mijne verga en ik mij alleen aan deze genade en liefde houde!'

2. Letten wij nu op het bevestigend gedeelte van de rede van onze Heere.

We lezen: „God heeft Zijn Zoon in de wereld gezonden, opdat de wereld door Hem zou behouden worden.” Ik herhaal hier wat ik in mijn vorige preek zei: wij hebben ons met de wereld te laten gelijk stellen, indien wij uit deze woorden des Heeren troost willen scheppen. Want voor alle armen en ellendigen, voor alle aangevochtenen, die zich menigmaal door hun ellende en verdorvenheid zonder God en zonder leven bevinden, is het een gevonden kostbare parel, wanneer zij gewaar worden, dat de Heere hen *de wereld* noemt. Ach, het uitverkoren volk heeft alles; het pronkt met heiligheid en voorrechten. Maar wat heeft die arme, die verloren wereld? Deze heeft toch geen God? Die heeft niets, wat zij kan tonen. Wat weet zij ervan, of er in de eeuwige Raad des vredes door God iets voor haar bereid en weggelegd is? Ze heeft niets dan zonde. Ze ligt als verbrand en verkoold in haar hel. Zal ze uit dit vuur gered worden? Zal God uit zulk een onding nog iets ter Zijner eer kunnen maken? Zal Hij een door de zonde verteerde nog kunnen liefhebben? Zal Hij haar niet laten. omkomen in de gloed van Zijn toorn? Heeft Hij haar niet voor eeuwig van voor Zijn aangezicht verstoten? Wie behoort de arme zondaar toe. die gebukt gaat onder de drukkende en zich samenvallende wolken van Gods gramschap? Wie behoort hij toe, die zelf niet durft offeren, die in de tempel der heiligheid niet kan ingaan, die de moed niet heeft tot Gods altaar, tot Zijn troon te naderen? Wie behoort hij toe, wie alle deugd, alle leven, alle hoop der zaligheid ontvallen is? Hij heeft niets dan ongerechtigheid en ziet ook niets dan ongerechtigheid. Ach! hij vindt geen rust. Zijn naam is 'de wereld' en hij weet voor zich geen andere naam. Zijn wij daarover heen? Als een enkel stofje van onze verdorvenheid slechts even in ons oog raakte, kent de oprechte. die Gods Wet meer acht dan zijn eigen leven. zijn nieuwe naam niet meer en is de diepst gezonkene. en de voornaamste der zondaren.

En mocht het anders met ons gesteld zijn, wat is er dat wij niet hebben ontvangen? *Wij waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, dienende menigerlei begeerlijkheden en wellusten, levende in boosheid en nijdigheid, hatelijk zijnde en elkander hatende.* Ach, dat wij allen daarvan genezen waren! Ach, dat bij al de roem, die menigee van de kennis van Christus heeft, het voor ons allen mocht gelden: *dit waart gij eertijds.* Hoeveel van ons verbeelden zich over alles heen te zijn en kennen niet eens de eerste beginselen der zelfverloochening. Zij willen arme, ellendige zondaren zijn, maar wanneer men hun

maar enigszins doet gevoelen, wie zij zijn, dan zijn zij in alles rechtvaardig, uitgezonderd in de alle dingen bedekkende liefde tot de naaste. Vandaar, dat zij zich niet met de wereld willen laten gelijk stellen. Maar al was ik ook geheel en al een heilige wereld, ik zou toch onrein te voorschijn komen, wanneer mijn God mij in mijn modder liet zinken of in het stof legde.

De wereld is iets afschuwelijks, iets ellendigs, iets geheel en al hatelijks en vergiftigd voor God. Dat Hij haar echter lief heeft gehad, is een eeuwig wonder van Zijn vrije ontferming, waarover alle engelen verbaasd staan en waarvoor alle gezaligden Hem in alle eeuwigheid lof, prijs en aanbidding zullen brengen. De wereld, de vloek- en verdoemenswaardige wereld zijn wij en een iegelijk van ons zegge het mij met een gebroken hart na: 'De wereld, de vloek- en verdoemenswaardige wereld, ben ik!'

En nu hebben wij ons voor God te verantwoorden. Voor Hem moeten we verschijnen. Hoe ziet het er voor ons uit daarboven in de hemel? God is onze Rechter, een rechtvaardige Rechter. Hij moet de zonden straffen. Wat? De zonde? Hij moet de *zondaar* straffen en hem van voor Zijn aangesticht verstoten in de eeuwige duisternis, in de hel bij alle duivelen, die tegen Zijn wil zijn ingegaan. Dit eist Zijn heiligheid en gerechtigheid. Ook de duivel heeft recht op de wereld, heeft aanspraak op de zondaar. De Wet toch ligt overtreden, geschonden door de zondaar en het vlees heeft volstrekt geen rechtvaardigheid voor God. Bovendien kan de zondaar Gods heilig aangezicht niet verdragen. Hij kan het in de hemel der zaligheid niet uithouden, waar zijn gerechtigheid tot niets geworden is en hij daar staat met de gehele last van zijn ongerechtigheid. Maar wat zegt de stem van de troon der heiligheid en gerechtigheid Gods tot de armen, de verlorenen, in het van angst kloppend hart? Wij hebben deze stem in het Woord. Wij hebben haar uit de mond van Gods Zoon Zelf: "God heeft Zijn Zoon in de wereld gezonden, opdat de wereld door Hem zou behouden worden, dat wil zeggen: door Hem verlost zou zijn."

Er is dus verlossing voor u, o wereld! Voor u, verlorenen en geheel in zonde geboren! Wat ziet het er toch voor een verloren en bekommerd zondaar voor de troon daarboven geheel anders uit dan hij wel denkt! O, de liefde Gods overtreft de stoutste verwachtingen en toch valt het ons zo zwaar op haar, te vertrouwen en in haar te geloven! De verdoemenis verwacht men en men hoort zich vrijgesproken. Men verwacht voor eeuwig verworpen te zijn en men hoort van genade. Men verwacht de dood, en ziet! ... Er is eeuwig leven. Men verwacht een vernietigende, toornende blik, en ziet! er straalt vanuit Gods vurige, warme liefde, eeuwige vrede en vreugde in het hart. Zo even meende men nog voor eeuwig buitengesloten te zijn *en opeens ziet men zich opgenomen in het bundelke der levenden*. De worgende angst is voorbij; de last der zonden voor eeuwig in de af grond geworpen. En degene, die nog zo even in tranen wegsmol, juicht en roemt met luider stem de eeuwige, eeuwige liefde, de onverdiende genade. Degene, die zo-even niets zag dan zonde en een gapende afgrond, niets dan duisternis, ziet nu niets anders meer dan een eeuwig voor hem geopend vaderhart, niets dan het Lam, dat zijn zonde droeg, dat overwonnen heeft, en hij verlustigt zich in de stroom en de glans der heerlijkheid van het eeuwige licht.

Geliefden! wat heeft God toch voor ons, die een verloren wereld zijn, wonderbare en grote dingen toebereid.

Zullen wij nu nog kwaad van Hem denken? Wij hebben het uit de mond der Waarheid zelf: God wilde, dat wij verlost zouden zijn. Dat was Zijn heilige, uitdrukkelijke, eeuwige wil. Dat was Zijn Raad en welbehagen. Hij Zelf nam uit eeuwige liefde het besluit in Zichzelf, dat wij verlost zouden worden. Waarvan? *Van de toekomstige toorn*, zeggen ons de apostelen en zegt ons ook de Heere. *Verlost van hem, die het geweld des doods heeft*, dat wil zeggen: van de duivel. Verlost van de heerschappij der zonde. Verlost van al onze verkeerdheden en verdraaidheden, opdat zij ons niet verdoemen. Verlost uit elke nood. Verlost van alle vijanden onzer zielen. Verlost uit het vuur en het water. Verlost van elke wraak, die ons dreigt te verslinden. En waartoe verlost? Daartoe, opdat wij eeuwig, eeuwig, des Heeren goedheid en vriendelijkheid zouden smaken en wij met alle heilige engelen eeuwig, eeuwig woning bij de volzalige God mochten hebben, ons in Zijn zaligheid verheugen en voor eeuwig alles genieten en verkrijgen, wat God in Zijn eeuwige liefde voor ons heeft bereid, en wij eeuwig, eeuwig daarin zouden

zalig zijn, dat wij Hem zien, gelijk Hij is en steeds uit Zijn volheid verzadigd worden.

Zeker, God had wel Zijn Zoon kunnen zenden om ons te verdoemen; we hadden dit dubbel en dwars verdiend. Vanwege onze boosheid, ongeloof, ondank en hardigheid des harten verdienden wij het wel, dat Hij Zijn liefde terugnam. Zijn liefde echter is eeuwig en Hij heeft ons voor eeuwig verlost willen hebben.

De Heere herhaalt daarom het woordje *wereld* wanneer Hij zegt: „God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zou, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden”, opdat niemand, die zich geheel zondig en verloren gevoeld, zou menen, dat hij van deze verlossing uitgesloten en er voor hem geen zaligheid zou zijn, omdat hij zijn zaligheid door eigen schuld verbeurd heeft. Met God hebben wij te doen. Hij alleen kan ons verdoemen of zaligspreken.

De vraag is hier alleen: *heeft Hij gedachten des vredes over wat verloren is of zal Hij het veroordelen?*

God heeft Zijn Zoon in de wereld gezonden om ons daarop antwoord te geven. Hij zegt ons nu, dat God de wereld heeft liefgehad, ja, hoe Hij haar heeft liefgehad. Hij zegt ons, dat Gods eeuwige raad en voornemen is geweest de wereld te behouden, dat het Zijn wil geweest is haar door Zijn eniggeboren Zoon zalig te maken. Zullen wij bedrogen uitkomen, indien wij ons aan deze woorden van de Heere houden?

Wat zeg ik? Al verdoemt ook ons de zonde, de Vader behoudt ons door Zijn Zoon.

Wat zeg ik? Als wij door allerlei lijden en rampspoed bezocht worden, zodat wij om de Heere en Zijn getuigenis, daar de duivel ons zo graag zou willen uitroeien, geacht zijn als slachtschapen, de Vader behoudt ons dan door Zijn Zoon.

Wat zeg ik? Als wij ook door de dood overvallen worden, de Vader behoudt ons door Zijn Zoon. Heeft God Zijn Zoon in de wereld gezonden, opdat de wereld door Hem zou behouden worden, dan wordt ons daarmee de volkomen verlossing voorgesteld en kunnen wij ons met vol vertrouwen op de liefde des Vaders verlaten. Hebben wij geen gerechtigheid? God heeft Zijn Zoon in de wereld gezonden om de eeuwige gerechtigheid aan te brengen. Hebben wij geen heiligheid? God heeft Zijn Zoon in de wereld gezonden om de reinigmaking en heiligmaking der Zijnen door Zichzelf tot stand te brengen en heeft de Heilige Geest voor Ons verworven, die Zich krachtig in Zijn macht en werking openbaart bij allen, die tot God opzuchten. Wat zou ons nog kunnen ontbreken, daar God Zelf verlorenen zalig wil hebben? *Zo God voor ons, wie zal tegen ons zijn?* O, dat het in ons hart gegrift blijve: God wil ons niet veroordelen, gelijk onze Heere gezegd heeft: “De Vader Zelf heeft u lief!” Het is niet de wil Gods, dat de zondaar verloren ga; Gods wil is onze zaligheid door Zijn lieve Zoon. Moge deze gedachte door de Geest des Heeren levendig in onze harten bewaard worden.

Christus is het, de Zoon van de levende God, door Wie de wereld, door Wie alles, wat verloren was, verlost is. Daarom, al wat verloren is, zie op Christus en niet op eigen grote zonden, schulden en misdaden.

Bedenk het, gij aangevochtene! wek een dag van genade en ontferming is er voor u niet aangeboren na uw duisternis! Hoop en verbeid, vertrouw en wees goedsmoeds! Gij zult in genade opgenomen worden. God heeft de wereld door Christus niet verlost op zulk een wijze, dat er voor ons nog wat overbleef om onze verlossing te volmaken. God heeft de wereld door Zijn Zoon zalig gemaakt. Op deze wijze heeft Hij door Zijn Christus onze vloek, onze verdoemenis, onze zonde, onze verlorenheid van ons af- en weggenomen. Op deze wijze zijn wij dan door Hem zalig. Wanneer wij, hoezeer ook van de slang gebeten, op Hem zien als op de ons van God gegeven vernietiger van zonde en dood, wij zullen in eeuwigheid niet sterven. Wij zullen ook niet door God verstoten worden, maar door Hem Zelf met Zijn Zoon worden opgenomen in Zijn schoot.

Toen Manoach, de vader van Simson, de Heere gezien had, zei hij tot zijn huisvrouw: „Wij zullen zeker sterven, omdat wij God gezien hebben.” Maar zijn huisvrouw zei tot hem: „Zo de Heere lust had ons te doden, had Hij het brandoffer en het spijsoffer van onze hand niet aangenomen, noch ons dit alles getoond, noch ons om deze tijd laten horen gelijk dit is.” Alzo zegge een iegelijk van u, wie het om de zaligheid van zijn ziel te doen is, wanneer zijn angstig hart hem diets maakt: „Gij zult nog

verloren gaan” - indien de Heere lust had mij te doden, Hij zou het eeuwig geldend offer van Zijn lieve Zoon niet aangenomen hebben en ons dit alles niet hebben getoond of laten horen wat we vernamen, namelijk: „*God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zou, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden.*” De wereld ben ik en omdat God geen man is, die liegen zal, kunt gij, o zwakke hart, mij deze troost niet ontnemen. Amen.

7. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 18a.

Gehouden 29 Oktober 1848.

Gezongen: Psalm 25 vers 1-3,
Lied 38 vers 4,
Psalm 42 vers 5.

Elk mens weet, dat het oordeel hem wacht, waarin aan de dag zal komen, wat de mens innerlijk geweest is en wat de drijfveer was van al zijn daden. Sedert de val der eerste mensen bestaat er echter een drievoudig oordeel.

- Ten eerste, dat wij allen als kinderen des toorns geboren worden en van onze geboorte af door de zonde buiten het leven Gods staan.
- Ten tweede, dat wij in dit leven de tijdelijke straf voor onze zonden te dragen hebben. Adam en Eva hebben niet alleen moeten horen: „In het zweet uws aanschijns zult gij brood eten, totdat gij tot de aarde wederkeert, dewijl gij daaruit genomen zijt”, en: „Met smart zult gij kinderen baren.” Maar zij hebben ook moeten beleven, dat de zoon, waarop zij zoveel verwachtingen gebouwd hadden, zijn rechtvaardige broeder doodsloeg. Evenzo is ook tot David gezegd: „Het zwaard zal van uw huis niet afwijken.”
- Het derde oordeel is de uiteindelijke, algehele en eeuwige verwerping van het aangezicht Gods, een eeuwig wenen en knersen der tanden in de tegenwoordigheid van de duivel en alle verdoemden in de hel. Dit laatste oordeel zal over alle onbekeerden, onrechtvaardigen en huichelaars komen. Christus heeft ons verkondigd, dat Hij komen zal in Zijn heerlijkheid en al de heilige engelen met Hem. En vóór Hem zullen al de volkeren vergaderd worden en Hij zal tot degenen aan Zijn linkerhand zeggen: „Gaat weg van Mij, gij vervloekten! in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is.” Dat dit oordeel een ieder te wachten staat, is in aller geweten gegrift. Daarom heeft men van den beginne aan steeds op allerlei wijze naar een grond en vastheid gezocht, waarop men meende voor dit oordeel te kunnen bestaan. De Farizeeën hebben ook hun stelsels gehad, waarop zij zich verlieten, en ook onder de christenen bestaan er valse gronden van geruststelling genoeg, waarbij men meent dat het wel goed zal gaan. De Farizeeën hebben het in de werken gezocht en de christenen, die de naam hebben dat zij leven, terwijl zij dood zijn, zoeken het ook in de werken, hoewel zij zich ook op hun geloof en bekering, of, evenals de Farizeeën, op hun verkiezing beroepen. Wie dood is, of het geloof slechts voor een tijd heeft, staat naar het uiterlijke vast op zijn ingebeelde grond, hoewel innerlijk de bestraffing in zich dragende, dat die gerechtigheid, waarin men zo vast staat, de proef niet zal doorstaan. Wie levend gemaakt is, staat innerlijk vast in het hart Gods in Christus, want daarin is hij geworteld. Van buiten af wordt hij echter menigmaal zwaar aangevochten, juist dáárover, of hij voor Gods oordeel wel zal kunnen bestaan.

Slechts hij, die door Gods Geest levend gemaakt is, gelooft in waarheid, dat er een oordeel zal komen. Voor alle anderen is het woord: “Want wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus”, een woord van geen betekenis. Daar nu degene, die het leven Gods heeft, in waarheid gelooft, dat er een dag des oordeels komt, geeft hij nauwlettend acht op alles wat hij denkt, doet en spreekt.

Menigmaal wordt hij zeer angstig bij de gedachte aan dood en oordeel, wanneer hem soms grote en schrikkelijke zonden, die hij begaan heeft, en allerlei gruwelen, die hij in zijn hart vindt, voor de geest komen; verder wanneer hij door het gevoel van Gods heiligheid en het waardevolle dienen van God in heiligheid, wordt vervuld en overweldigd; en tenslotte wanneer hij daarbij gewaar wordt in welk een lichaam des doods hij zich bevindt. Hij heeft dan een vaste grond nodig om te kunnen zeggen: „Maar ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als

ik zal opwaken.” (Psalm 17 vers 5)

Ieder, die levend gemaakt is kan deze grond niet vinden in zijn werken der liefde, want hoewel die bij hem aanwezig zijn, weet hij toch niet, dat hij ze uitoefent. Hij kan die grond evenmin vinden in het bewaren van Gods geboden. Want hoewel dat bij hem gevonden wordt, klaagt hij zich toch aan, dat hij het goede, dat hij wil, niet doet. De grond kan voor hem ook niet daarin liggen, dat hij Gods Woord en het getuigenis van Christus aanneemt en voor waarheid houdt, want dat kan de duivel ook voor waarheid houden. Wat is dan de grond, waarop hij staat, zodat hij, hoezeer menigmaal bevende voor het oordeel, nochtans in de Heilige Geest verzekerd is of wordt, dat hij in zulk een oordeel niet kan komen? Vernemen wij die grond uit de mond van de Heere Zelf. Wij vinden hem in de tekst van vandaag:

Tekst: Johannes 3 vers 18a.

„Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld.”

Beantwoorden wij de volgende vragen:

1. Wat wil het zeggen: in de Zoon van God te geloven?
2. Welke genade is daaraan verbonden?
3. Hoe komt men er toe, dat men in de Zoon van God gelooft en dientengevolge de vaste grond heeft, dat men niet veroordeeld zal worden?
4. Welke toepassing op onszelf zullen wij daaruit maken?

1. Wat wil het zeggen: in de Zoon van God te geloven?

Geloven in onze taal wil zeggen: iets, dat een ander gezegd heeft, voor waar en ontwijfelbaar houden. Nu kan men een geloofwaardige voor oprecht houden en hem in zoverre vertrouwen, dat men gelooft, dat hij het goed meent, zonder dat men geneigd is zijn raad op te volgen of zich op zijn woorden te verlaten, zodra hoogmoed, ijverzucht, eigenzin en begeerte in een andere richting drijven. Zo stelden de Joden, die aan het zwaard der Babyloniërs ontkwamen en in hun land gebleven waren, vertrouwen in Jeremia. Ze hielden hem zelfs voor een profeet, die hun de wil Gods verkondigde. Toen ze echter naar Egypte wilden, zeiden ze tot hem, door hebzucht en wereldsgezindheid verleid: „Naar het woord, dat gij ons in de Naam des Heeren zegt, zullen wij niet doen!” Zo kan men alles voor zeker en waarachtig houden, wat God in Zijn Woord geopenbaard heeft, zonder begeerte te hebben de gerechtigheid in alle delen na te jagen. Dan is men aan zekere Jood gelijk, die volhield, dat hij de Sabbat niet schond, hoewel hij de Sabbat door zijn ondergeschikten liet schenden.

In de grondtaal betekenen eigenlijk de woorden, die wij meermalen door *geloven* vertaald vinden: *zich door iemand laten dragen, op iemand steunen*; verder: *zich aan iemand toevertrouwen, zich op iemand verlaten*; en ook: *de toevlucht tot iemand nemen*. In onze tekst betekent dus het woord *geloven*: *op de Zoon van God steunen, zich op Hem verlaten, zich aan Hem toevertrouwen*. De aard van het geloof is, dat ze des Heeren Woord aanneemt en voor waarachtig en onbedrieglijk houdt; en verder: dat het hart zich tot Hem uitstrekt, zodat men zich aan Hem overgeeft, Hem opneemt, met lichaam en ziel aan Hem zich toevertrouwt om door Hem rechtvaardig, heilig en zalig te worden. Maar waarom staat hier niet geschreven: „Die in God gelooft,” maar: „Die in Hem, dat is, in de Zoon van God gelooft”?

Omdat men door het Woord van Christus tot Christus en door Christus tot God komt. Daarom staat hier geschreven: „Wie in de Zoon van God gelooft.” Slechts *dán* is men Gode welgevallig, slechts *dán* zal men in God geloven en tot God komen, wanneer men zich met lichaam en ziel aan de Zoon van God toevertrouwt tot rechtvaardigheid, heiligheid en zaligheid. Want „in de Zoon van God geloven” betekent, dat men vooreerst Hem zodanig als Gods Zoon erkent, dat Hij de enige is, om Wiens wil en in Wie wij als kinderen aangenomen worden, zodat Hij de eniggeboren Zoon is; dat wij echter van Hem de macht ontvangen kinderen Gods te worden, wanneer wij in Zijn Naam geloven; dat Hij het enige Kind van Gods hart en van Gods schoot is eeuwig en altijd, maar dat wij van onze

geboorte af kinderen des toorns zijn; dat Hij waardig is de Zoon genaamd te worden, wij het daarentegen niet waardig zijn.

Nicodémus meende er recht op te hebben een kind Gods genaamd te worden, omdat hij een kind van Abrahams. Dit moest hij opgeven en Jezus van Nazareth als het éne Kind Gods erkennen en van zichzelf belijden, wat Johannes de Doper van zich beled: „Ik ben niet waardig, neerbukkende, de riem Zijner schoenen te ontbinden” (Marcus 1 vers 7)

Ten tweede betekent „in de Zoon van God geloven”, dat men erkent, wie Hij is, namelijk: de ons van de Vader gegevene.

Hij is ons allereerst gegeven tot onze Profeet, die wij te gehoorzamen hebben als degene, die alleen weet weke de rechte weg der zaligheid is, ja, die Zelf de Weg en de Waarheid is zodat, wanneer Hij zegt, dat wij met lichaam en ziel tot onze zaligheid ons aan Hem zullen toevertrouwen, wij de zaligheid niet ergens anders te zoeken hebben.

Vervolgens is Hij ons gegeven tot onze enige Hogepriester, die ons de toegang tot God voor altijd geopend heeft, doordat Hij voor ons met Zijn eigen bloed is ingegaan in het heiligdom, om ons een eeuwige gerechtigheid, afwassing van alle zonden en de Geest tot onze heiligmaking en tot onderpand van onze eeuwige zaligheid te verwerven.

Tenslotte is Hij ons gegeven tot onze Koning om ons te regeren als onze Heere en Wetgever, ons bij de verworven zaligheid te bewaren en te behouden in eeuwige volharding, en ons bloed te wreken aan Zijn en onze vijanden, totdat Hij ons in Zijn vreugde opneemt en ons kroont met de kroon der gerechtigheid.

Wie Hem als zodanig erkent, geeft zich met lichaam en ziel aan Hem over tot rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing als aan Degene, die ons daartoe van de Vader gegeven is en hij weet, dat dit Gode welbehaaglijk is.

Nicodémus had zich tot nu toe aan Mozes gehouden. Dat wil zeggen, aan de Wet volgens de uitlegging van het vlees. Hij zocht zijn rechtvaardigheid in de uiterlijke tempeldienst, zijn heiligmaking in de reinigmaking naar het voorschrift der ouden en het Koninkrijk der hemelen in de uitbreiding van zijn eigen rijk, volgens het voorschrift der instellingen van de pauselijke stoel van Annas en Kájafas. Dat moest hij echter opgeven en Jezus van Nazareth erkennen als de ware Uitlegger en Vervuller der Wet, als de enige verzoening van onze zonden en als de enige grote Koning van de stad Jeruzalem en van de gehele wereld. Daarom zegt de Heere tot hem: “Die in de Zoon van God gelooft”.

Ten derde, die in de Zoon van God gelooft, erkent Hem als degene, die een waarachtig mens is geworden, maar die hij ook als zijn Heere en God aanbidt. Hij belijdt van Hem, dat Hij de in het vlees gekomene is, dat Hij op deze wijze Zijn broeders in alles gelijk heeft willen zijn en Zich voor hen onder de Wet heeft laten brengen, een vloek voor hen heeft willen zijn, Zich van God tot zonde heeft willen laten maken en toch het onbevleete en heilige Lam Gods is, dat zonder zonde de zonden der wereld draagt, wegneemt en overwint.

Nicodémus kon tot nu toe in een mens, die toch in elk opzicht op ieder mens geleek, zulk een heiligheid en heerlijkheid van liefde niet ontdekken. Hij zou echter de wonderbare verborgenheid der plaatsbekleding leren kennen. Daarom hoorde hij, dat Jezus Zich de eniggeboren Zoon van God noemde. Daarom kreeg hij te horen: „Die in Hem gelooft.”

Ten vierde, die in de Zoon van God gelooft, gelooft in Zijn liefde, volgens welke Hij Zich geheel vrijwillig voor alles, wat verloren is, in de dood begeeft en de persoon van de zondaar zodanig in Zich opneemt, dat Hij alles lijdt wat de zondaar had moeten lijden, in Zijn smartelijk lijden en sterven alle schuld, zonde en straf van de zondaar in Zich uit het midden wegneemt en door Zijn eeuwige gerechtigheid voor de zondaar rechtvaardiging, heiligmaking en volkomen verlossing verwerft.

Ten laatste betekent „in de Zoon van God geloven”, dat een arm zondaar zich aan Hem met lichaam en ziel overgeeft en toevertrouwt. Dit betekent, dat Hij ook voor hem zal uitwerken, dat die gerechtigheid, heiligheid en verlossing hem ten goede zal komen en Hij hem door dit tranen- en zonedal heen eindelijk in Zijn hemels Koninkrijk zal brengen.

Dat zijn zo enige stukken van de inhoud van het woord: „in de Zoon van God geloven”, namelijk dat wij dát alleen voor waarachtig en zeker houden, wat Hij ons van Zijn Vader en de weg ter zaligheid zegt, en dat wij ons aan Hem met hart en ziel toevertrouwen om door Hem tot God te komen en door Hem de zegen en het leven van God te verkrijgen. Wie alzo in de Zoon gelooft, gelooft in God, naardien God gezegd heeft: „Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb. Hoort Hem!”

2. Welke genade is daaraan verbonden?

Wij hebben nu vernomen, wat het betekent: in de Zoon van God geloven. Nu zullen we de genade, die daaraan verbonden is, beschouwen. De Heere zegt: „die wordt niet veroordeeld.” In dezelfde zin sprak onze Heere ook tot de Joden in hoofdstuk 5 : 24: „Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, die Mijn Woord hoort en gelooft Hem, die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven”, en „De Vader oordeelt niemand, maar heeft het oordeel de Zoon overgegeven.” Hit deze laatste woorden is duidelijk, waarom degene niet veroordeeld wordt, die in de Zoon van God gelooft. Want onbeschrijflijk getrouw is de Zoon van God. Bij Hem is het niet: Ja en Neen, maar alles is Ja in Hem. Want zoveel beloften Gods als er zijn, *die zijn in Hem Ja en zijn in Hem Amen*. Gelijk Hij nu de Zijnen, die de Vader Hem gegeven heeft, heeft lief gehad, zo heeft Hij ze lief tot het einde en is hun Borg en Voorspraak. Daarom kan Hij ook het werk Zijner handen niet laten varen. Hij zal wel zorgen, dat allen, die met lichaam en ziel zich aan Hem hebben toevertrouwd en toevertrouwen, rechtvaardig, heilig en zalig zullen worden. Ook is Hij rechtvaardig, zoals de apostel betuigt: “Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige.” Wie zich aan Hem toevertrouwt, bezit in zichzelf geen rechtvaardigheid, geen heiligheid en geen zaligheid, maar hij verwacht die van Hem. In het eeuwige oordeel moet ieder verdoemd worden, die geen gerechtigheid of heiligheid heeft. Hier echter zorgt Christus voor allen, die zich op Hem verlaten, dat zij nochtans gerechtigheid en heiligheid hebben, ofschoon zij volstrekt niets daarvan hebben, en dat zij nochtans zalig worden, hoewel zij in zichzelf verdoemenswaardige schepselen zijn en hun doodvonnis zelf moeten ondertekenen. Hij bekleedt hen namelijk met Zijn rechtvaardigheid en onschuld. Zo draagt Hij zorg voor die zich aan Hem toevertrouwen, opdat zij in het oordeel niet verdoemd worden. Zijn rechtvaardigheid drukt Hij Zelf uit in het woord: ‘Deze ziel heeft zich op Mij verlaten, daarom zal zij ook alles hebben wat Ik voor haar verworven heb en voor eeuwig daar zijn waar Ik ben.’ Wie tot Hem gebeden heeft: „Ontferm U mijner en draag mij, ik kan niet meer gaan, draag Gij mij door alle vloedens des toorns, door de hel heen, in Uw Rijk” – hem zal Hij ook in Zijn armen opnemen, hij zal in de hel niet verdrinken, hem laat Hij niet los, hem laat Hij niet vallen, hem draagt Hij tot in de schoot des Vaders, en elke aanklacht en eis van het gericht is afgewezen en bevredigd door dit Zijn woord: „Hij heeft zich in Mijn armen geworpen.” Wie zich in zijn wegzinken op Hem verlaat, zich met beide handen, hoe hij ook siddert en beeft, op Hem als het enige slachtoffer voor zijn zonden steunt, hem zal Hij Zich onbedrieglijk betonen een rots te zijn, die niet wankelt. Daarom zegt het Woord: „Die op de Heere vertrouwen, zijn als de berg Sion, die niet wankelt, maar blijft in eeuwigheid.”

Voor het gericht is alle vlees veroordeeld, want al wat vlees is, heeft zijn weg bedorven. Voor het oordeel Gods heeft alle deugd der mensen. alle rechtvaardigheid en vroomheid, alle eigen werk, alle heiligheid van het vlees, al het gehouden hebben der geboden Gods volstrekt geen waarde, welke schone schijn dit alles moge hebben. Want de mens is tot alle goed onbekwaam geworden, al zijn doen is verbeurd en hij een buit van de duivel, want hij is geheel van zijn God afgefallen. Al mocht hij ook met de rijke jongeling kunnen zeggen: „Al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jonkheid aan”, dan is hij toch voor het gericht niet volmaakt, maar moet veroordeeld worden, juist

omdat hij, die zonder enige deugd is geworden, zich met dingen, die op zie ze goed en prijzenswaardig mogen zijn, wil opsieren. Want al is een dode met alle edelgesteenten der wereld omhangen, dan heeft de dode toch geen waarde meer, maar is en blijft een dode. En de mens wordt niet geoordeeld naar wat hij heeft, maar naar wat hij is. En al heeft een mens ook alles gedaan wat hem bevolen is te doen, dan is hij toch een onnutte dienstknecht voor God. Want God is niet schuldig hem daarvoor het eeuwige leven te geven, na God die zijn leven was, er aan gegeven te hebben. Zodra toch het verbond door ons werd verbroken, was God van Zijn kant niet meer verplicht te doen wat Hij op Zich genomen had. Maar God heeft gezegd: „Doe dat en gij zult leven!”

Maar waar is de mens, die zich voor zijn God zou kunnen beroemen dat hij gebleven is in alle woorden der Wet? Uitgesloten is alle roem van het vlees en op allen ligt de vloek. Er moet voor God een ander mens zijn, die rechtvaardig is en alle gerechtigheid vervuld heeft en als zodanig tussen beide treedt. Deze mens is de mens Christus Jezus, de Heere uit de hemd. Deze helpt er allen door, die zich aan Hem toevertrouwen, zodat zij niet verdoemd worden. En dat zij niet verdoemd worden, geschiedt niet omdat zij zich aan Hem toevertrouwen, maar omdat alléén zulken Gode welbehaglijk zijn en Hij hun om Zijns lieve Zoons wille genadig wil zijn. Daarom noem ik het genade, dat degenen, die zich aan de Zoon van God toevertrouwen, niet veroordeeld worden. Deze genade is echter volgens Gods raad en wil dááaraan verbonden, dat men zich met lichaam en ziel aan Zijn Zoon toevertrouwt, zodat de uitspraak van het oordeel is: Wij veroordelen en verdoemen die mens niet, omdat hij zich op Ons heeft verlaten. Daarom zal hij ook zien en ondervinden, wat Wij voor hem weggelegd en bereid hebben.

3. Hoe komt men er toe, dat men in de Zoon van God gelooft en dientengevolge de vaste grond heeft, dat men niet veroordeeld zal worden?

Nu wij gehoord hebben van de genade, die verbonden is aan het zich met lichaam en ziel toevertrouwen aan de Zoon van God tot iemands rechtvaardigheid, heiligmaking en zaligheid, willen wij nu de vraag beantwoorden, *hoe men er toe komt zich met lichaam en ziel aan Christus toe te vertrouwen en bijgevolg een goede grond te hebben, dat men niet veroordeeld zal worden.*

Vóórdát iemand gelooft, wordt hij door de prediking des Woords er van overtuigd, dat hij verloren is. Zijn hart is leeg en akelig. Hij kan in niets en nergens meer rust vinden. Hij is angstig over zijn eigen toestand, zowel vanwege zijn zonden als vanwege de straf, die hem bedreigt. Hij voelt zich van zijn God vervreemd. Hij ziet, dat hij alleen zalig kan worden, wanneer hij God vindt en weer met Hem verenigd is. Geen schepsel echter kan hem daaraan helpen en hij zich zelf het allerminst. „Hoe kan Gods gerechtigheid voldoening krijgen? Hoe word ik rechtvaardig?” Daar hoort hij Christus prediken, wie de Christus is, wat Hij gedaan en geleden heeft en hoe Hij de Middelaar van een beter verbond is geworden. Hij is vol verlangen naar deze Middelaar van het Verbond voor zijn eigen ziel.

Al wie nu in zulk een verlegenheid met zielsverlangen tot Christus gaat, verneemt uit het Evangelie, hoe Christus aan alle armen en ellendigen, aan alle verlorenen wordt voorgehouden, hoe ieder, die wil, slechts heeft te komen en hoe ieder, die komt, niet verstoten zal worden. Dit houdt hij voor, een zekere waarheid en verheugt er zich in, dat God Zelf zulk een weg ter zaligheid gebaad heeft en die laat verkondigen. Met geheel zijn hart keurt hij alleen deze weg goed en wil geen andere Heiland dan Christus. en ook geen andere weg ter zaligheid. Al zijn begeerten strekken zich daarnaar uit, opdat Hij deel moge hebben aan de Heere en aan alles, wat Hij voor zondaren verworven heeft. Door Hem moet hij tot God gebracht en verzoend worden. Door Hem moet hij vrede bij God vinden. Hij lijdt veel smart en vergiet veel tranen, opdat hij Hem moge vinden, die hij heeft lief gekregen. En het Woord des Heeren geeft hem moed: „Zalig zijn zij die honger en dorsten naar de gerechtigheid. Want zij zullen verzadigd worden.”

Hij staat op, ofschoon van verre, zoals de verloren zoon en zucht gelijk de tollenaar: „O God, wees mij zondaar genadig!” Hij klopt aan de deur der genade, hoewel met bevende hand. Nu eens heeft hij moed, dan weer niet. Opnieuw wordt hem alles duister. Dan weer waagt hij het op des Heeren woord: „Wendt u naar Mij toe en wordt behouden!” (Jes. 45:22). Dan wordt het duister. Daar begint

een Man met hem te worstelen. En hij worstelt met deze Man tot het uiterste toe, in de duisternis van de nacht, in de grootste nood der ziel. Hij kan deze man niet laten gaan. Hij moet van Hem een nieuwe naam krijgen. Hij moet door Hem volkomen verlost worden. Hij is ontbloot, ellendig, verloren. Hij ligt boven de gapende afgrond. Verrast door de man zijns heils omvat hij Hem met de beide armen zijns harten, neemt Hem met blijdschap bij zich in, geeft Hem hand en hart, en geeft zich in al zijn ellende geheel aan Hem over.

Van nu aan vertrouwt hij lichaam en ziel, zijn volkomen zaligheid, aan deze man toe, laat zich door Hem dragen, laat het op Hem aankomen, steunt op Hem. En ofschoon hij nog wel niet geheel zeker is van zijn zaligheid en allerlei bestrijding ondervindt, zo wendt hij zich toch telkens opnieuw tot Hem, aan Wie hij zich heeft overgegeven, en krijgt goede moed, dat Hij het voor hem zal voleinden.

Daaruit komt tenslotte de verzekering door de Heilige Geest: 'Mijn Vriend is mijn en ik ben de Zijne.' Onder gebed en worsteling krijgt de ziel de bewustheid, dat zij zich op de Heere verlaat, ziet al meer en meer in Hem de volheid en ondervindt van dag tot dag de waarheid van al Zijn beloften. Zo wordt het hart gereinigd door het geloof. Zo is het geloof werkende door de liefde en wordt het hart door genade gesterkt.

Dit of iets dergelijks, alles evenwel naar de vrijmacht der genade, ondervindt de mens op de weg, waarin hij komt tot het geloof in de Zoon van God.

Het gaat ook nog wel eens dieper, zodat een mens geen weg of uitkomst meer weet. Maar het vertrouwen des harten op Christus blijft, waar het eenmaal begonnen is. Want dit vertrouwen is een gave en een werk Gods. Het onderscheid tussen het echte geloof en het onechte geloof ligt hierin, dat het onechte geloof wel het Woord van God en Christus heeft en ook voor waarheid houdt, ook veel ophef daarvan kan maken, maar het vertrouwen des harten niet alleen op Christus, maar ook op werken, rechtvaardigheid en vroomheid naar 's mensen goeddunken rust. Een oprecht gemoed kan slechts hierin vrede vinden, dat het de Heere heeft en zich op Hem verlaat en niet op wat de mens heeft of op zijn bekeringsweg.

Waar nu zulk een vertrouwen des harten in Christus is, waardoor men tenslotte door de Heilige Geest verzekerd wordt van: „Ook mij is vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken, uit louter genade, alleen om de verdiensten van Christus”, - daar heeft men ook een vaste grond, dat men niet verdoemd zal worden in de dag des oordeels. Want dan zal het Schriftwoord waarheid bevonden worden: „Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Christus is het, die gestorven is, ja, wat meer is: die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand Gods is, die ook voor ons bidt.” (Rom. 8 vers 33, 34), Ongetwijfeld is men bij zulk een vertrouwen des harten in Christus toch wel eens beangst, wanneer men aan de dood en het oordeel denkt, maar juist daarom zegt ook de Heere: “Hij wordt niet veroordeeld, die in de Zoon van God gelooft”, opdat een bestreden ziel, wanneer zij bevreesd is, daarom de moed niet zal opgeven, dat zij genade bij de Heere gevonden heeft, ook zich niet onnodig angst en vrees zal laten aanjagen door de duivel en haar zwakke hart. Want dat is altijd de bedoeling van onze doodsvijand om ons door het voorhouden van onze zonden en van de verdoemenis, van het geloof af te brengen” opdat wij ons niet meer met vol vertrouwen op Christus zouden verlaten. De duivel zou ons zo graag tot werken en heiligmaking in onszelf verleiden. Maar Christus zegt ons: „Verlaat u op Mij en gij zult niet verdoemd worden.” Christus alleen kan verdoemen en daar Hij gezegd heeft: „Die in de Zoon van God gelooft, wordt niet veroordeeld”, - zal het ook niet gebeuren, dat wij verdoemd worden, wanneer wij ons met vertrouwen des harten voor lichaam en ziel op Christus verlaten. Want die op de Heere vertrouwen, zullen niet beschaamd worden.

4. Welke toepassing op onszelf zullen wij daaruit maken?

Nu vraag ik nog: „Welke toepassing kunnen wij uit de woorden des Heeren op onszelf maken?” Ik moet u er opmerkzaam op maken, dat niet allen, die zeggen dat zij in de Zoon Gods geloven, dit ook doen. Velen zijn er, die slechts voor een tijd geloven. Zij hebben wel het Woord des Heeren, horen

het wel, houden het ook wel voor waarachtig, maar zij hebben zich nimmer van ganser harte aan de Heere overgegeven. Het is hun tot dusver niet om gerechtigheid te doen. Zij zijn nog niet met een volkomen hart tot de Heere gegaan. Zij hebben ook geen echt verlangen naar Hem. De zonde is hun geen last, waaronder zij zuchten. Zij hebben de wereld lief en dienen voor de helft God, voor de helft de duivel en hun lusten. En het gevolg is, dat zij zitten als doden te midden van de levenden. Die mensen vermaan ik, dat zij, vóór het te laat is, tot zichzelf inkeren, opdat het hun ernst worde in de Zoon van God te geloven. Anders zullen ze ongetwijfeld veroordeeld, d.w.z. verdoemd worden in de openbaring des Heeren Jezus van de hemel met de engelen Zijner kracht. Want het bekend zijn met de waarheden des heils helpt een mens niet. De Heere alleen kan verlossen, maar dan moet men ook met geheel zijn hart naar die verlossing uitzien.

Niemand denke, dat hij de eeuwige verdoemenis zal kunnen ontkomen door het goede voornemen op te vatten van zich te beteren, en het dan daarbij te laten. Wie een vriend der wereld is, heeft God tot vijand en zal zich bedrogen vinden met zijn gewaand geloof. Want wat baat iemand een geloof, waarbij men gebukt gaat onder de zorgvuldigheden, rijkdommen en genietingen dezer wereld, zodat het zaad verstikt wordt en er geen vrucht voortkomt? Het ware geloof heeft diepte van vrede, is omgeploegd door veel kommer en droefheid der ziel, door kamp en strijd. Het blijft niet in de prediking hangen, maar gaat ook in waarheid door het Woord tot de Heere, heeft verlangen naar Hem en verenigt zich met Hem.

Wie nu een arm zondaar wil zijn, wiens hart tot de Heere geneigd is, omdat hij het in zijn zonden niet langer kan uithouden, hij zij wie hij ook zijn moge: een moordenaar, dief, echtbreker, hoereerder, goddeloze, onrechtvaardige, de grootste der zondaren, - wanneer hij zich verloren gevoelt en het hem er om te doen is om de Heiland der zondaren te vinden, - die make zich op tot de Heere; de Heere is bereid hem aan te nemen. De Heere verlangt geen enkel werk van hem. De Heere verlangt van hem, dat hij zich aan Hem overgeve, zoals hij is. Hij wage het gerust met de Heere, werpe zich vol vertrouwen op Hem als op de enige gerechtigheid, die voor God geldt. En zich van ganser harte op de Heere verlatende tot zijn rechtvaardiging, reinigmaking en verlossing, zal hij ondervinden, dat de Heere woord en trouwe houdt, hem niet zal verdoemen, maar in Zijn zaligheid en hemelse vreugde opnemen.

Menigeen van u, Geliefden, kent de zware strijd, waarin hem bestreden wordt, dat hij zich met vertrouwen des harten op de Heere geworpen heeft en zich op Hem verlaat. Hij late zich echter door zijn zonde de moed niet ontnemen. Hij gelove de duivel niet, die hem wijs maakt: „Gij zult tenslotte verdoemd worden.” Neen, maar hij late er zich van afbrengen om, wat hem ook in de weg staat, zich aan de Heere over te geven, die wil, en dat is ook Gods wil, dat een verlorene in zijn verlorenheid op Hem steune als op het enige offer, krachtens hetwelk de zondaar gerechtvaardigd naar huis gaat.

Mijn Geliefden, welk een dierbaar en aller aanneming waardig woord is dit woord des Heeren: „Die in de Zoon gelooft, wordt niet veroordeeld.” Moge ook menigmaal een onzer verlegen op de weg staan, niet wetende, wat er van zijn ziel zal worden met deze reispenning komt men wel toe tot in het land der ruste. Amen.

8. PREEK OVER JOHANNES 3 vers 18-21

Gehouden 5 November 1848.

Gezongen: Lied 81 vers 13-15,
Lied 74 vers 3 en 4,
Lied 82 vers 7.

In dit morgenuur hebben wij hoogstbelangrijke woorden te behandelen, woorden, die zonder gedruis te maken voortgaan met over het eeuwig wel of wee van de mens te beslissen; woorden, die blijven en waar niets tegen te doen valt. Alle macht van menselijke overlegging, alle wijsheid en eigen-gerechtigheid der mensen werpen ze niet om, kunnen niet maken, dat ze onhoorbaar worden. Uitgesproken zijn ze en wanneer we niet voor hen neerzinken, gaan we verloren. Al wat vlees is, moet zwijgen voor deze woorden. Elk verzet daartegen had steeds plaats tot eeuwige schade der ziel van de-gene, die het deed. Alle verontschuldiging, alle rechtvaardiging en heiliging van en uit zichzelf, al het trachten om verlost te worden door de werken, is ons daarbij uit de hand geslagen. Aan duivel en dood, aan de heerschappij der zonde en aan alle vlees, zoals het bestaat, is daarbij het oordeel aan-gekondigd. Voor deze woorden kan geen poging van menselijke wil, geen werk van menselijke vroomheid, geen deugd, hoe schitterend ook, bestaan. Eenmaal door de mond der Waarheid gesproken, worden zij in alle gewetens geopenbaard, zodat de mens het beste werk, dat hij liet zien en waarop hij zich verliet, zelf moet verbreken, of hij wil of niet, wanneer hij voor God zal verschijnen. Ja, hij moet de eeuwige waarheid van deze woorden erkennen, bevestigen, huldigen; ook dan zelfs, wanneer hij nog een leugen in zijn hand heeft. Dierbare woorden zijn het voor degene, die niets, niets meer is dan een groot zondaar en niets, niets meer heeft dan zonden. Dierbare woorden zijn het voor degene, die niemand meer kent om hem te verlossen en in deze verlorenheid de naam heeft vernomen, die alleen geldt in de hemel. Want zij zeggen hem, dat hij mag geloven en de toevlucht nemen tot een naam, die de schuld van een gehele wereld uitdelgt. Dier-
96 bare woorden zijn het voor degene, die ondervindt, dat het hier beneden alles duisternis is en in deze kerker naar licht en troost smacht, want zij kondigen hem aan, dat het licht voor hem opgegaan en de dag der bevrijding gekomen is; dat hij tot het licht mag toetreden en in dat licht het leven zal vinden en het licht hem van boeien en banden verlost en uit de akelige kerker uitleidt.

Zo willen wij dan woorden behandelen, die de machtigste prediking des geloofs in zich bevatten en ons zeggen, wat de waarachtige en onbedrieglijke grond van goede werken is en hoe men tot de heiligmaking komt. Niet tot de heiligmaking des vleses, maar tot de heiligmaking, die van de Heilige Geest komt. De Heere geve ons genade, dat wij Zijn woorden ter harte nemen.

Want wij hebben Hem niet alleen op het hoogst te eren als Hogepriester, maar ook als Koning en in het bijzonder als Profeet. Immers, nadat Hij als Hogepriester alles heeft volbracht, moet Hij ons ook als Koning regeren en als Profeet bij de hand vatten en leiden. Daarom hebben wij naar Zijn leer te leven en Hem gehoorzaam te zijn. Hij moet ons ook verkondigen, wat de weg ter zaligheid is en niet verdoemd worden. Aan Hem hebben wij een Leraar, op Wie men zich kan verlaten. Hij alleen kan ons de hemel opendoen. Laat ons daarom aan Zijn genadige lippen blijven hangen en horen, wat Hij ons zegt, onszelf en ons hart op Zijn Woord werpen, opdat wij niet door ons hart, door de zichtbare dingen en onzichtbare machten verleid worden. Al wie zich onder Zijn Woord buigt en zich daaraan houdt, zal zich niet bedrogen vinden. Dat dan de gedachten uwer harten aan Zijn woorden gewijd zijn.

Tekst: Johannes 3 vers 18b-21.

Maar die niet gelooft, is alreeds veroordeeld, dewijl hij niet geloofd heeft in de naam van de

eniggeboren Zoon van God. En dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is en de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht. Want hun werken waren boos. Want een iegelijk, die kwaad doet, haat het licht en komt tot het licht niet, opdat zijn werken niet bestraft worden. Maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijn werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.

Mijn Geliefden!

De woorden van onze Heere handhaven het geloof in Zijn Naam. Zij verklaren, waarin het oordeel bestaat, dat op allen ligt, die zichzelf rechtvaardigen. Zij rechtvaardigen God in Zijn toorn en straf over de ongelovigen. Zij stellen ons voor ogen het doen en drijven van alle onwedergeborenen, maar geven tevens de oprechte moed, dat het hem gelukken zal. Laat ons deze woorden elk afzonderlijk overwegen.

I.

De Heere had vooraf laten gaan: „Die in Hem, dat is, in de Zoon van God gelooft, wordt niet veroordeeld.” Daarop laat Hij nu volgen: „Maar die niet gelooft, is alreeds veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in de naam van de eniggeboren Zoon van God.” Is dit niet een handhaven van het geloof in Zijn Naam? De Heere had Nicodémus de gehele raad der zaligheid voorgehouden. Hij had hem het leven voorgesteld. Moest hem nu ook nog de dood voorgehouden worden?

Zullen wij daarbij onverschillig blijven, wanneer de Heere ons de onbedrieglijke weg ter zaligheid voorschrijft en ons in zo veel woorden uit eeuwige liefde voorhoudt, waarin het eeuwige leven voor ons ligt? Dus het leven en de dood houdt Christus ons voor. Waarom? „Kiest!”, wordt tot de mens gezegd. Ook de dood moet de mens worden voorgehouden, opdat hij met schrik opgewekt worde uit zijn diepe slaap, uit zijn eigenzinnigheid, uit zijn hinken op twee gedachten, uit zijn tobben, en hij zich overgave aan Hem, die tot redding de hand heeft uitgestrekt.

Nicodémus moest weten, dat hij niet slechts woorden, maar feiten, eeuwige waarheden had vernomen. Het oordeel over de mens slaapt niet. Gods toorn waakt over hem, want de Wet is en wordt door de mensen geschonden. Zij moet echter gehandhaafd, gedaan, gehouden, verheerlijkt worden. God moet weer in Zijn recht gesteld worden. Aan God ligt het niet. Hij gaf het kostbaarste, wat Hij had, nl. *Zijn eniggeboren Zoon*. Deze heeft Gode de gerechtigheid weer gebracht, de Wet vervuld, al wat onze zaligheid in de weg staat, overwonnen, de Heilige Geest verworven. Daartegenover is het met al het vlees en zijn roemen gedaan. Dood is de mens in zonde en ongerechtigheid. Hij kan zichzelf niet helpen, ook niet met alle werken der wet. Er blijft hem niets anders over dan om de dood te ontgaan door zich met lichaam en ziel aan de Zoon van God toe te vertrouwen tot zijn rechtvaardiging en heiliging, vergeving en volkomen verlossing van zijn zonden. Slechts zó wil God hem genegen zijn, slechts zó al zijn misdaden genadiglijk bedekken. Overal heerst de dood. In al onze werken is de dood. Waar is het leven, dan alleen in de Zoon van God! *Die de Zoon heeft, heeft het leven*. Die de Zoon heeft, ontvangt tevens in Hem alles, alles wat voor godzaligheid, wat voor een voor God heilige en onberispelijke wandel nodig is. Hij alleen merkt al het goede, al het Gode welbehaaglijke in de mens. Maar alleen in geloof heeft men Hem. Dan alleen, wanneer iemand zich geheel aan Hem toevertrouwt, zich aan Hem overgeeft, zoals hij is, wil Hij alles voor hem zijn. De ogen des Heeren zien naar waarheid. Dit nu is het geloof, dat de Heere verlangt. Wij mogen niets voor ons achterhouden, geen enkel werk en geen enkele zonde. Hij wil ons met onze zonden hebben. Hij wil geheel alleen ons en in ons door Zijn zalving laten zien, wat overeenkomstig de Wet is. Wie zulk een geloof niet wil, gelooft niet, hoezeer hij ook moge beweren, dat hij in het geloof staat. Al wie zulk een geloof niet wil, behoeft niet te denken, dat hij door het „Doe dat!” in het oordeel zal vrijkomen. Hij is alreeds veroordeeld. Zijn ongeloof veroordeelt en verdoemt hem. Waarom?

Omdat hij niet heeft geloofd in de naam van de eniggeboren Zoon van God! Hij heeft nog een andere naam onder de hemel, waardoor hij wil zalig worden. Hij heeft allerlei vrome namen en daaronder zijn

eigen vrome naam, die hem er zullen uithelpen. Het is hem niet genoeg, dat God Zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven en God met zulke wonderbare ontferming Zijn liefde aan een dode hond heeft bewezen. Deze naam is niet genoeg om hem van zijn zonden te verlossen. Hij heeft ook heiligenbeelden, die hij aanroept. Hij wil wel een zondaar zijn maar geen zondaar zoals de Wet hem afbeeldt. Hij meent met de genade ook wat te kunnen doen en te kunnen werken, ja daartoe verplicht te zijn. Met de genade wil hij zichzelf tot een Christus vormen, een opgepoetste christen van zichzelf maken. Zijn naam ligt in de toekomst. Hij wil een christen worden, een beproefd gelovige, ja, een heilige! Hij is niet met zijn eigen naam ten onder gegaan. Hij kan nog werken. Daarom heeft de naam „eniggeboren Zoon van God” voor hem tot zijn zaligheid geen genoegzame waarde. Er ligt daarin voor hem geen zekerheid genoeg. Hij heeft na en met deze naam nog iets afzonderlijks voor God te verrichten, volgens de zedenleer en filosofie des vleses, om het oordeel te ontgaan. Maar de Heere zegt, dat zo'n mens alreeds veroordeeld is.

God slaapt niet tot op de dag des oordeels. In de hemel is het oordeel al over een ieder voltrokken. God ziet wel vooruit, wat de mens gedaan zal hebben. Daarboven heet het: „Heeft hij geloofd in de naam van Jezus?” En is het antwoord: ja!, dan volgt er dadelijk op: „Dan is hij zalig.”

Uit de woorden des Heeren weten wij dus, wat wij te doen hebben om daarboven zalig gesproken te zijn. Wij hebben te geloven in de naam van de eniggeboren Zoon van God. Niets meer, niets anders; maar ook niets minder. Daarom behoeft een mens eigenlijk zijn oordeel niet af te wachten, want wie niet gelooft, hij moge zijn wie hij is, is alreeds veroordeeld, en verdoemd is dan elke leer die het geloof alleen niet wil laten gelden, maar een toevoeging van menselijk werk daarbij voorstelt. Zalig gesproken is dus degene, die eenvoudig gelooft.

Omdat de Heere het geloof in Zijn Naam dus handhaaft, weet de aangevochtene dan ook, waaraan hij zich te houden heeft, **namelijk aan het geloof in de eniggeboren Zoon van God.** Wat doet het er toe, of de duivel, zijn eigen hart en de wereld al tot hem zeggen: „U bent verdoemd, wanneer u niets dan het geloof alleen hebt”? Verdoemen kan alleen de Heere, die zegt: „Verdoemd is hij, die niet gelooft; en wie gelooft, zal niet verdoemd worden.” Wel wordt de aangevochtene van het geloof terug gehouden, maar toch roept hij uit: „Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp!” Hij zou niets liever verlangen dan zich voor alles en voor altijd aan de Heere te durven toevertrouwen. De Heere moedigt hem in deze woorden daartoe aan om het met Zijn Woord te wagen en de Naam van Jezus aan te roepen en uit te roepen tegen hel, zonde, dood en wereld in, om zich tot deze naam uit te strekken en zich daarop te verlaten en zich ook daaraan vast te houden zonder werken der wet. Wie hem daarvoor ook moge verdoemen, de Heere spreekt hem zalig. Al wie zich alleen op die naam verlaat, die de Vader tot onze toevlucht en zaligheid geheiligd en gegeven heeft, de naam, waartegen de gehele hel niets vermag, zal ondervinden, dat al heeft het ook de schijn, dat uit hem niets wil voortkomen, hij nochtans zal zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd en welks blad niet afvalt.

II.

Wij hebben gehoord, dat de woorden des Heeren het geloof in Zijn Naam handhaven. Zij zeggen ons ook, waarin het oordeel bestaat, dat op alle eigengerechtigte mensen ligt en rechtvaardigen God in Zijn toorn en straf over de ongelovigen. De Heere zegt: „*En dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is en de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht. Want hun werken waren boos.*”

De toorn Gods wordt geopenbaard van de hemel over alle mensen, die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden. Alle werken der eigengerechtigheid, hoe schoon zij ook mogen schijnen, zijn boos. Alle hooggeroemde werken der deugd, alle wijsheid, alle werken des vleses, hoe prijzenswaardig zij ook in menig opzicht voor dit leven mogen zijn, zijn boos in Gods heilige ogen, want hun wortel is uit de dood. Hun wortel is handhaving van zichzelf, is eigenliefde, is een trachten om het van God te winnen met werken, is alleen een verzet tegen de genade, een verloochening van Christus, van al Zijn weldaden en van alle waarachtige gerechtigheid, waarin men alleen door de Heilige Geest geleid wordt. Dit alles heeft volstrekt geen eeuwig blijvende vrucht in zich, omdat de

vloek Gods er op rust. In zulke boze werken; die men voor geloof wil doen doorgaan en toch alleen ongelooft zijn, en, wanneer het er op aankomt, niets anders blijken te zijn dan het doen van datgene, wat de wereld en de duivel verlangen, leeft alles, wat niet wedergeboren is. Voor liefde wil men uitgeven, waarin het begin van doodslag ligt; voor kuisheid wat ontucht is; voor eendracht en vrede, wat onrust en twist en tweespalt is. In zulke werken wil men voor de hemel opleiden en worden toch enkel kinderen der hel verwekt. Nogmaals, in zulke werken, die de grofste overtredingen naar de letter der wet zijn, om van de geestelijke mening niet eens te spreken, leeft alles wat niet wedergeboren is. Men weet het niet en wil ook niet weten, dat men daarin leeft. Nu is echter het Licht in de wereld gekomen, het Licht Christus, die Zelf gezegd heeft: „Ik ben het Licht der wereld.”

Wat verkondigt dit Licht allereerst? Dit: ‘mensen u bent allen duisternis. U leeft in de duisternis en wat u doet, is alles werk der duisternis. Zonder en buiten Mij is er geen licht, maar al wie Mij navolgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het Licht des levens hebben.’

Want God heeft ons mensen niet in de duisternis willen laten zitten. Hij heeft ons een Licht gegeven klaarder dan de zon. Christus is onder ons gekomen en heeft met Zijn alleen zaligmakende leer, met Zijn prediking van de rechtvaardigheid des geloofs alle eigengerechtigheid der mensen bestraft. Hij heeft ze bestraft als zonde en opstand tegen God en daarentegen de rechtvaardigheid voorgehouden, die in Hem is voor ieder, die gelooft. Waar Christus komt, moeten de afgoden vallen en wordt de zonde om zich te willen verheffen, gestraft. Waar Christus komt, wordt alles openbaar, zelfs de meest verborgen schuilhoeken des harten. Wat tot hiertoe goed genoemd werd, wat deugdzaam, vroom, godzalig moest genoemd worden, maar voor God zonder enige waarde was: kortom alles wat de mens op zichzelf doet, wordt dáár, waar Christus komt, naar zijn ware aard *boos* genoemd. En *goed* heet alleen datgene, wat Christus Zelf werkt en door Zijn Geest doet. Daar wordt tot de vroomste en de beste gezegd: ‘Boos zijt gij en uw werk is boos. U kunt niets doen noch willen, wat niet boos is. U moet wedergeboren zijn. Geloof alleen in Mijn Naam. Ik alleen ben uw gerechtigheid. Laat alle werk aan Mij over. Uit al uw werk komt niets voort dan echtbreuk, diefstal, valse getuigenis, ongehoorzaamheid, afgoderij en andere zonden en gruwelen. Trek Mij aan zoals u bent. In Mij hebt u het leven, het werk, de gerechtigheid, de heiligheid. In Mij de gehele vervulling van de Wet. Als u in Mij gelooft, in Mij gevonden wordt, is er voor u geen verdoemenis.’

Maar wat gebeurt er? De mensen verheugen zich voor een tijd in dat Licht, lopen het na, prijzen het tot op zekere hoogte bovenmate, óf, zij verwerpen het onmiddellijk. De aangebeden schone deugden zijn toch niet zo geheel en al verwerpelijk. De mens kan toch maar niet zo geheel en al naakt uitgekled worden. Alle verdienstelijkheid, elk werk mag toch niet als niets beschouwd worden. Er moet voor de mens toch enig leven in de hand overblijven! Zo meent dan de arme mens, omdat hij het licht heeft gezien, dat hij het licht des levens in zichzelf heeft, en wil er niet van weten, dat het licht hem gegeven is, omdat hij op zichzelf in de duisternis zit. Ja, de mens denkt, dat hij het allang bezat! De mensen verstaan niet, dat het licht alleen het doet en alleen het leven der mensen is. Zij willen hun werken niet als boos laten veroordelen, maar rechtvaardig genoemd worden. Zij willen „het Woord alleen” niet laten gelden, maar ook iets naast het Woord zijn. Zij willen, dat hun ontucht kuisheid, hun diefstal eerlijkheid, hun huichelarij vroomheid zal genoemd worden. Hun trotsheid moet geëerd, hun boosheid goedgekeurd worden. Zo brengen zij het oordeel over zichzelf, verwerpen en verstoten het licht en verkiezen de duisternis met de krachtigste duivelse hartstocht, die de zelfmisleiding in het hart stort. Dat is het oordeel: *God heeft het Zijne gedaan*. Hij blijft rechtvaardig in Zijn oordeel. Hij heeft het licht laten komen. Hij behoeft over de werken der mensen geen oordeel meer uit te brengen. De mensen hebben in hun voorliefde tot de duisternis boven het licht zelf laten zien, dat hun werken boos waren.

Moeten wij als toepassing hier nog iets aan toevoegen? Waar Christus komt, luistert het nauw. Voor de prediking der rechtvaardigheid uit het geloof kan niets stand houden. Waarom? Opdat de mens zalig worde en alle vertrouwen op het „Doe dat!” zal opgeven. Dan alleen zal men niet het ene werk op het andere stapelen in de mening, dat Christus tenslotte over ons tevreden zal zijn. Dan alleen zal men niet trachten het beter te maken, maar al zijn gerechtigheid en het „Doe dat!” laten varen. Want

Christus alleen wil ons zalig maken. Wij zoeken ons verderf. Hoewel door Christus de zonden al meer en meer openbaar worden en al laat Hij ons ook het onzes inziens goede en beste, waarop wij ons verlaten, niet behouden, moeten we daarom niet denken: „Nu is het met mijn zaligheid gedaan.” We moeten ook niet wanhopig worden, maar ons verootmoedigen onder Zijn bestraffing door het schoonste stuk werk van onze handen welgemoed door Zijn hand te laten verbreken en dit voor zeker houden: „Wanneer Christus, mijn rechtvaardige Profeet, mij slaat, dan doet Hij dit, opdat ik zalig worde in Hem en in Hem rechtvaardig ben, in Hem vervuld word met goede werken en dus in elk opzicht uit mijzelf uitgedreven ben en alleen in Hem bevonden word voor God.”

Hij, die zich daaraan houdt, zal de duisternis niet boven het licht der zaligheid verkiezen, ofschoon hij zich ook te beschuldigen heeft, dat hij haar menigmaal voor een tijd boven het licht heeft verkozen en ook nu nog menigmaal verkiest. Waar men belijdt: „Ik heb gezondigd”, verneemt men ook direct: „uw zonden zijn u vergeven.” En al wie uit God geboren is, zal steeds het licht boven de duisternis verkiezen, want hij kan het in de duisternis niet uithouden. Al wat leven heeft, zucht naar licht en lucht, en de Gever van alle licht, die ook de volheid van Geest in Zich heeft, zal zulk een zuchtend leven niet doden, noch toelaten, dat het verstikt.

III.

Wat zijn daarentegen de daden van alle onwedergeborenen, van alle eigengerechte mensen?

De Heere houdt dit ons voor in de volgende woorden: „*Een iegelijk, die kwaad doet, haat het licht en komt tot het licht niet, opdat zijn werken niet bestraft worden.*”

Waar is de wedergeborene en eigengerechte op uit? Waarin is hij bezig? Hij doet kwaad, zegt de Heere. Hij is steeds uit op werken, die God, niet verlangt en ook niet bevolen heeft, maar waarvan Hij integendeel zegt: „Wie heeft zulks van uw hand geëist?” Hij zoekt niet wat duurzaam is en in eeuwigheid blijft. Ongestadig van hart zijnde, is hij ook ongestadig in geheel zijn gedrag en werk. Wordt hij bestraft, dan houdt hij het been stijf, of veroordeelt zelf met eigen mond datgene, waarvan hij naar zijn mening de hemel laat afhangen, en raapt het even snel weer bij elkaar, als het hem uit de handen wordt geslagen.

Hij meent, dat het hem te doen is om zalig te worden, maar het is en was hem niet te doen om rechtvaardig voor God en jegens zijn naaste te zijn. Zijn ziel dorst niet naar de levende God. Hij weet van geen voornemen des harten om zich met lichaam en ziel aan de Heere toe te vertrouwen tot rechtvaardigheid, heiligmaking en volkomen verlossing. Hij wil echter niet graag verdoemd worden. Daarom wil hij Christus wel tot zijn Hogepriester, maar niet tot Profeet en Koning hebben. Het ene werk is hem nauwelijks uit de hand genomen, of hij heeft al weer een ander. Werken moet hij. Ook is hij zijn eigen heer en kan werken wat en wanneer hij maar wil, hoewel hij zal zeggen, dat hij niets vermag, en zal volhouden met te beweren, dat hij zich niet op zijn werken verlaat. Hij spreekt over de zaligheid, over het geloof, over Christus, over de wedergeboorte, en wil daarbij de Wet overtreden, eten en drinken in overdaad, niemand het zijne geven, Christus en Belial verenigen. Het ene ogenblik is hij in de hemel, het andere ogenblik in de wereld.

De hemel moet wat van hem hebben en de wereld ook wat. Hoewel streng voor iedereen, is hij inschikkelijk en toegevend voor zichzelf. Of zijn woorden met zijn gedrag in overeenstemming zijn, onderzoekt hij niet. Hij meent van wel. Aan het licht en de waarheid ontleent hij zoveel als hij meent nodig te hebben om zijn verkeerde handel en wandel te bedekken. Zichzelf in alle opzichten te veroordelen is iets, dat hem niet invalt. Hij heeft altijd wat om zich te rechtvaardigen, ja, meent de gehele Schrift aan zijn zijde te hebben om zijn weg en zijn werk goed te keuren.

Zulk een mens haát het licht. Hij heeft ook een licht, dat hij voor waarachtig houdt en boven alles lief heeft. Maar het waarachtige licht, dat hem zijn zonden openbaart, haat hij in zijn hart, en, voor zover zijn vrome naam er geen gevaar bij schijnt te lopen, ook met de daad. Zo haatte Kaïn zijn broeder Abel, koning Achab de profeet Micha, Joab de koning David.

Zo werden Luther en Calvijn door pausen en monniken gehaat, en zo zullen alle onwedergeborenen, alle eigengerechten niet ophouden de waarheid van Christus, de leer der vrije genade, van de

rechtvaardigheid door het geloof alleen, in hun harten te haten. Altijd wil men bijvoeging van werken om door werken met hulp van het geloof, zalig te worden. Daarom veracht men het licht en verheft zich boven het licht. Een ieder die kwaad doet, die het in de werken zoekt, heeft geen behoefte aan genade, veracht Gods goedheid en barmhartigheid, stoort er zich niet aan en komt niet tot het licht. Hij komt ook niet tot Christus, niet tot waarachtige bekering. Want hij heeft de zonde, de wereld, het ijdel vergankelijk, aards genot, de buik, de eer van mensen lief. Hij wil ook geen afstand doen van allerlei hartstochten, waarin hij verstrikt is en er niets van weten om te laten varen wat niet deugt. Hij wil niets weten van het afhouden der leden, die hem ergeren. Men wil een Christus hebben voor het vlees, maar niet voor het hart, niet een Christus, die het hart reinigt. Komt men nu tot het waarachtige licht, dan wordt dit alles openbaar. Dan moet men afstand daarvan doen. Maar omdat men geen afstand daarvan wil doen, wil men zijn werken ook niet laten bestraffen. En daar deze zonden bestraft worden, indien men tot het licht komt, daarom schuwt en vliedt men het licht om toch niet verontrust te worden, om te blijven wat men is en te kunnen doen wat men wil. Want men wil in de ongerechtigheid blijven, zijn ongerechtigheid niet laten bestraffen en toch rechtvaardig gesproken worden. Daar nu het licht predikt: „Een iegelijk, die de naam van Christus noemt, sta af van de ongerechtigheid,” sluit men zich af van het licht en blijft liever in de duisternis.

Evenals Adam, die zich voor het licht verborg, opdat zijn werken niet bestraft zouden worden, en zoals kinderen, die ongehoorzaam zijn geweest. hun ouders niet onder de ogen durven komen, zo komt geen enkel mens graag tot het licht, want hij wenst niet, dat zijn werken bestraft worden. Zo schuwt dan ook zelfs de wedergeborene menigmaal het licht, want ook hij ziet zich niet graag van al zijn werken ontbloot. Maar het licht haten, zal de wedergeborene niet. Integendeel. Zijn ziel verlangt in waarheid naar het licht, opdat het alle duisternis verdrijve. Hij legt alles voor de voeten des Heeren neer en zegt: „Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. Maak Gij mij, zoals Gij wilt, dat ik zijn zal.”

IV.

Dat het hem gelukt, terwijl de eigengerechte niets gelukt, betuigt de Heere als Hij zegt: *“Maar die de waarheid doet komt tot het licht, opdat zijn werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.”*

Een richting is er in het leven van allen, die zalig worden: zij doen de waarheid. Zij vragen zichzelf honderdmaal af, of er ook een leugen in hun hand is en worden duizendmaal verlegen, wanneer ze de waarheid niet nakomen. Zij gaan getrouw met zichzelf om en handelen zonder onoprechtheid. Zelfs vóór hun bekering kunnen zij niet zondigen gelijk degene, die niet zalig worden. Zij verstaan de bestraffing en het hart voelt zich tot God getrokken. Er is in hen een verzuchting en verslagenheid, een heimwee naar de zaligheid, die, hoe ook verdrongen, telkens weer opkomt. Zij smaken al iets van de hemel, zelfs vóórdat zij God kennen. Zijn zij eigengerechtig en verdiepen zij zich in allerlei werken des vleses, dan is dit niet om zichzelf te behouden, maar omdat zij menen God daarin te zullen vinden. Het is hun om de Heere, om Hem alleen te doen. Wanneer ze de Heere gevonden hebben, is het hun eerst angstig te moede of hun werk wel in waarheid is. Daar het hun te doen is om waarheid, laten zij zich meermalen door de duivel, de wereld en hun eigen hart in verlegenheid brengen.

Zij moeten gedurig door de hand hups Gods bevestigd en getroost en verzegeld worden door Zijn Geest. Zij beschuldigen zich steeds voor God en veroordelen zichzelf met al hun werken, en alleen hun God, de God aller zaligheid, zal en moet gerechtvaardigd worden. Eén ding verlangen zij slechts: woorden der zaligheid. Eén zoeken zij: Christus, de Gekruisigde. Eén gerechtigheid begeren zij: *de gerechtigheid door het geloof*. Om heiligheid is het hun te doen, en hebben zij Jezus gevonden, die hun heiligheid is, dan laten zij zich wel duizendmaal in de hel voeren uit vrees, dat zij de ware heiligheid niet gevonden hebben. Gods uitverkoren geslacht is geen leugenachtig geslacht. Zij komen met al hun ontrouw voor de Heere. Zij willen wel weten wat voor zondaren zij zijn. Maar de genade, de barmhartigheid Gods moeten zij gevonden hebben. Het moet alles waarheid zijn, waarop zij staan en gaan. Zij moeten goede werken en niet slechte werken hebben. Daarom zoeken zij Christus als Hogepriester, ja, maar ook willen zij door Hem geleid en geregeerd worden, Zij zoeken, en houden

niet op met zoeken totdat zij gevonden hebben, niet hun gerechtigheid, maar Hem, die hen alleen verlossen kan. Alles is bij hen verdraaid en verkeerd, maar het hart, het binnenste des harten smacht naar God, naar Zijn leven, Zijn troost, Zijn gerechtigheid, naar de hulp van Zijns aangezicht, naar Zijn zaligheid. Hun weg moet een gebaande weg zijn, de weg rechtstreeks tot Gods hart, de weg in het bloed, dat hen rechtvaardigt en reinigt van al hun zonden. Elke andere weg staat hun weldra tegen, hoewel zij voor een tijd daarop meegaan. Menige vergeefse gang doen zij, menige verkeerde weg slaan zij in, menig zwaar werk ondernemen zij, maar het gaat hun alles van harte, opdat immers het hart vervuld wordt van de levende God en de dorst naar Zijn Naam gestild wordt. Waar God hen hun verkeerde en zondige weg openbaart, daar veroordelen zij die in oprechtheid des harten. Zo is alles bij hen een zaak des harten, zelfs ook, als zij hun eigen hart aanklagen. En hun oprechtheid is deze, dat zij in zich geen oprechtheid vinden. Zo dorsten zij nóg veel meer naar de God der waarheid. Zo zijn zij dan mensen naar Gods hart, zelfs dan reeds, als zij het Evangelie nog niet eens recht verstaan, de Koning Israëls nog niet met hun ogen gezien en nog geen ware rust gevonden hebben. Zondigen kunnen zij, zoals de kinderen der wereld het niet kunnen, maar zij kunnen daarin niet volharden. Waar leven is, moet men weer opstaan, als men gevallen is, en er is dadelijk een schreien, een zuchten uit de diepte, uit de nood der ziel, totdat de Heere wedergekeerd is en gezegd heeft: „Ik ben uw heil.” Al hun werk der eigengerechtigheid, hoewel zij het ook later moeten verwerpen, komt bij hen uit een andere grond voort dan bij de onwedergeborenen. Al wie de leugen lief heeft, zoekt eigen eer. Die de waarheid doet, zoekt zichzelf niet, maar God, Christus, genade en barmhartigheid. En al gaat nu ook de gehele zaak in den beginne verkeerd, - waar het om waarheid te doen is, zal alles wel terecht komen. Daar gaat het, zoals het met de hoofdman Cornelius volgens Handelingen 10 ging: *hij was godzalig en vrezende God, met geheel zijn huis, doende veel aalmoezen aan het volk, en God gedurig biddende.* Maar hoewel hij vele aalmoezen gaf en veel tot God bad, wist hij toch niet wat hem te doen stond. Hij deed echter de waarheid Het was hem te doen om Gods wil, om verlossing van zijn zonden, om rust en vrede in God. Is hij niet tot het licht gekomen? Zijn zijne werken niet openbaar geworden, dat zij in God gedaan waren? Waarom was hij godzalig en godvrezend? Waarom deed hij vele aalmoezen? Waarom bad hij gedurig? Als het hem om de werken, om eigengerechtigheid te doen was geweest, zou hij gezegd hebben: „Ik doe, wat ik te doen heb. Wat zou God meer verlangen? Ik ben godzalig en Godvrezend. Wie kan mij de zaligheid ontzeggen?”

Nee, hij zocht het niet in de werken. Hij zocht de rechtvaardigheid, die voor God geldt. Hij was met de Wet niet in overeenstemming. Zijn zonden stonden hem in de weg. Hij zocht de Borg voor zijn ziel. Hij zocht de man, aan wie hij zich ter zijner rechtvaardiging en verlossing kon toevertrouwen. En zo kwam hij tot het licht, En zijn werken werden openbaar, dat zij in God gedaan waren. Want een engel Gods kwam omtrent de negende ure des daags tot hem en sprak tot hem: “Uw gebeden en aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God, en nu, zend mannen naar Joppe en ontbied Simon, die toegenaamd wordt Petrus; deze zal u zeggen wat gij doen moet.” En wat vernam Cornelius nu van de man Petrus? Wat moest hij doen? „Van deze Jezus,” zei de apostel, „geven getuigenis al de profeten, dat een iegelijk, die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangt door Zijn Naam.”

Mijn geliefden!

Mijn leerredenen over Nicodémus zijn ten einde. De Heere, Die zulke bijzondere woorden tot Nicodémus sprak, leeft nog aan de rechterhand van de Vader. Zijn woorden zijn gebleven, hebben gewerkt en zullen werken, zolang er nog één ziel, hetzij vertroost, hetzij verzegeld of terecht gebracht moet worden. Indien het iemand om de waarheid te doen is, die werpe gerust al het zijne, ja, zichzelf en zijn eigen naam, weg! Hij vrage niet, of hij met al zijn vorige werk gezondigd of goed gedaan heeft, maar gelove alleenlijk. Dan zal de waarheid hem vrij maken en het zal wel openbaar worden, dat zijn doen en weg, hoe ook door alle machten der hel bestreden, op God gegrond en in God gedaan is. God zal hem de verborgen wijsheid bekend maken, en deze wijsheid is Christus en de ontzondiging in Zijn bloed. Daarin alleen wordt men geheel en al sneeuwwit en heilig; en hij zal de wedergeboorte deelachtig zijn, die van harte zegt: „Hij moet wassen, maar ik minder worden. Hij is mijn Goël en mijn al – niets voor mij, alles voor Hem! Zijn Naam alleen zij geprezen in eeuwigheid!” Amen.

9. SLOTREDE OVER ROMEINEN 8 vs 32

Gehouden 12 November 1848.

Gezongen: Psalm 77 vers 7-9,
 Psalm 81 vers 11 en 12,
 Psalm 73 vers 12.

„Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene Zichzelf, neme zijn kruis dagelijks op en volg Mij.” (Lukas 9 vers 23) Dat is een woord van de Heere Jezus. Maar hoe zal het aflopen, wanneer men Jezus volgt? U kent het versje:

*Daar moet veel strijd gestreden zijn;
 Veel kruis en leed geleden zijn;
 Daar moeten heil'ge zeden zijn;
 Een nauwe weg betreden zijn;
 Zolang wij hier beneden zijn;
 En veel gebed gebeden zijn;
 Zo zal 't hierna in vrede zijn.*

Welaan, het ga met de Heere over gebaande en ongebaande wegen, het ga door allerlei lijden, smart en nood, door allerlei dood heen - zal Hij, die onze zaak voor Zijn rekening heeft genomen, ons verlaten? Zal het ons, daar wij voor tijd en eeuwigheid Hem toebehoren, aan iets ontbreken? Zal de strik, die zo menig hels vogelvanger ons legt, onze voet vasthouden? Zal het net der zonde en des doods ons met zich voortslepen? Zal ziels- of lichaamsnood ons kunnen verstrikken, als wij de Heere hebben en verenigd zijn met de getrouwe Verbondsgod, die ons toeroept: „Doe uw mond wijd open, naar het Verbond Mijner genade zal ik u alles geven; ik zal uw God zijn en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn?” God kan Zijn erfdeel niet haten noch verlaten. Het kan niet anders, dan dat hij, die zich met ziel en lichaam aan de Heere toevertrouwt tot zijn rechtvaardiging, heiligmaking en volkomen verlossing, ook uit de mond des Heeren het woord zal vernemen: „U geschiede naar uw geloof.”

Wel wordt het geloof hard aangevochten, maar is daarom de overwinning minder zeker? Laten wij in Gods heiligdom gaan en vernemen wat des Heeren Woord ons zegt. De wereld kan niet begrijpen, dat men nog van iets anders kan leven dan van brood. De mens, die zijn eigen rechtvaardigheid zoekt op te richten, kan het niet vatten, dat er voor God een andere rechtvaardigheid zou gelden dan de rechtvaardigheid uit de werken. De zedenleraar kan niet inzien, dat de heiligmaking niet in onze macht ligt. Wie de Geest niet heeft, begrijpt niets van het wandelen naar de Geest, maar verlaat zich op zijn eigen geestkracht en wil. Wie niet uit God is, weet niets van wat het zeggen wil: zijn kruis dagelijks op te nemen. Mij stelt zijn vertrouwen op rijkdom, sterkte en zijn verstand. En deze allen staan vijandig tegenover het geloof. Wie zó God zoekt, heeft altijd te strijden, verkeert gedurig in nood en aanvechting. Het schijnt alsof niets bij hem wil opwassen, alsof hij met onvruchtbaarheid geslagen is, alsof hem het dorre, de woestijn en de verlatenheid ter woning gegeven is. Nochtans blijft hij, naar God vragen. Nochtans blijft hij van Hem alleen zijn heil verwachten. Maar de wereld, de duivel en het ongelovig hart bestrijden de gelovige, opdat hij het geloof, de rechtvaardigheid, die voor God geldt, zou opgeven. Al het zichtbare dreigt hem, dat hij zal omkomen. Echter hoopt hij op God voor alles wat hij nodig heeft. Zal hij beschaamd uitkomen in zijn verwachting, of heeft hij een goede grond, waarop hij kan staan tegen alles wat hem bedreigt, ook als hij geen hulp ziet?

Wij zullen in dit uur vernemen wat het Woord des Heeren ons antwoordt:

Tekst: Romeinen 8 vers 32.

Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven hoe zal

Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?

Het achtste hoofdstuk van de brief van Paulus aan de Romeinen is niet datgene, waarvoor men het gewoonlijk houdt. Het is geen zegelied, geen zwanenzang in de gewone zin van het woord. Het zijn woorden van iemand, die bijna radeloos is en zwaar bestreden wordt, maar nochtans met het oog op de liefde Gods en op de genade van Jezus Christus, dwars door alk tegenstand van vlees en bloed, en alle zichtbare en onzichtbare machten heen breekt.

Aangezien het de wedergeborene om God en om gerechtigheid te doen is en hij in die God gelooft, die hier niet te zien is dan in de gestalte van het kruis, van verachting en verwerping van de kant van de wereld, en aangezien hij geen andere rechtvaardigheid kan aantonen dan die, welke voor het Woord des geloofs waarachtig is, - betekent hij hoegenaamd niets in de ogen van hen, die naar het vlees wandelen.

De duivel zal niet ophouden allerlei doemwaardige in hem te laten zien. Die het in de werken zoeken, zullen er steeds op uit zijn om hem uit zijn stand en plaats, uit zijn sterkte te verdrijven door een wet, die slechts zonde baart en de dood aanbrengt.

Deze wet, zoals zij in zijn eigen leden werkt, zal hem ook geen rust laten. Die niet weten wat vlees is, willen de waarachtig in het vlees gekomen Jezus niet in hem laten leven. Wie op eigen kracht zich verlaat en meent met en na de genade iets te kunnen uitrichten, wie het willen en het kunnen en het zelf bewerken en voortbrengen nog in de hand meent te hebben, zal steeds gereed zijn om de zalving, die op de gelovige rust, bij hem door allerlei lastering in verdenking te brengen. Alles wat hem omringt, zal trachten en zien te bewerken, dat de gelovige weer naar het vlees gaat leven, d.w.z. naar de godsdienst, die hem het vlees voorschrijft en altijd God en Zijn eeuwige genade weerstreeft. Alle zichtbare en onzichtbare machten zullen hem gedurig tegenwerpen: 'Indien u een kind van God bent, hoe komt het dan, dat u stenen in plaats van brood vindt? Vanwaar dat leger van tegenslagen, van in- en uitwendige smarten, waarmee u omringd wordt? Hoe komt het, dat allerlei leed u genaakt alsof u geboren bent om te lijden? Indien u een kind Gods bent, vanwaar dan die angst? U spreekt altijd van afwachten, maar er komt niets van. U zegt steeds, dat uw Heere zal komen, en Hij blijft weg. Waarom heeft uw ziel niet voortdurend rust? Een kind Gods gelooft toch en u klaagt altijd. Een kind Gods zingt en juicht, en u zucht altijd. Waarom is er dan niet meer zekerheid des harten? Indien u een kind Gods bent, moest u in het geloof staan als een muur. U kunt niet het minste. En zou u zoveel met uw hartstochten en zonden te strijden en te doen hebben, indien u een kind Gods was? Zijn dit geen bewijzen, dat het einde met u niet goed zal zijn? Daaruit kunt u toch zien, dat uw geloofsweg niet de ware weg tot heiligheid is, anders zou u immers heilig en onberispelijk moeten zijn? Nu ziet u toch wel, dat u niet uitverkoren bent? En al was u geroepen, dan was dit de ware roeping niet. Er zijn wel velen geroepen maar weinigen uitverkoren. De ware rechtvaardigheid hebt u niet, want u brengt volstrekt geen vrucht voort. U zult nog met al uw verwachting te schande worden. Of zou, indien uw geloof het ware was, God u niet beter kunnen uithelpen? Waarom dan heeft Hij u verlaten? Waarom blijft u in dezelfde nood?'

Met dergelijke bedenkingen komt de duivel, komen vlees en bloed gedurig op de gelovigen aanstormen. En wat is hun roeping? Bij de wereld zijn zij zwakken, dwazen, onedelen en verachten. Waarmee kunnen zij voor de dag komen? De wereld heeft heiligheid en goede werken meer dan genoeg, heeft wijsheid, kracht, eer en vermogen. Zij hebben niets dan zonde, meestal velerlei nood. Zij hebben bijna elke dag nieuw verdriet. Zij schijnen door God beproefd en geplaagd te worden. Zij lijden vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar. Zij worden door allen als slachtschapen beschouwd en worden gedurig tot allerlei dood overgegeven. Hebben duivel en wereld en vlees en bloed en de mensen der wereld geen gelijk, wanneer ze beweren dat de kinderen Gods kinderen des duivels zijn? Niets te hebben dan zonde en machteloosheid en armoede en krankheid, en dan daarbij van niets te weten dan van een geloof, dat zo zwak als een riet is – is dat niet ongerijmd? En is het niet verwaand om dan toch nog met niets dan de dood en ondergang voor ogen zijn heil van God te

verwachten?

Al moge het dan ook dwaas en verwaand schijnen te zijn, toch zullen degenen, die eenmaal hun God gezien hebben, zich de ogen niet laten verblinden (Jesaja 32 vers 3) Wie geen andere rechtvaardigheid kent dan die door het geloof in Christus en van geen andere wil weten, breekt door alles heen, hoe hij ook aangevochten wordt. De Heilige Geest, die hem gegeven is, drijft hem door al het zichtbare heen tot zijn God en doet hem op Christus als op zijn enige Toeverlaat rusten. En al strijdende wordt tenslotte toch elke vijand met de belijdenis, van zijn geloof, van zijn vertrouwen op de Heere, van de hoop op Hem, teruggeslagen.

Bij allen, die uit God geboren zijn, is een vertrouwen op de Heere, dat zich uit de diepte met macht vertoont en, hoewel sidderend en bevend, moedig aan de dag treedt juist dan wanneer alle redding voor ziel en lichaam voor altijd verloren schijnt te zijn.

Zulk een vertrouwen te midden van aanvechting en angst en siddering vernemen wij in het bijzonder in de apostolische woorden: „Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?”

Dat zijn oude bekende woorden voor ons Geliefden, voor zoveel wij door allerlei kruis, leed en droefheid en door allerlei aanvechting, waarmede het geloof bestreden wordt, heen moesten en nog heen moeten. Maar zij geven geen houvast, wanneer wij naar beneden op de vloed zien, die door de dam breekt en ons bedreigt met verlies van have en goed. Heeft men echter eenmaal geleerd naar boven te zien, dan zal men bij elke nieuwe nood steeds weer daarheen de toevlucht nemen. En zoals de zon ons zoveel te liever is, wanneer zij op donkere dagen nu en dan doorbreekt, zo zullen ons te midden van onze donkere dagen deze woorden vol troost en lieflijkheid zijn, wanneer zij ons door de Heilige Geest voorgehouden worden. Deze woorden bevatten meer dan het testament van een machtig Vorst. Zij maken ons tot universele erfgenamen des hemels en der aarde. Dit is het vertrouwen van de apostel en van de gemeente Gods: *God zal ons alles schenken*. De gemeente, die dit vertrouwen te kennen geeft, ziet van zichzelf af en ziet op Christus, zeggende: „Met Christus zal God ons ook alle dingen schenken.” Terwijl de gemeente dit „met Christus” uitsprekt, ziet zij op de bronader, waaruit zij met Christus ook alle dingen van God mag verwachten. En deze bronader is de onpeilbare liefde en barmhartigheid Gods. En met het oog op deze liefde en oneindige barmhartigheid sluit zij geen broeder uit, maar zegt: ‘Deze barmhartigheid is ons allen ten deel gevallen en zijn wij dus allen universele erfgenamen van alle dingen.’

De gemeente klemt zich in haar nood en haar aanvechting aan God vast en zegt: „God zal ons alle dingen schenken.” Wie Zijn deze *ons*?

Het is duidelijk, dat het zij zijn, die niets hebben en daarover in nood en aanvechting zich bevinden. Want die wat bezitten, behoeven van God niet te verwachten, dat Hij het hun zal schenken. Zij, die dus niets hebben; zullen niet weten van waar iets te krijgen, indien Godlet hun niet schenkt.

De woorden staan in vragende vorm: „Zal Hij ons niet alle dingen schenken?” Er moet dus wel een innerlijke strijd zijn, of God zulks wel doen zal. En in nood en aanvechting is zulk een vraag als balsem in de wonde. Want dan meent het versagd gemoed, dat God geen wonder meer zal doen als in vroegere dagen. En de duivel komt met de verzoeking, dat men tot de stenen zegge: “Wordt brood!, en dat men zichzelf helpt; dat men het bij de goddeloosheid zal zoeken en bij een andere naam dan bij de Naam van God. Hij wil, dat men God zal verzoeken door bijgeloof en de wereld heeft allerlei bedenkingen tegen het waarachtig geloof en wil steeds tot eigen kracht verleiden, tot vertrouwen in zichzelf en in het zichtbare, tot zelfheiliging, naar de godsdienst des vleses, naar mensengebod, inzetting en voorschrift. Maar het geloof kan niet anders dan geloven. Wie gelooft, kan van zichzelf niets meer verwachten, kan geen vrucht van eigen akker zoeken. Hij weet al te goed, dat dát niets meer te vinden is. Al heeft men slechts met het uiterste einde van de staf van de honing geproefd: „Zijn Naam zal Jezus zijn, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden,” dan zijn de ogen genoeg verlicht geworden om niets meer in zichzelf te zien dan een zondaar en in de Heere de levende Heiland. Hebt u het Lam, dat de zonde der wereld draagt, slechts eenmaal goed in het oog gekregen,

dan zult ge de reinigmaking van uw vroegere zonden niet zó vergeten hebben om nog iets van uw dode handen te verwachten, of tot de dode werken, waaraan ge u vroeger gehouden hebt, terug te keren. Hebt ge slechts eenmaal met de Man aan het veer Jabbok geworsteld, dan kunt ge u niet in een schone gedaante vertonen, want uw heup zal verwrongen zijn. Al wie leven heeft, wie het leven van de genadige God ontvangt, gaat naakt voor zich uit en moet voorwaarts. Hij weet wel wat de Wet eist, wat vlees en bloed uitrichten. Zijn hart is niet van ijzer en staal, zodat hij door en door zijn zwakheid, ellende en armoede zal voelen. Nee, het gehele lichaam is vol wonden tengevolge van allerlei lijden. Het hart is menigmaal omgekeerd, verscheurd en verbrijzeld. Maar zou men tot de vleespotten van Egypte willen terugkeren?

Nee, men moet naar het land der belofte, naar de stad, die God gebouwd heeft. Maar wij bevinden ons in de woestijn. Is er in deze woestijn iets? Kan men in deze woestijn iets tonen, dat stand houdt? Niets, niets is er in deze woestijn. Niets, niets kan en zal hij oprichten, die geleerd heeft te rusten van zijn werken. Maar waar blijft dan de vervulling van het recht der Wet in ons? Waar de heiligmaking en goede werken en doding der leden, die op aarde zijn? Het moet er toch wezen en gij hebt niets dan zonde. Ik geef het toe, o Satan, ik geef het toe, o wereld! Ook u, zwak gemoed! Maar rechtvaardigmaking, heiligmaking, volkomen verlossing, uitredding van alle kwaad, bovendien geld, schoenen, kleren, bovenal een goed geweten, vrede en rust, eer en overwinning en voortdurend allerlei uitkomst voor ziel en lichaam, bevestiging mijner knieën, dat ze niet wankelen, en mijner voeten, dat ze niet uitglijden, ten laatste een zalig einde, een hemelvaart met mijn Heere en Zijn heilige engelen, een vrije woning in het Paradijs mijns Gods - in één woord: alles - eist wat u wilt, o duivel, Wet, wereld, en gij, mijn zwak gemoed. Al heb ik ook niets, veroordeelt, benauwt mij zoveel u wilt - ik zie op God. Die God daarboven heeft mij getroost en tot mij gezegd: „Ik zal uw God zijn!”

Zal Hij ons niet alle dingen schenken? Schenken, zeg ik, ja, uit genade geven? Wat hindert het, dat ik het niet verdiend heb, ja, dat ik veeleer de eeuwige dood verdiend heb? Tot rechtvaardigheid is ons van God het gelóóf toegerekend. De zaligheid is niet uit verdienste der werken. Waar het alles genade is, daar moet de genade alleen hoog geprezen worden. Tot alles en in alles is het de genade, en alles, wat God ons doet toekomen, is een geschenk uit genade. En op Zijn rijk geschenk van genade blijft steeds onze hoop gevestigd. Hij zal elke strik wel verbreken, zijn aangeklaagden vrijuit doen gaan en in Koninklijke kleren doen prijken allen, die naakt en ontbloot voor Hem staan en van Zijn genade alleen elke bekleding en alle heil verwachten.

Loopt men geen gevaar met dit vertrouwen?

„Met Christus” zal God ons alles schenken, zegt de gemeente. „Hoe,” schrijft de apostel, „zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?” Al wat wij nodig hebben, opdat wij in dit leven overeenkomstig Gods Wet onze gang richten en in heiligheid wandelen en de gerechtigheid najagen, ook wat wij voor voeding en onderhoud van het lichaam nodig hebben en elke Hem welbehaaglijke uitredding – zal Hij ons ook dit niet schenken, daar Hij ons Zijn geliefde Zoon gegeven heeft? De gemeente ziet af van zichzelf, daar zij op Christus alleen het oog heeft. Christus is de erfgenaam van Zijn Vader en de Koning van Zijn gemeente. In Hem is haar gerechtigheid en sterkte. Alles is Hem van de Vader overgegeven. Geen ijdel woord is het toch, dat Hém alle macht in hemel en op aarde gegeven is. Waar Hij komt, brengt Hij in waarheid alles met Zich mee. Hij kan degenen, die Hem van de Vader gegeven zijn, niet verlaten. Het is Zijn welbehagen tot de Vader te zeggen: „Zie, ik en de kinderen, die de Heere mij gegeven heeft, zijn tot tekenen en tot wonderen van de Heere der heirscharen.” Waarlijk, zonder Christus zou er voor een arme en ellendige niets te hopen zijn. Hij kan zonder Christus niet tot God gaan, zonder Hem niets van God verwachten. Hij kan zonder Christus niets doen. Ontneem aan de armen en ellendigen hun Christus, dan zijn de duivelen er beter aan toe dan zij. Want al wie uit God geboren is, moet ook zijn rechtvaardigheid uit God hebben en moet door het bloed en de Geest van Christus gewassen en gereinigd zijn. Wie uit God geboren is, dorst naar waarheid en moet de vervulling van Gods beloften hebben.

Nu is er zonder Christus niets dan zonde, dood, ellende, jammer, treurigheid en onheil. De gemeente

is in zichzelf zonder gestalte, walgelijk en geheel verwerpelijk, in zichzelf arm, naakt, ellendig, blind, kreupel, stom, doof en melaats van het hoofd tot de voeten. Zonder Christus is er toorn en verdoemenis, volslagen tirannie der zonde en overal niets dan schrikkelijke duisternis en hopeloosheid. In Adam, ons eerste stamhoofd, zijn, wij onder de wet der zonde en des doods gekomen, als kinderen des toorns, dood in zonden en overtredingen.

Maar hier, hebben wij een ander Stamhoofd die licht, leven, vrede en vreugde met zich brengt. Waar hij komt, moeten dood en duivel wijken. Daar is vrijstelling van zonden, bevrijding van alle..banden der zonde, verlossing van de toekomstige toont, hulp door dit Mesech, daar is heil en overwinning. Waar Hij komt, brengt Hij alle goederen des heils met Zich. Immers heeft het de Vader van alle barmhartigheid behaagd, voor een verloren wereld een jaar van genade te laten aanbreeken en haar een Koning der gerechtigheid te geven, een eeuwige Vredevorst. Zal Hij die ook niet goed, laten regeren? Zal Hij niet maken, dat onder de regering van Zijn Jedid-Jah het goud en het zilver zo overvloedig zal zijn als de stenen der straten?

Zijn gemeente is in zichzelf verloren, ligt in de hel, woont waar de zonde heerst; is in de macht des doods – deze evenwel zal Zijn dochter worden. Hij heeft haar uit enkel liefde uitverkoren. Zij zal Zijn lieve Zoon voor eeuwig tot haar man hebben en wat God zo samen gevoegd heeft; zullen, dood, duivel en wereld niet scheiden. Krijgt de geliefde dochter een arme man? Heeft God een arme Zoon? Is Hij een arme Vader? Heeft Hij niets meer te geven dan alleen deze Zoon? Ongetwijfeld is Deze ons algenoegzaam, zoals Hij is. Indien wij Hem slechts hebben zijn wij tevreden, al moesten wij ook met Hem ons gehele leven door, enkel gebrek lijden. Met Hem gaan wij door honger en zwaard, spreekt elke troosteloze ziel. Maar niettegenstaande dit, Christus is niet arm en onze Vader, die in de hemelen is, ook niet. God de Heere heeft hemel en aarde gemaakt. Hij heeft Zich een volk geschapen, dat Zijn roem verkondigen, Zijn zaligheid aanschouwen, Zijn verlossing dag aan dag ondervinden zal. Hem behoort beide, zilver en goud. Hij is de opperste Rechter – wie zal beschuldiging inbrengen tegen. Zijn uitverkorenen, daar Hij het is, die rechtvaardig maakt?

Welke nood zou, Zijn armen en ellendigen kunnen doen omkomen, daar het Zijn welbehagen is, dat zij meer dan overwinnaars zullen zijn door Hem, die hen heeft lief gehad? Alles heeft Hij Zijn Christus gegeven, de troon Zijner heerlijkheid om met Hem daarop te zitten het paleis Zijner heiligheid, de gehele hemel Zijner heerlijkheid. Daarin zal Hij voor eeuwig met al de Zijnen wonen. Verworven, verdiend heeft Hij voor Zich alle schatten en rijkdommen van de hemel om ons ze te schenken; leven en overvloed, zoals Hij Zelf gezegd heeft. Hij geeft Zichzelf voor Zijn gemeente. Zal Hij haar dan ook niet alles geven wat Hij heeft? Hier bestaat een eeuwige rijke gemeenschap van goederen. Al is, de gemeente ook van afkomst een bedelaarskind zij is toch de Koningin, want haar Man is Koning. Alhoewel zij arm en ellendig is, is zij toch rijk en heerlijk. Want haar Man bezit hemel en aarde en voor Hem moet alle knie zich buigen. Ofschoon zij zwak is heeft haar Man altijd een grote macht tot hare hulp gereed. Hij zal het haar aan niets laten ontbreken, want Zijn Woord zegt: „Al het Mijne is het uwe.”

Naar het uiterlijk heeft het er niets van, dat wij met Christus ook al het overige, dat wij nodig hebben, ontvangen. Want als ge de levende Christus hebt en Hem voor de mensen belijdt, als ge met vreugde betuigt: „De Heere is zonde voor mij en ik ben rechtvaardigheid Gods in Hem, dan zult ge weldra alle duivelen en allen, die rechtvaardig zijn in Zichzelf, alle onrechtvaardigen een aanstoot zijn. Dadelijk beschuldigt men u, dat ge de Kerk afbreekt en andere zeden leert, namelijk: “Laat ons het kwade doen, opdat het goede daaruit voortkome.” Alle duivelen zullen u zoeken te verscheuren, de wereld zal u haten, u willen kruisigen. Wie u nog wat goeds wil gunnen, zal van verre staan, deernis met u hebben en u een goede raad willen geven om Christus te verloochenen. En weg is uw eer, uw uitzicht op bestaan. U mag niet langer kopen en verkopen. U bent niet waard dat gij nog langer leeft. En nu nog daarbij de inwendige zonden en het gebrek menigmaal aan de nodigste behoeften, steeds bezorgdheid, wat de volgende dag zal baren. En daarbij ziekte en allerlei zwakheid. O, wie Christus toebehoort, moet in elk opzicht Zijn dood gelijkvormig worden.

Niets, niets vindt men dan kruis, verdrukking, miskennis, verachting, smaad en bespottung. De wereld wil van de Christus een lantaarn maken die haar tot lichtaal dienen en verbrandt hem ondertussen. Is het niet beter naar het vlees te wandelen, want in die wandel groet de een de ander als heilig en rechtvaardig, eert de een de ander. Is het niet beter dat men tot de wereld terugkere om van haar zijn heil te verwachten? De wereld geeft toch alles aan haar dienaren. Of zal God vensters in de hemel maken?

Zeër zeker, antwoordt de gemeente. Hoewel er hongersnood in de stad is en ik geen heiligheid bezit en ik niet weet hoe of wat, en volstrekt geen macht heb en ik slechts zonde, dood en verderf zie, – vensters zal God in de hemel maken. Naardien Hij ons Zijn Zoon heeft gegeven, hoe zou Hij ons met Hem niet alle dingen schenken?

En terwijl de gemeente uitroept: ‘Met Christus alles het onze,’ ziet zij op de bron, waaruit zij met Christus ook alles van God mag verwachten. En deze bron is: Zijn ondoorgrondelijke barmhartigheid en liefde tot ons, die verloren waren. Dit betuigt de apostel: „Hij heeft Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven.”

U kent de geschiedenis van Abraham, hoe hij zijn enige, eigen en geliefde zoon, zijn ander ik, zijn leven, zijn vreugde en de lust zijner ogen, op Gods bevel, op het altaar ten brandoffer legde. Zo deed God ook. Maar Abraham moest dit doen, omdat God het bevolen had. God echter was vrij.

Wie is in staat deze liefde van God te begrijpen? Het was voor Hem niet een vreemde, maar Zijn eigen kind, dat Hij ons overgaf. Dat kostte het Hem om ons zalig te maken. Men zou bijna vragen, of God ons meer lief heeft gehad dan Zijn eigen heilig Kind.

Want wij hebben Zijn eer aangetast, Zijn gerechtigheid geschonden, Zijn eeuwige Wet, het goede gebod, ons ten leven gegeven, overtreden, ons van God moedwillig losgemaakt en ons aan Zijn vijand, de duivel, verkocht om te doen wat kwaad is en om God en het goede te haten. Zo lagen wij in gezworen vijandschap tegen God. Wie schaft hier raad, opdat Gods gerechtigheid voldoening zal ontvangen en de eeuwige vloek van ons opgeheven worden, de werken des duivels in ons verbroken worden en wij weer tot God gebracht en in Zijn zaligheid, die wij zo moedwillig verworpen hadden, weer opgenomen worden? De eeuwigblijvende Zoon van de eeuwige Vader kan ons alleen helpen. Hij alleen kan voldoening brengen, Hij alleen de verzoening voor onze zonden zijn. Maar zal God Hem nemen, Hem voor ons op het brandaltaar van Zijn eeuwige toon tegen de zonde leggen, zal Hij Hem als de persoon van de zondaar behandelen, als zonde en vloek aanzien in onze plaats? Zal Hij Hem onder de Wet stellen, opdat Hij voor ons alles weer in orde zal brengen? Zal Hij Hem met het zwaard van Zijn toorn treffen die Zijn eigen hart is? En dat voor ondankbare, weerspannige schepselen, die Zijn zaligheid niet eens willen? Zal Hij Hem niet sparen die heilig en onschuldig is? Zal Hij daartoe niet een schepsel kiezen? Geen enkel schepsel was machtig om ons te verlossen. En God wilde uitredding geven. God wilde ons weer tot Zich nemen. Zo nam Hij dan Zijn Zoon; Zijn eigen Zoon. Geen bokken van onze stal. En Hij ging met deze Zoon op Golgotha. En God werd Hem duisternis. Gods Zoon stierf en uit Zijn dood lichtte het vriendelijk aanschijn Gods over ons, maakte ons rechtvaardig, rein, heilig en zalig in het bloed van Zijn eigen Kind. En Hij wekte Zijn Zoon uit de dood op en maakte ons levend in Hem; en nam Zijn Kind tot Zich en ons met Hem.

God gaf Zijn eigen Zoon over. Wat zal van Hem worden, wanneer Hij Zich in onze toestand bevindt en Hij omhangen is met al onze zwakheden? Zal onze toestand, dat „zonde” zijn voor ons, Hem niet tot niet maken? Zal de duivel Hem niet door allerlei verzoeking en overwinning overwinnen? Zal Hij niet door de dood; die Hem in allerlei gestalten in- en uitwendig zal pijnigen, verslonden worden? Zal Hij gemarteld, in het aangezicht geslagen, miskend door alle mensen, veracht en uitgeworpen, de moed niet opgeven? Wie heeft God de overwinning verzekerd? Wie heeft Hem gezegd: „Uw Zoon zal Zich door alle stromen van Uw toorn en des doods heenslaan”? Wie heeft God getroost; toen Hij Zijn Kind, door al het zichtbare hier op aarde neergedrukt, in tranen zag wegsmelten en worstelen in de gebeden en versmaad en verlaten door de vroomsten? Wie heeft Hem beloofd: „Uw Zoon zal U nochtans als Zijn God en Vader beschouwen, nochtans Uw Naam op de aarde verheerlijken, zelfs

wanneer Gij U als een vijand tegenover Hem stelt; ook wanneer Gij U vreemd tegen Hem houdt en Hem in zonde en dood overgeeft terwille van hen, die Uw vijanden zijn?"

Met eerbied gesproken: het was alsof Hij Zijn eigen Zoon er aan gewaagd had; alsof Hij duivel, dood, zonde en wereld veroorloofd had met Hem te doen, wat zij wilden en konden. Nochtans heeft God niets gewaagd – Zijn eeuwige liefde schiep het: 'Zo zullen zij verlost worden, zó worden zij verlost uit de hel en gered van de dood, zij, die verlost en gered worden.' En deze liefde was het die aan de Zoon de Geest gaf ter overwinning en ons verlossing, rechtvaardigheid en overwinning in Hem. Het grootste, het allergrootste wat God had, waarvoor de hemel der hemelen, te eng is om te bevatten, gaf Hij voor ons allen over.

En nu vraagt de Geest: Kan Hij, Die gerechtigheid, heiligheid, leiding door alles heen, een paar schoenen, een kleed tot dekking, enig geld om wat brood te kopen en oude schulden te voldoen, niet nog alles weer goed maken? Zál Hij ook niet Zijn toorn afwenden, alle tranen afwissen van onze ogen, genade en ere geven, troost in alle troosteloosheid, tenslotte een zalig einde?

Wat buigt ge u neder, o mijn ziel! En wat zijt gij onrustig in mij, in mijn bezwaard gemoed? Golgotha verzekert ons alle genadegiften. De Borg van dit verbond: „Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken,” leeft!

Gemeente Gods, met uw Bruidegom hebt u een rijke Vader. Hij zal ons met Zijn wegen tevreden maken. Nog een weinig tijd en de gewenste heerlijkheid is er!

Maar is dat nu ook voor mij iets, waarop ik mag hopen? Heeft God Zijn Zoon ook voor mij overgegeven? Zo zal menigeen in zielsangst vragen.

De gemeente, ziende op de ondoorgrondelijke barmhartigheid en liefde Gods, zegt: „Voor ons allen” en sluit hier, in haar aanvechting elke aangevochtene bij in en sluit geen enkele uit. Daarom, indien het u om heiligheid, om overeenstemming met Gods Wet, om genade en vrede bij God, om troost en leiding in en door de wil Gods, om lijdzaamheid, volharding, redding uit elke lichamelijke en geestelijke nood te doen is, en indien het ernst bij u is om graag bij de rechtvaardigheid door het geloof, de verlossing uit genade te blijven en geen andere weg zoekt, dan zult u niet kunnen ontkennen, dat u behoort bij deze allen, voor wie God Zijn Zoon heeft overgegeven. De apostel toch heeft juist met zijn woord 'allen' de allerellendigsten, de meest bestredenen, die niet weten waar ze anders blijven moeten, op het oog. Ja, zichzelf heeft de apostel op het oog, bij het gevoel van de voornaamste der zondaren te zijn.

Daarom, u wie het om God, om gerechtigheid, om allerlei verlossing te doen is, hoewel u ook niets dan het tegenstrijdige ziet, houdt moed, en verheugt u in het vertrouwen, dat die God, die ons het beste wat Hij had, gegeven heeft, met Zijn geliefde Zoon, alles, - niet een half, maar een geheel Koninkrijk, - ons uit genade zal schenken. Een iegelijk, wie het om gerechtigheid te doen is, zal Hij naar zijn behoeften het zijne doen toekomen.

Dat onze ogen slechts op Hem, de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, de God aller genade gevestigd zijn. Dit vertrouwen wordt niet beschaamd. Laten wij de apostolische woorden in gedachten houden: “Het lijden van de tegenwoordige tijd is niet te waarden tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden.” En: „zo God vóór ons, wie zal tegen ons zijn”?

Wie echter de ongerechtigheid en de leugen liefhebben en daarover geen berouw tonen, ook niet daarvan verlost willen zijn, maar zichzelf voor God rechtvaardigen, hun zal God niets schenken, maar Hij zal ook dat nog van hen nemen, wat zij tot hiertoe door de goedertierenheid Gods hadden en wat hen tot bekering moest leiden. Amen.